

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

z dnia 14 sierpnia 2001 r.

w sprawie rejestracji odmian i udzielania ochrony wyłącznego prawa do odmiany oraz wytwarzania i kontroli materiału siewnego.

Na podstawie art. 23 pkt 1—4, art. 41 pkt 1 i 3, art. 46, art. 62 pkt 1—3, 7 i 8, art. 67a, art. 70 ust. 2 ustawy z dnia 24 listopada 1995 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2001 r. Nr 53, poz. 563 i Nr 76, poz. 811) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wykaz roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do rejestru,
- 2) wykaz roślin uprawnych, których wpisanie do rejestru wymaga stwierdzenia zadowalającej wartości gospodarczej,
- 3) wykaz roślin uprawnych, których wartość gospodarczą odmian bada się po ich wpisaniu do rejestru,
- 4) szczegółowe wymagania obowiązujące przy zgłaszaniu, wpisywaniu i skreślaniu odmian z rejestru, nadawaniu im nazw, urzędowym badaniu odmian, prowadzeniu rejestru oraz przy dokonywaniu lustracji hodowli lub zachowania w inny sposób odmian zgłoszonych lub wpisanych do rejestru,
- 5) szczegółowe wymagania obowiązujące przy składaniu wniosku o przyznanie wyłącznego prawa i urzędowym badaniu odmian, przyznaniu i pozbawieniu wyłącznego prawa oraz prowadzeniu księgi i spisu,
- 6) wykaz roślin, których materiał siewny ze zbioru odmiany chronionej może być przez posiadacza grun-
tów stosowany jako materiał siewny bez zgody hodowcy w ilości potrzebnej na obsianie lub obsadzenie uprawy gruntowej rośliny rolniczej do 2 ha,
- 7) wymagania dotyczące wytwarzania kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego, izolacji przestrzennej od innych upraw, czystości gatunkowej i odmianowej, zdrowotności oraz maksymalnej ilości rozmnożeń materiałów hodowlanych, a w zależności od tego — stopni kwalifikacji materiału siewnego,
- 8) wymagania dotyczące jakości materiału siewnego, a w szczególności zdolności kiełkowania lub tożsamości gatunkowej i odmianowej oraz zanieczyszczeń i zdrowotności,
- 9) dopuszczalną wielkość produkcji w ciągu roku materiału siewnego warunkowo kwalifikowanego dla poszczególnych roślin (grup roślin),
- 10) szczegółowe zasady składania wniosku o ocenę materiału siewnego,
- 11) sposób i tryb przeprowadzania kontroli materiału siewnego, a w szczególności czas prowadzenia kontroli, sposób sporządzania dokumentacji i sposób postępowania pokontrolnego oraz sposób postępowania przy pobieraniu próbek materiału siewnego,
- 12) terminy ważności świadectwa materiału siewnego w zależności od rośliny, wyników oceny oraz rodzaju opakowania,
- 13) dokumenty dotyczące oceny materiału siewnego, wystawione za granicą, uznawane za równoważne krajowym świadectwom,

- 14) zakres i terminy składania informacji dotyczących obrotu materiałem siewnym,
- 15) szczegółowe zasady prowadzenia dokumentacji dotyczącej wytwarzania i obrotu materiałem siewnym,
- 16) wykaz populacji miejscowych mających szczególne znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej,
- 17) stawki opłaty hodowlanej.

Rozdział 2

Rejestracja odmian roślin uprawnych

§ 2. 1. Określa się wykaz roślin uprawnych, których odmiany wpisuje się do rejestru odmian roślin uprawnych, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Określa się wykaz roślin uprawnych, których wpisanie do rejestru odmian roślin uprawnych, wymaga stwierdzenia zadowalającej wartości gospodarczej, stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia.

3. Określa się wykaz roślin, których wartość gospodarczą odmian bada się po ich wpisaniu do rejestru odmian roślin uprawnych, stanowiący załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 3. 1. Przy zgłaszaniu odmiany rośliny uprawnej do rejestru hodowca podaje na piśmie:

- 1) imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedzibę,
- 2) imię i nazwisko twórcy albo twórców odmian, jeżeli odmiana została wyhodowana w kraju,
- 3) nazwę tej rośliny uprawnej w językach polskim i łacińskim,
- 4) proponowaną nazwę odmiany,
- 5) miejsce prowadzenia hodowli zachowawczej odmiany,
- 6) datę i podpis hodowcy.

2. Przy zgłaszaniu mieszańca do rejestru wymagana jest pisemna zgoda hodowców składników tego mieszańca na ich wykorzystanie, jeśli składnik mieszańca jest chroniony w Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 4. Hodowca, który zgłasza odmianę do rejestru, dołącza następujące dokumenty:

- 1) upoważnienie przedstawiciela do działania w imieniu hodowcy dla odmian hodowanych za granicą,
- 2) wyniki badania wartości gospodarczej odmiany przeprowadzone w Rzeczypospolitej Polskiej, której wpisanie do rejestru wymaga stwierdzenia jej zadowalającej wartości gospodarczej,
- 3) opis botaniczny odmiany,
- 4) pisemną informację o pochodzeniu i strukturze odmiany,

- 5) opis botaniczny składników mieszańca rośliny rolniczej,
- 6) kopię dowodu uiszczenia opłaty za zgłoszenie odmiany do rejestru.

§ 5. Zgłoszenie odmiany do rejestru następuje w terminie:

1) dla roślin rolniczych:

a) ozimych:

- rzepaku, wyki kosmatej — od dnia 1 sierpnia do dnia 10 sierpnia,
- jęczmienia — od dnia 1 sierpnia do dnia 20 sierpnia,
- pozostałych — od dnia 1 sierpnia do dnia 25 sierpnia,

b) zbożowych jarych — od dnia 1 października do dnia 30 listopada,

c) strączkowych:

- grochu siewnego, łubinu — od dnia 1 października do dnia 30 listopada,
- pozostałych — od dnia 15 października do dnia 15 grudnia,

d) kukurydzy, buraka cukrowego, buraka pastewnego, ziemniaka, życicy westerwoldzkiej — od dnia 1 listopada do dnia 31 grudnia,

e) pozostałych — od dnia 15 listopada do dnia 15 stycznia,

2) dla roślin warzywnych:

a) odmian zimujących cebuli, sałaty — od dnia 1 maja do dnia 30 czerwca,

b) odmian czosnku ozimego, sałaty pod osłonami — od dnia 1 lipca do dnia 31 sierpnia,

c) odmian uprawianych pod osłonami ogrzewanymi — od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września,

d) odmian uprawianych pod osłonami nieogrzewanymi — od dnia 1 października do dnia 30 listopada,

e) odmian uprawianych w gruncie — od dnia 1 października do dnia 31 grudnia,

3) dla roślin sadowniczych:

a) drzew owocowych — od dnia 1 listopada do dnia 31 grudnia,

b) krzewów jagodowych, bylin — od dnia 1 grudnia do dnia 31 stycznia.

§ 6. 1. Nazwa odmiany zgłaszanej lub wpisywanej do rejestru jest pisana przy użyciu liter i cyfr stosowanych w języku polskim.

2. Nazwa odmiany, o której mowa w ust. 1:

- 1) rozpoczyna się od litery,

2) nie jest tożsama:

- a) z nazwą, skrótem literowym lub z akronimem państwa, organizacji międzynarodowej,
- b) z nazwą jednostek systematyki botanicznej.

§ 7. Przed rozpoczęciem urzędowego badania odmiany zawiadamia się zgłaszającego odmianę o terminie rozpoczęcia i przewidywanym zakończeniu urzędowego badania odmiany.

§ 8. 1. Przy przeprowadzeniu urzędowego badania hodowca dostarcza wymaganą ilość materiału siewnego danego gatunku i odmiany.

2. Materiał siewny, o którym mowa w ust. 1, powinien odpowiadać wymaganiom jakościowym oraz nie może być traktowany środkami ochrony roślin i regulatorami wzrostu.

3. Materiał siewny do urzędowych badań odrębności, wyrównania i trwałości oraz wartości gospodarczej odmiany powinien pochodzić z tej samej partii materiału siewnego.

§ 9. Niedostarczenie materiału siewnego przez hodowcę odmiany do urzędowego badania w jednym roku stanowi podstawę przedłużenia tego badania o kolejny rok; niedostarczenie materiału siewnego do urzędowego badania w ciągu dwóch kolejnych lat może stanowić podstawę do odmowy wpisania odmiany do rejestru.

§ 10. Badanie odmiany, o którym mowa w § 8 i 9, przeprowadza się zgodnie z metodyką badania dla danego gatunku rośliny uprawnej.

§ 11. Umożliwia się hodowcy zapoznanie się z przebiegiem urzędowego badania odmiany, udostępniając opracowane wyniki oraz udzielając wszelkich informacji dotyczących badania tej odmiany.

§ 12. 1. Odmiana wpisana do rejestru otrzymuje numer rejestrowy, który składa się z kolejnego numeru w rejestrze oraz wielkiej litery wskazującej na daną grupę roślin.

2. Dla grup roślin ustala się następujące oznaczenia literowe:

- 1) R — rośliny rolnicze,
- 2) W — rośliny warzywne,
- 3) S — rośliny sadownicze.

§ 13. Informacje o zgłoszeniu i wpisaniu odmian do rejestru, przedłużeniu wpisu oraz o skreśleniu ich z rejestru publikuje się co dwa miesiące.

§ 14. Hodowca odmiany zgłoszonej albo wpisanej do rejestru odmian przekazuje Centralnemu Ośrodkowi Badania Odmian Roślin Uprawnych, zwanemu dalej „Centralnym Ośrodkiem”, informacje, w terminie 60 dni od dnia ich uzyskania, o zgłoszeniu, wpisaniu,

przedłużeniu wpisu, skreśleniu lub wycofaniu odmiany zgłoszonej albo wpisanej do rejestru albo do odpowiednich list, katalogów lub wykazów odmian, a także o zmianach nazw tej odmiany prowadzonej za granicą.

§ 15. 1. Przeprowadzenie lustracji hodowli zachowawczej odmiany następuje po uzgodnieniu z hodowcą terminu lustracji, na co najmniej 15 dni przed terminem jej dokonania.

2. Lustrację hodowli zachowawczej przeprowadza się komisyjnie.

3. Komisja, o której mowa w ust. 2, sprawdza:

- 1) sposób i metody prowadzenia hodowli zachowawczej oraz
- 2) warunki niezbędne do uzyskania materiału siewnego odpowiedniej jakości.

§ 16. 1. Po zakończeniu lustracji hodowli sporządza się protokół w dwóch egzemplarzach, z których jeden otrzymuje hodowca odmiany.

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, podpisują przeprowadzający lustrację i hodowca lustrowanej odmiany.

3. Hodowcy, o którym mowa w ust. 2, przysługuje prawo wniesienia zastrzeżeń co do treści i ustaleń zawartych w protokole, w terminie podanym w protokole.

Rozdział 3

Wyłączne prawo do odmiany

§ 17. Wniosek o przyznanie wyłącznego prawa do odmiany hodowca składa w ciągu roku kalendarzowego do Centralnego Ośrodka; wniosek ten podlega publikacji w diariuszu Centralnego Ośrodka.

§ 18. 1. Wniosek, o którym mowa w § 17, zawiera:

- 1) imię i nazwisko albo nazwę hodowcy oraz jego adres zamieszkania albo siedziby,
- 2) nazwę rośliny uprawnej podaną w językach polskim i łacińskim,
- 3) proponowaną nazwę odmiany,
- 4) datę i podpis hodowcy.

2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:

- 1) dokument potwierdzający, że odmiana spełnia kryterium nowości,
- 2) opis botaniczny odmiany,
- 3) pisemną informację o pochodzeniu i strukturze odmiany,

4) kopię dowodu uiszczenia opłaty za zgłoszenie wniosku o przyznanie wyłącznego prawa do odmiany.

§ 19. 1. Hodowca, który złożył wniosek o przyznanie wyłącznego prawa do odmiany z żądaniem pierwszeństwa, dostarcza w ciągu trzech miesięcy od daty złożenia wniosku uwierzytelnioną kopię wniosku złożonego za granicą.

2. Jeżeli złożony za granicą wniosek o przyznanie wyłącznego prawa do odmiany został wycofany przez hodowcę albo nie został pozytywnie rozpatrzony przez właściwy organ, hodowca odmiany informuje o tym Centralny Ośrodek.

§ 20. Hodowca odmiany wpisanej do spisu albo księgi przekazuje Centralnemu Ośrodkowi, w ciągu 60 dni od dnia ich uzyskania, informacje o zgłoszeniach wniosków o przyznanie wyłącznego prawa do odmiany, a także o przyznaniu, odmowie przyznania, uznaniu za nieważne lub pozbawieniu tego prawa za granicą oraz informacje o zmianach nazw odmiany.

§ 21. Przy urzędowym badaniu odmian w celu przyznania wyłącznego prawa stosuje się przepisy § 6—10.

§ 22. 1. Odmiana wpisana do spisu albo księgi otrzymuje numer, który składa się z kolejnego numeru w spisie albo w księdze oraz wielkiej litery wskazującej daną grupę roślin.

2. Dla grup roślin ustala się następujące oznaczenia literowe:

- 1) R — rośliny rolnicze,
- 2) W — rośliny warzywne,
- 3) S — rośliny sadownicze,
- 4) L — rośliny leśne,
- 5) O — rośliny ozdobne,
- 6) P — rośliny pozostałe.

§ 23. Przy nadawaniu nazwy odmianie stosuje się przepisy § 6.

§ 24. Określa się wykaz roślin, których materiał siewny ze zbioru odmiany chronionej może być przez posiadacza gruntów stosowany jako materiał siewny bez zgody hodowcy w ilości potrzebnej na obsianie lub obsadzenie uprawy gruntowej rośliny rolniczej do 2 ha, stanowiący załącznik nr 4 do rozporządzenia.

Rozdział 4

Wymagania dotyczące wytwarzania kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego oraz jego jakości

§ 25. Materiał siewny wytwarza się z zachowaniem izolacji od innych roślin, które mogłyby wpłynąć na jakość tego materiału.

§ 26. 1. Materiał siewny, o którym mowa w § 25, powinien być wolny od organizmów szkodliwych podlegających obowiązkowi zwalczania oraz innych organizmów szkodliwych, które mogą mieć wpływ na jakość tego materiału.

2. Pole przeznaczone pod plantację sadzeniaków ziemniaka powinno być wolne od cyst mątwika ziemniaczanego, co należy potwierdzić badaniem gleby przeprowadzonym nie wcześniej niż na rok przed założeniem plantacji.

§ 27. Plantacja nasienna powinna być wolna od innych gatunków lub odmian roślin.

§ 28. Ustala się następujące stopnie kwalifikacji materiału siewnego:

1) nasion roślin rolniczych:

- a) materiał hodowcy — MM,
- b) materiał elitarny:
  - przedbazowy — PB — trzecie albo drugie rozmnożenie przed nasionami kwalifikowanymi,
  - bazowy: dla odmian ustalonych — B,
  - dla komponentów do odmian mieszańcowych — Ro, Rm,
- c) materiał kwalifikowany:
  - dla odmian ustalonych: pierwsze rozmnożenie — K1,
  - drugie rozmnożenie — K2,
  - dla odmian mieszańcowych — F1,
- d) materiał handlowy:
  - dla odmiany znanej — Ho,
  - dla odmiany nieznannej — H,

2) sadzeniaków ziemniaka:

- a) sadzeniaki przedbazowe — PB,
- b) sadzeniaki bazowe:
  - superelita — SE,
  - elita — E,
- c) sadzeniaki kwalifikowane:
  - oryginał — O,
  - klasa A — kl. A,

3) nasion roślin warzywnych:

- a) materiał hodowcy — MM,
- b) materiał elitarny:
  - przedbazowy — PB — pierwsze albo drugie rozmnożenie materiału hodowcy,
  - bazowy:
    - dla odmian ustalonych — B,
    - dla komponentów do odmian mieszańcowych — Ro, Rm,

- c) materiał kwalifikowany:
  - dla odmian ustalonych — K,
  - dla odmian mieszańcowych — F1,
- d) materiał standardowy — St,
- e) materiał handlowy:
  - dla nieznannej odmiany — H,
  - dla znanej odmiany — Ho,
- 4) materiału szkółkarskiego:
  - a) materiał przedelitarny — superelita — SE,
  - b) materiał elitarny:
    - elita 1 — E1,
    - elita 2 — E2,
  - c) materiał kwalifikowany:
    - oryginał — O.

§ 29. 1. Określa się wymagania dotyczące wytwarzania kwalifikowanego materiału siewnego, izolacji przestrzennej od innych upraw, czystości gatunkowej i odmianowej, zdrowotności oraz maksymalnej ilości rozmnożeń materiałów hodowlanych, a w zależności od tego — stopni kwalifikacji oraz jakości materiału siewnego roślin rolniczych, stanowiące załącznik nr 5 do rozporządzenia.

2. Określa się wymagania dotyczące wytwarzania kwalifikowanego i standardowego materiału siewnego, izolacji przestrzennej od innych upraw, czystości gatunkowej i odmianowej, zdrowotności oraz maksymalnej ilości rozmnożeń materiałów hodowlanych, a w zależności od tego — stopni kwalifikacji oraz jakości materiału siewnego roślin warzywnych, stanowiące załącznik nr 6 do rozporządzenia.

3. Określa się wymagania dotyczące wytwarzania kwalifikowanego materiału szkółkarskiego oraz jego jakości, stanowiące załącznik nr 7 do rozporządzenia.

§ 30. Określa się dopuszczalną wielkość produkcji w ciągu roku — materiału siewnego, warunkowo kwalifikowanego dla poszczególnych roślin (grup roślin), stanowiącą załącznik nr 8 do rozporządzenia.

Rozdział 5

Szczegółowe zasady składania wniosku o ocenę materiału siewnego

§ 31. 1. Wniosek o dokonanie oceny materiału siewnego (oceny polowej), z wyłączeniem materiału szkółkarskiego, zawiera:

- 1) imię, nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby wnioskodawcy,
- 2) lokalizację plantacji, imię i nazwisko plantatora, nazwę miejscowości, gminę, powiat,
- 3) gatunek, odmianę, a w przypadku odmian mieszańcowych — formułę mieszańca,

- 4) stopień kwalifikacji wysianego materiału siewnego oraz numer i datę świadectwa kwalifikacji materiału siewnego,
- 5) powierzchnię plantacji,
- 6) rok założenia plantacji dla roślin dwu- i wieloletnich,
- 7) przewidywaną wielkość zbioru,
- 8) przewidywaną liczbę etykiet,
- 9) oznaczenie znakiem Organizacji Współpracy Ekonomicznej i Rozwoju (OECD) plantacji kwalifikowanych według tego systemu,
- 10) oznaczenie znakiem Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych (UN/ECE) sadzeniaków ziemniaka.

2. Wniosek o dokonanie oceny polowej materiału szkółkarskiego zawiera:

- 1) imię, nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby wnioskodawcy,
- 2) informację o:
  - a) rodzaju materiału szkółkarskiego, z podaniem jego ilości i powierzchni plantacji,
  - b) nazwie gatunku, odmiany, podkładki, wstawki,
  - c) wieku, formie, kategorii, statusie zdrowotności, stopniu kwalifikacji,
  - d) pochodzeniu materiału,
- 3) przewidywaną liczbę etykiet.

§ 32. Wniosek o dokonanie oceny polowej materiału siewnego składa się do właściwego terytorialnie ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę wnioskodawcy wojewódzkiego inspektora Inspekcji Nasiennej.

§ 33. Ustala się następujące terminy składania wniosków dla grup roślin lub gatunków:

Grupa roślin lub gatunek	Termin złożenia wniosku
Rośliny ozime, rośliny wieloletnie	do 28 lutego
Groch, rzodkiewka, sałata, szpinak	do 30 kwietnia
Pozostałe gatunki roślin uprawnych, z wyjątkiem ziemniaków, roślin korzeniowych i kapusty pastewnej	do 25 maja
Ziemniak	do 31 maja
Cebula dymka	do 15 maja
Rośliny korzeniowe, kapusta pastewna	do 15 lipca
Mateczniki porzeczek	do 10 marca
Sady nasienne, sady zraźnikowe	do 30 maja
Truskawka	do 1 maja
Pozostałe rodzaje materiału szkółkarskiego	do 15 czerwca

§ 34. Przy dokonywaniu oceny materiału siewnego wnioskodawca dołącza do wniosku, w przypadku plantacji:

- 1) obsianych albo obsadzonych materiałem hodowlanym:
  - a) oświadczenie hodowcy, że materiał hodowlany został wyprodukowany zgodnie z metodyką hodowli przyjętą dla zgłoszonej odmiany,
  - b) informacje o wynikach kiełkowania nasion wydanych przez upoważnione laboratorium lub stację oceny nasion, z wyjątkiem gatunków szklarniowych,
  - c) opis odmiany, która będzie warunkowo kwalifikowana,
  - d) opis składników mieszańca, przy zgłaszaniu do oceny polowej odmiany mieszańcowej,
- 2) obsianych albo obsadzonych składnikami mieszańca:
  - a) oświadczenie hodowcy, że składniki mieszańca zostały wyprodukowane zgodnie z metodyką hodowli przyjętą dla zgłoszonej odmiany mieszańcowej, lub świadectwo kwalifikacji polowej składników mieszańca,
  - b) informacje o wynikach kiełkowania nasion wydane przez upoważnione laboratorium lub stację oceny nasion, z wyjątkiem gatunków szklarniowych,
- 3) obsianych nasionami zgodnie ze stopniami kwalifikacji, o których mowa w § 28:
  - a) protokół pobrania próbki nasion materiału siewnego do oceny tożsamości,
  - b) oryginał lub uwierzytelnioną kopię świadectwa kwalifikacji materiału siewnego użytego do obsiewu plantacji,
  - c) kopię dokumentu zakupu potwierdzającą zgodność z danymi zawartymi w świadectwie kwalifikacji,
- 4) nasiennych ziemniaka:
  - a) świadectwo oceny weryfikacyjnej,
  - b) świadectwo oceny cech zewnętrznych,
  - c) kopię dokumentu zakupu potwierdzającą zgodność z danymi zawartymi w świadectwie,
  - d) etykietę urzędową,
- 5) cebuli dymki:
  - a) kopię dokumentu zakupu nasion kwalifikowanych lub standardowych zawierającą dane ze świadectwa albo
  - b) uwierzytelnioną kopię świadectwa jakości nasion użytych do produkcji cebuli dymki,
  - c) kopię dokumentu zakupu nasion,

6) na których odbywa się reprodukcja nasion roślin rolniczych dla firm zagranicznych, nieprzeznaczonych do obrotu w kraju:

- a) świadectwo Międzynarodowego Związku Oceny Nasion (ISTA) lub Stowarzyszenia Agencji Urzędowej Kwalifikacji Nasion (AOSCA), z podaniem wyników wartości siewnej,
- b) certyfikat stwierdzający stopień kwalifikacji lub kategorię materiału siewnego,
- c) etykiety każdej partii materiału siewnego,
- d) kontrakt określający powierzchnię, jaka powinna być obsiana albo obsadzona, oraz masę zużytego materiału siewnego,
- e) pisemną zgodę urzędu kwalifikacyjnego kraju pochodzenia nasion na prowadzenie reprodukcji,

7) materiału szkółkarskiego:

- a) oświadczenie hodowcy, że materiał przedelitar-ny został wyprodukowany zgodnie z metodyką hodowli przyjętą dla zgłoszonej odmiany,
- b) świadectwo kwalifikacji albo kopię dokumentu zakupu zawierającą numer świadectwa kwalifikacji polowej,
- c) opis odmiany przy zgłaszaniu do kwalifikacji warunkowej,
- d) etykietę urzędową.

§ 35. 1. Dla plantacji wieloletnich składa się jeden wniosek.

2. W razie zmiany danych zawartych we wniosku, o którym mowa w § 31, wnioskodawca informuje o tym właściwego wojewódzkiego inspektora Inspekcji Nasiennej.

Rozdział 6

Kontrola materiału siewnego

§ 36. Pracownik Inspekcji Nasiennej po okazaniu legitymacji służbowej może przystąpić do czynności kontrolnych.

§ 37. Kontrolę materiału siewnego przeprowadza się w godzinach pracy kontrolowanego podmiotu; za jego zgodą kontrola może być przeprowadzona poza godzinami pracy i w dni wolne od pracy.

§ 38. 1. Po zakończeniu kontroli pracownik Inspekcji Nasiennej, zwany dalej „kontrolującym”, sporządza protokół.

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, podpisują kontrolujący oraz kontrolowany podmiot albo osoba uprawniona do reprezentowania kontrolowanego podmiotu.

3. Kontrolujący informuje o możliwości:

- 1) wniesienia zastrzeżeń co do treści i ustaleń zawartych w protokole, przed jego podpisaniem,
- 2) zgłoszenia, w terminie podanym w protokole, pisemnego wyjaśnienia co do zawartych w nim ustaleń.

§ 39. 1. Na podstawie ustaleń zawartych w protokole kontroli można wystosować do kontrolowanego podmiotu wystąpienie pokontrolne z zaleceniami i wnioskami.

2. Kontrolowany podmiot, w terminie podanym w wystąpieniu pokontrolnym, powiadamia kontrolującego o wykonaniu zaleceń i wniosków albo o przyczynach ich niewykonania.

§ 40. 1. Próbkę materiału siewnego pobiera się na wniosek zainteresowanego.

2. Próbkę materiału siewnego pobiera się, stosownie do wielkości partii nasion, z każdego pojemnika lub z różnych miejsc w pojemniku.

3. Próbkę pobierane są ręcznie lub za pomocą próbobierzy:

- 1) laskowego lub cylindrycznego,
- 2) zgłębnikowego typu Nobbego,
- 3) automatycznego.

4. Próbkę z materiału siewnego — elitarnego, wszystkich stopni kwalifikacji odmian uprawianych według systemu OECD, oraz do oceny tożsamości odmianowej pobierają pracownicy Inspekcji Nasiennej, zgodnie z ust. 2 i 3.

5. Próbkę z materiału siewnego kwalifikowanego, standardowego oraz handlowego do obrotu w kraju pobierają próbobiercy, zgodnie z ust. 2 i 3.

Rozdział 7

Terminy ważności świadectwa materiału siewnego

§ 41. 1. Ustala się następujące terminy ważności świadectwa materiału siewnego dla:

- 1) roślin rolniczych — 12 miesięcy,
z tym że dla:
  - a) szarłat — 2 miesiące,
  - b) zbóż ozimych o wilgotności 16% — 3 miesiące,
  - c) sadzeniaków ziemniaka, w przypadku świadectw:
    - weryfikacyjnych — przez cały okres sprzedaży i zbywania,
    - oceny cech zewnętrznych — 14 dni,
- 2) roślin warzywnych — 12 miesięcy,
z tym że dla:

— nasion pakowanych hermetycznie o zdolności kiełkowania wyższej o co najmniej 10 punktów procentowych od minimalnych wymagań jakościowych — 24 miesiące,

- 3) roślin ozdobnych — 12 miesięcy,
z tym że dla:

— nasion pakowanych hermetycznie o zdolności kiełkowania powyżej 70% — 24 miesiące,

- 4) materiału szkółkarskiego — 12 miesięcy,
z tym że dla:

— nasion drzew owocowych — 6 miesięcy,

- 5) roślin zielarskich — 12 miesięcy,
z tym że dla:

a) arcydzięgla, litworu i kozłka lekarskiego — 6 miesięcy,

b) nasion o wilgotności od 4% do 8% w opakowaniach hermetycznych — 24 miesiące.

2. Przepis ust. 1 ma zastosowanie do ważności świadectwa mieszanek roślin rolniczych, z tym że termin ważności świadectwa oceny mieszanki roślin rolniczych odpowiada terminowi ważności świadectwa oceny składnika tej mieszanki, które zostało wystawione najwcześniej.

§ 42. Po upływie pierwszego okresu ważności świadectwa okres jego ważności może być przedłużony na kolejne okresy, o których mowa w § 41, z wyjątkiem nasion w opakowaniach hermetycznych, dla których okres ważności przedłuża się o 12 miesięcy.

Rozdział 8

Dokumenty dotyczące oceny materiału siewnego wystawione za granicą, uznawane za równoważne krajowym świadectwom

§ 43. Za równoważne krajowym świadectwom uznaje się dokumenty dotyczące oceny materiału siewnego wystawione za granicą:

- 1) świadectwo jakości wystawione przez: Międzynarodowy Związek Oceny Nasion — ISTA, Stowarzyszenie Agencji Urzędowej Kwalifikacji Nasion — AOSCA,
- 2) certyfikat oceny polowej,
- 3) etykiety urzędowe odpowiednie dla poszczególnych kategorii materiału siewnego,
- 4) świadectwo jakości wystawiane przez upoważnioną firmę nasienną dla każdej partii materiału siewnego standardowego i handlowego,
- 5) świadectwo jakości wystawiane przez właściwy dla danego kraju urząd kwalifikacyjny — w przypadku sadzeniaków ziemniaka,

- 6) świadectwo oceny polowej wystawiane przez właściwe urzędy albo upoważnione instytucje — w przypadku materiału szkółkarskiego.

Rozdział 9

Zakres i terminy składania informacji

§ 44. 1. Informacja dotycząca obrotu materiałem siewnym, przekazywana do właściwego terytorialnie inspektora Inspekcji Nasiennej przez przedsiębiorcę, obejmuje:

- 1) nazwę gatunku,
- 2) masę,
- 3) kategorię,
- 4) stan początkowy ilości materiału siewnego,
- 5) przychód:
  - a) z produkcji własnej, kontraktacji,
  - b) z importu,
- 6) rozchód:
  - a) ze sprzedaży krajowej,
  - b) z siewu we własnym gospodarstwie,
  - c) z eksportu,
  - d) przeznaczony na cele niesiewne,
- 7) stan końcowy ilości materiału siewnego,
- 8) ilość magazynów i punktów sprzedaży, z podaniem ich lokalizacji oraz informacji o otwarciu lub zamknięciu punktu sprzedaży.

2. Informację, o której mowa w ust. 1, w:

- 1) pkt 1—8 — składają przedsiębiorcy wprowadzający materiał siewny do obrotu z własnej produkcji oraz poprzez jego import lub eksport,
- 2) pkt 1—3, 7 i 8 — składają przedsiębiorcy prowadzący obrót nabytym materiałem siewnym.

3. Ustala się następujące terminy przekazywania informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5:

- 1) za pierwsze półrocze — do dnia 31 sierpnia dla zbóż jarych i motylkowych drobnonasiennych,
- 2) za drugie półrocze — do dnia 31 stycznia dla zbóż ozimych i motylkowych drobnonasiennych,
- 3) roczne — do dnia 31 sierpnia następnego roku dla roślin warzywnych i pozostałych roślin rolniczych.

4. Przedsiębiorcy prowadzący obrót nabytym materiałem siewnym w formie przygotowanej do obrotu przekazują, do dnia 31 stycznia następnego roku, roczne informacje dotyczące stanu magazynowego według stanu na dzień 31 grudnia.

5. Przedsiębiorcy prowadzący obrót materiałem siewnym informację o otwarciu lub zamknięciu punktu sprzedaży przesyłają w terminie, o którym mowa w ust. 4.

§ 45. Zakres informacji o obrocie materiałem siewnym, o którym mowa w § 44, obejmuje gatunki roślin uprawnych, które zostały wyszczególnione w załączniku nr 9 do rozporządzenia.

Rozdział 10

Szczegółowe zasady prowadzenia dokumentacji dotyczącej wytwarzania i obrotu materiałem siewnym

§ 46. 1. Przedsiębiorca prowadzi dokumentację:

- 1) wytwarzania materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, która obejmuje:
  - a) umowę kontraktacyjną wraz z kopią dokumentu zakupu od producenta,
  - b) świadectwo kwalifikacji materiału siewnego,
  - c) kopię dokumentu zakupu materiału siewnego,
  - d) świadectwo oceny polowej,
  - e) dokument przyjęcia do magazynu, wskazujący gatunek, odmianę, kategorię albo stopień kwalifikacji, numer i masę partii,
- 2) wytwarzania materiału szkółkarskiego, która obejmuje informacje o:
  - a) pochodzeniu materiału wykorzystywanego do rozpoczęcia procesu rozmnażania,
  - b) terminie siewu, sadzenia, szczepienia, okulizacji i innych metod rozmnażania roślin,
  - c) metodach uprawy,
  - d) sposobach pielęgnacji plantacji,
  - e) stosowanych zabiegach mechanicznych i chemicznych,
  - f) sposobie przechowywania,
- 3) przerobu materiału siewnego, która obejmuje informacje o:
  - a) ilości materiału siewnego przekazanego do przerobu, ze wskazaniem gatunku, odmiany, stopnia kwalifikacji, numeru i masy partii,
  - b) masie czystego materiału siewnego,
  - c) masie odpadów,
  - d) dacie rozpoczęcia i zakończenia przerobu,
  - e) ilości masy otoczkującej oraz zużytej zaprawy w przypadku otoczkowania lub zaprawiania nasion,
- 4) sposobu postępowania z materiałem siewnym nieznanym za kwalifikowany lub standardowy, która obejmuje:
  - a) kopię dokumentu sprzedaży na cele niesiewne,

- b) protokół zniszczenia,
  - c) dokument wydania,
- 5) tworzenia partii zbiorczej materiału siewnego pochodzącego od różnych producentów, która obejmuje:
- a) dokument przerobu ze specyfikacją partii wchodzących w skład partii zbiorczej,
  - b) oryginał lub uwierzytelnioną kopię świadectw oceny polowej tych partii,
  - c) świadectwo kwalifikacji nasion lub wartości siewnej,
- 6) tworzenia zestawu partii materiału siewnego pochodzącego od różnych producentów, która obejmuje:
- a) świadectwa oceny polowej poszczególnych partii lub świadectwa wartości siewnej, lub świadectwa kwalifikacji nasion,
  - b) dokument łączenia i ujednoczenia partii, który zawiera:
    - specyfikację partii wchodzących w skład zestawu,
    - rozliczenia ilościowe partii nasion wchodzących w skład tego zestawu,
  - c) świadectwo kwalifikacji lub wartości siewnej wydane na zestaw,
- 7) tworzenia mieszanek nasiennych, która obejmuje:
- a) dokumentację, o której mowa w pkt 6, z wyjątkiem świadectwa oceny polowej,
  - b) wyliczenie składu procentowego w przypadku mieszanek roślin rolniczych,
- 8) sposobu wykorzystania etykiet.

2. Dokumentacja, o której mowa w ust. 1 pkt 5, dotyczy partii, którą tworzy się z tej samej odmiany, tej samej kategorii i tego samego roku zbioru.

3. Dokumentacja, o której mowa w ust. 1 pkt 6, dotyczy zestawu, który tworzy się z partii materiału siewnego z tej samej odmiany, pochodzących z różnych lat zbioru.

§ 47. Wytworzony materiał siewny przyjmowany do magazynu zaopatruje się w dokument identyfikujący partie nasion i zawierający informacje zamieszczone na etykiecie przedsiębiorcy.

§ 48. Ustala się wykaz populacji miejscowych mających szczególne znaczenie dla ochrony różnorodno-

ści biologicznej, stanowiący załącznik nr 10 do rozporządzenia.

§ 49. Stawki opłaty hodowlanej zawiera załącznik nr 11 do rozporządzenia.

Rozdział 11

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 50. Badania wartości gospodarczej roślin wazrywnych i sadowniczych, wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, podjęte przed dniem wejścia w życie rozporządzenia są kontynuowane do czasu ich zakończenia na dotychczas obowiązujących zasadach.

§ 51. Dla plantacji roślin wieloletnich założonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się dotychczasowe zasady izolacji przestrzennej od innych upraw.

§ 52. W przypadku sadzeniaków ziemniaka klasy A2, z plantacji założonych do dnia 31 maja 2002 r., stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 53. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 15 kwietnia 1996 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nasieństwie (Dz. U. Nr 50, poz. 216 i z 1997 r. Nr 14, poz. 80),
- 2) zarządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 20 czerwca 1996 r. w sprawie wymagań dotyczących wytwarzania materiału siewnego (Monitor Polski Nr 52, poz. 481).

§ 54. Przepisy:

- 1) § 4 pkt 2 — w zakresie gatunków i ich odmian, które przed dniem wejścia w życie rozporządzenia nie podlegały urzędowym badaniom wartości gospodarczej,

2) § 28:

- a) pkt 1 lit. c) — w zakresie drugiego rozmnożenia (K2) dla pszenicy, żyta, pszenżyta, jęczmienia i owsa,
- b) pkt 3 lit. c) — w zakresie odmian ustalonych (K)

— stosuje się od dnia 1 stycznia 2003 r.

§ 55. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *A. Balazs*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Rolnictwa
i Rozwoju Wsi z dnia 14 sierpnia 2001 r. (poz. 1184)

Załącznik nr 1

**WYKAZ ROŚLIN UPRAWNYCH,
KTÓRYCH ODMIANY WPISUJE SIĘ DO REJESTRU ODMIAN ROŚLIN
UPRAWNYCH**

Lp.	Nazwa rośliny uprawnej	Nazwa łacińska rośliny
1	2	3
I. Rośliny rolnicze		
a) Rośliny zbożowe		
1	Gryka	<i>Fagopyrum esculentum Moench</i>
2	Jęczmień	<i>Hordeum vulgare L.</i>
3	Kukurydza	<i>Zea mays L.</i>
4	Owies	<i>Avena sativa L.</i>
5	Proso	<i>Panicum miliaceum L.</i>
6	Pszenica zwyczajna	<i>Triticum aestivum L. Emend. Fiori et Paol.</i>
7	Pszenżyto	<i>x Triticosecale Wittm.</i>
8	Żyto	<i>Secale cereale L.</i>
b) Rośliny strączkowe		
9	Bobik	<i>Vicia faba L. Var. Minor Harz</i>
10	Groch siewny	<i>Pisum sativum L. ssp. Sativum</i>
11	Łubin biały	<i>Lupinus albus L.</i>
12	Łubin wąskolistny	<i>Lupinus angustifolius L.</i>
13	Łubin żółty	<i>Lupinus luteus L.</i>
14	Soja	<i>Glycine max (L.) Merr.</i>
15	Wyka kosmata	<i>Vicia villosa Roth</i>
16	Wyka siewna	<i>Vicia sativa L. Ssp. Sativa</i>
c) Rośliny motylkowate drobnonasienne		
17	Esparceta	<i>Onobrychis viciifolia Scop.</i>
18	Komonica zwyczajna	<i>Lotus corniculatus L.</i>
19	Koniczyna biała	<i>Trifolium repens L.</i>
20	Koniczyna łąkowa (czerwona)	<i>Trifolium pratense L.</i>
21	Koniczyna krwistoczerwona (inkarnatka)	<i>Trifolium incarnatum L.</i>
22	Koniczyna perska	<i>Trifolium resupinatum L.</i>
23	Koniczyna szwedzka	<i>Trifolium hybridum L.</i>
24	Lucerna chmielowa	<i>Medicago lupulina L.</i>
25	Lucerna mieszańcowa	<i>Medicago sativa L. Ssp. falcata x ssp. sativa</i>
26	Lucerna siewna	<i>Medicago sativa L. Ssp. sativa</i>
27	Nostrzyk biały	<i>Melilotus albus Medik.</i>
28	Seradela	<i>Ornithopus sativus Brot.</i>

d) Trawy		
29	Festulolium	<i>x Festulolium</i>
30	Kostrzewa czerwona	<i>Festuca rubra L. Sensu lato</i>
31	Kostrzewa łąkowa	<i>Festuca pratensis Huds.</i>
32	Kostrzewa owcza	<i>Festuca ovina L. Sensu lato</i>
33	Kostrzewa różnolistna	<i>Festuca heterophylla Lam.</i>
34	Kostrzewa trzcinowa	<i>Festuca arundinacea Schreb.</i>
35	Kupkówka pospolita	<i>Dactylis glomerata L.</i>
36	Mietlica biaława	<i>Agrostis gigantea Roth</i>
37	Mietlica mieszańcowa	<i>Agrostis stolonifera L. X Agrostis canina L. et Agrostis capillaris L. x Agrostis canina L.</i>
38	Mietlica pospolita	<i>Agrostis capillaris L.</i>
39	Mietlica pośrednia	<i>Agrostis intermedia Veb.</i>
40	Mietlica psia	<i>Agrostis canina L.</i>
41	Mietlica rozłogowa	<i>Agrostis stolonifera L.</i>
42	Mozga trzcinowata	<i>Phalaris arundinacea L.</i>
43	Rajgras wyniosły (francuski)	<i>Arrhenatherum elatius (L.) P. Beauv. ex J.S. et K.B. Presl</i>
44	Stokłosa bezostna	<i>Bromus inermis Leyss.</i>
45	Stokłosa uniolowata	<i>Bromus catharticus Vahl</i>
46	Śmiałek darniowy	<i>Deschampsia cespitosa (L.) P. Beauv.</i>
47	Tymotka kolankowata	<i>Phleum bertolonii DC.</i>
48	Tymotka łąkowa	<i>Phleum pratense L.</i>
49	Wiechlina błotna	<i>Poa palustris L.</i>
50	Wiechlina gajowa	<i>Poa nemoralis L.</i>
51	Wiechlina łąkowa	<i>Poa pratensis L.</i>
52	Wiechlina spłaszczona	<i>Poa compressa L.</i>
53	Wyczyniec łąkowy	<i>Alopecurus pratensis L.</i>
54	Życica mieszańcowa (rajgras oldenburski)	<i>Lolium x boucheanum Kunth.</i>
55	Życica trwała (rajgras angielski)	<i>Lolium perenne L.</i>
56	Życica wielokwiatowa (rajgras włoski)	<i>Lolium multiflorum Lam.</i>
57	Życica wielokwiatowa westerwoldzka (rajgras holenderski)	<i>Lolium multiflorum Lam. var. westerwoldicum Wittm.</i>
e) Rośliny bulwiaste, korzeniowe, rzepowate		
58	Brukiew pastewna	<i>Brassica napus emend. Metzg. ssp. rapifera Metzg.</i>
59	Burak cukrowy	<i>Beta vulgaris L. ssp. Vulgaris convar. vulgaris var. Altissima Doell</i>
60	Burak pastewny	<i>Beta vulgaris L. ssp. Vulgaris convar. vulgaris var. Rapacea K. Koch</i>
61	Cykoria korzeniowa	<i>Cichorium intybus L. Var. sativum DC.</i>
62	Marchew pastewna	<i>Daucus carota L. ssp. Sativus (Hoffm.) Schübl. et G. Martens</i>
63	Rzepa pastewna	<i>Brassica rapa L. Emend. Metzg. ssp. rapa</i>
64	Ziemniak	<i>Solanum tuberosum L. sensu lato</i>

f) Rośliny oleiste		
65	Gorczyca biała	<i>Sinapis alba L. ssp. Alba</i>
66	Gorczyca sarepska	<i>Brassica juncea (L.) Czern.</i>
67	Len oleisty	<i>Linum usitatissimum L. convar. Mediterraneum (Vavilov ex Ell.) Kulpa et Danert</i>
68	Mak	<i>Papaver somniferum L. ssp. somniferum</i>
69	Rzepak	<i>Brassica napus L. Emend. Metzg. Ssp. napus</i>
70	Rzepak	<i>Brassica rapa L. Emend. Metzg. ssp. oleifera (DC.) Metzg.</i>
71	Rzodkiew oleista	<i>Raphanus sativus L. Var. oleiformis Pers.</i>
72	Słonecznik	<i>Helianthus annuus L.</i>
g) Rośliny włókniste		
73	Konopie	<i>Cannabis sativa L. Ssp. sativa</i>
74	Len włóknisty	<i>Linum usitatissimum L. convar. Usitatissimum</i>
h) Rośliny przemysłowe specjalne		
75	Chmiel	<i>Humulus lupulus L.</i>
76	Tytoń szlachetny	<i>Nicotiana tabacum L.</i>
i) Inne rośliny rolnicze		
77	Facelia błękitna	<i>Phacelia tanacetifolia Benth.</i>
78	Kapusta pastewna	<i>Brassica oleracea L. Ssp. oleracea convar. Acephala (DC.) Alef. Var. Viridis et var. Medullosa Thell.</i>
II. Rośliny warzywne		
a) Rośliny cebulowe		
79	Cebula szalotka	<i>Allium ascalonicum L.</i>
80	Cebula zwyczajna	<i>Allium cepa L. var. Cepa Helm</i>
81	Czosnek pospolity	<i>Allium sativum L. Var. sativum</i>
82	Por	<i>Allium porrum L. Var. Porrum</i>
b) Rośliny dyniowate		
83	Dynia olbrzymia	<i>Cucurbita maxima Duch.</i>
84	Dynia zwyczajna	<i>Cucurbita pepo L.</i>
85	Kawon	<i>Citrullus lanatus Matsum. et Nakai ssp. vulgaris Fursa var. Vulgaris</i>
86	Melon	<i>Cucumis melo L.</i>
87	Ogórek	<i>Cucumis sativus L.</i>
c) Rośliny kapustne		
88	Brokuł	<i>Brassica oleracea L. Ssp. oleracea convar. botrytis (L.) Alef. Var. Italica Plenck</i>
89	Jarmuż	<i>Brassica oleracea L. Ssp. oleracea convar. acephala (DC.) Alef. Var. Sabellica L.</i>
90	Kalafior	<i>Brassica oleracea L. Ssp. oleracea convar. botrytis (L.) Alef. Var. Botrytis</i>

91	Kalarepa	<i>Brassica oleracea</i> L. Ssp. <i>oleracea</i> convar. <i>Caulocarpa</i> (DC.) Alef. var. <i>Gongylodes</i> L.
92	Kapusta brukselska	<i>Brassica oleracea</i> L. Ssp. <i>oleracea</i> convar. <i>fruticosa</i> (Metzg.) Alef. var. <i>Gemmifera</i> DC.
93	Kapusta chińska	<i>Brassica rapa</i> L. Emend. Metzg. ssp. <i>chinensis</i> (Lour) Hanelt
94	Kapusta głowiasta biała	<i>Brassica oleracea</i> L. Ssp. <i>oleracea</i> convar. <i>capitata</i> (L.) Alef. Var. <i>Capitata</i> L.f. <i>alba</i> DC.
95	Kapusta głowiasta czerwona	<i>Brassica oleracea</i> L. Ssp. <i>oleracea</i> convar. <i>capitata</i> (L.) Alef. Var. <i>Capitata</i> L.f. <i>rubra</i> DC.
96	Kapusta pekińska	<i>Brassica rapa</i> L. Emend. Metzg. ssp. <i>pekinensis</i> (Lour.) Hanelt
97	Kapusta włoska	<i>Brassica oleracea</i> L. Ssp. <i>oleracea</i> convar. <i>capitata</i> (L.) Alef. Var. <i>Sabauda</i> L.
d) Rośliny korzeniowe		
98	Burak ćwikłowy	<i>Beta vulgaris</i> L. ssp. <i>Vulgaris</i> convar. <i>Vulgaris</i> var. <i>Vulgaris</i>
99	Marchew jadalna	<i>Daucus carota</i> L. Ssp. <i>Sativus</i> (Hoffm.) Schübl. et G. Martens
100	Pietruszka korzeniowa	<i>Petroselinum crispum</i> (Mill.) Nym. ex A.W. Hill convar. <i>Radicosum</i> (Alef.) Danert
101	Seler korzeniowy	<i>Apium graveolens</i> L. Var. <i>Rapaceum</i> (Mill.) Gaud.
e) Rośliny rzepowate		
102	Rzepa jadalna	<i>Brassica rapa</i> L. Emend. Metzg. ssp. <i>rapa</i>
103	Rzodkiew	<i>Raphanus sativus</i> L. Var. <i>Niger</i> (Mill.) S. Kerner
104	Rzodkiewka	<i>Raphanus sativus</i> L. Var. <i>Sativus</i>
f) Rośliny liściowe		
105	Cykoria liściowa	<i>Cichorium intybus</i> L. Var. <i>Foliosum</i> Hegi
106	Pietruszka naciowa	<i>Petroselinum crispum</i> (Mill.) Nym. ex A.W. Hill convar. <i>Crispum</i>
107	Sałata głowiasta	<i>Lactuca sativa</i> L. Var. <i>Capitata</i> L.
108	Sałata liściowa	<i>Lactuca sativa</i> L. Var. <i>Crispa</i> L.
109	Sałata łądogowa (szparagowa)	<i>Lactuca sativa</i> L. Var. <i>Angustana hort. ex L.H. Bailey</i>
110	Sałata rzymska	<i>Lactuca sativa</i> L. Var. <i>Longifolia</i> Lam.
111	Seler naciowy	<i>Apium graveolens</i> L. Var. <i>Dulce</i> (Mill.) Pers.
112	Szpinak	<i>Spinacia oleracea</i> L.
g) Rośliny psiankowate		
113	Papryka	<i>Capsicum annuum</i> L.
114	Pomidor	<i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. nom. cons. Var. <i>Esculentum</i>
115	Oberżyna	<i>Solanum melongena</i> L.
h) Rośliny strączkowe		
116	Bób	<i>Vicia faba</i> L. Var. <i>Major</i> Harz
117	Fasola wielokwiatowa	<i>Phaseolus coccineus</i> L.

118	Fasola zwykła karłowa	<i>Phaseolus vulgaris L. Var. nanus (L.) Aschers.</i>
119	Fasola zwykła tyczna	<i>Phaseolus vulgaris L. Var. vulgaris</i>
120	Groch siewny cukrowy	<i>Pisum sativum L. Ssp. Sativum convar. Axiphium Alef. emend. C.O. Lehm.</i>
121	Groch siewny łuskowy	<i>Pisum sativum L. Ssp. Sativum convar. Medullare Alef. emend. C.O. Lehm. Et convar. Sativum</i>
i) Inne rośliny warzywne		
122	Koper ogrodowy	<i>Anethum graveolens L.</i>
123	Koper włoski (fenkuł)	<i>Foeniculum vulgare Mill. Ssp. vulgare var. azoricum (Mill.) Thell.</i>
124	Kukurydza cukrowa	<i>Zea mays L. Convar. Saccharata Koern.</i>
125	Kukurydza pękająca	<i>Zea mays L. Convar. Microsperma Koern.</i>
126	Szparag	<i>Asparagus officinalis L.</i>
III. Rośliny sadownicze		
a) Drzewa owocowe		
127	Brzoskwinia ¹	<i>Prunus persica (L.) Batsch</i>
128	Czereśnia ¹	<i>Prunus avium (L.) L.</i>
129	Grusza ¹	<i>Pyrus communis L.</i>
130	Jabłoń ¹	<i>Malus domestica Borkh.</i>
131	Morela	<i>Prunus armeniaca L.</i>
132	Pigwa ²	<i>Cydonia oblonga Mill.</i>
133	Śliwa domowa ¹	<i>Prunus domestica L.</i>
134	Wiśnia	<i>Prunus cerasus L.</i>
135	Śliwa i wiśnia ² (inne gatunki)	<i>Prunus L.</i>
b) Rośliny jagodowe		
136	Agrest	<i>Ribes grossularia L.</i>
137	Borówka wysoka	<i>Vaccinium corymbosum L.</i>
138	Malina właściwa	<i>Rubus idaeus L.</i>
139	Porzeczka czarna	<i>Ribes nigrum L.</i>
140	Porzeczka czerwona	<i>Ribes sylvestre (Lam.) Mert. et W. Koch</i>
141	Truskawka	<i>Fragaria x ananassa Duch.</i>

Objaśnienia:

¹ Obejmują zarówno odmiany owocujące, jak i odmiany na podkładki.

² Obejmują odmiany wyłącznie na podkładki.

WYKAZ
ROŚLIN UPRAWNYCH, KTÓRYCH WPISANIE DO REJESTRU ODMIAN ROŚLIN
UPRAWNYCH WYMAGA STWIERDZENIA ZADOWALAJĄCEJ WARTOŚCI
GOSPODARCZEJ

Lp.	Nazwa rośliny uprawnej	Nazwa łacińska rośliny
1	2	3
Rośliny rolnicze		
a) Rośliny zbożowe		
1	Jęczmień	<i>Hordeum vulgare L.</i>
2	Kukurydza	<i>Zea mays L.</i>
3	Owies	<i>Avena sativa L.</i>
4	Pszenica zwyczajna	<i>Triticum aestivum L. Emend. Fiori et Paol.</i>
5	Pszenżyto	<i>x Triticosecale Wittm.</i>
6	Żyto (z wyłączeniem żyta na zieloną masę)	<i>Secale cereale L.</i>
b) Rośliny strączkowe		
7	Bobik	<i>Vicia faba L. Var. Minor Harz</i>
8	Groch siewny	<i>Pisum sativum L. ssp. Sativum</i>
9	Łubin wąskolistny	<i>Lupinus angustifolius L.</i>
10	Łubin żółty	<i>Lupinus luteus L.</i>
11	Soja	<i>Glycine max (L.) Merr.</i>
12	Wyka siewna	<i>Vicia sativa L. Ssp. Sativa</i>
c) Rośliny motylkowate drobnonasienne		
13	Esparceta	<i>Onobrychis viciifolia Scop.</i>
14	Koniczyna biała	<i>Trifolium repens L.</i>
15	Koniczyna łąkowa (czerwona)	<i>Trifolium pratense L.</i>
16	Koniczyna szwedzka	<i>Trifolium hybridum L.</i>
17	Lucerna siewna	<i>Medicago sativa L. Ssp. Sativa</i>
18	Lucerna mieszańcowa	<i>Medicago sativa L. Ssp. Falcata x ssp. Sativa</i>
d) Trawy ¹		
19	Festulolium	<i>x Festulolium.</i>
20	Kostrzewa czerwona	<i>Festuca rubra L. Sensu lato</i>
21	Kostrzewa łąkowa	<i>Festuca pratensis Huds.</i>
22	Kupkówka pospolita	<i>Dactylis glomerata L.</i>
23	Mietlica pospolita	<i>Agrostis capillaris L.</i>
24	Rajgras wyniosły (francuski)	<i>Arrhenatherum elatius (L.) P. Beauv. Ex J.S. et K.B. Presl</i>
25	Tymotka łąkowa	<i>Phleum pratense L.</i>
26	Wiechlina łąkowa	<i>Poa pratensis L.</i>

27	Wyczyniec łąkowy	<i>Alopecurus pratensis L.</i>
28	Życica mieszańcowa (rajgras oldenburski)	<i>Lolium x boucheanum Kunth.</i>
29	Życica trwała (rajgras angielski)	<i>Lolium perenne L.</i>
30	Życica wielokwiatowa (rajgras włoski)	<i>Lolium multiflorum Lam.</i>
31	Życica wielokwiatowa westerwoldzka (rajgras holenderski)	<i>Lolium multiflorum Lam. var. westerwoldicum Wittm.</i>
e) Rośliny bulwiaste, korzeniowe		
32	Burak cukrowy	<i>Beta vulgaris L. ssp. Vulgaris convar. vulgaris var. Altissima Doell</i>
33	Burak pastewny	<i>Beta vulgaris L. ssp. Vulgaris convar. vulgaris var. rapacea K. Koch</i>
34	Ziemniak	<i>Solanum tuberosum L. Sensu lato</i>
f) Rośliny oleiste		
35	Gorzycza biała	<i>Sinapis alba L. Ssp. Alba</i>
36	Mak	<i>Papaver somniferum L. Ssp. Somniferum</i>
37	Rzepak	<i>Brassica napus L. Emend. Metzg. ssp. Napus</i>
g) Rośliny włókniste		
38	Konopie	<i>Cannabis sativa L. ssp. Sativa</i>
39	Len włóknisty	<i>Linum usitatissimum L. Convar. Usitatissimum</i>

Objaśnienie:

- ¹ Nie dotyczy odmian użytkowanych jako gazonowe, z wyjątkiem kostrzewy czerwonej, wiechliny łąkowej, życicy trwałej (rajgras angielski).

WYKAZ
ROŚLIN UPRAWNYCH, KTÓRYCH WARTOŚĆ GOSPODARCZĄ ODMIAN BADA
SIĘ PO ICH WPISANIU DO REJESTRU ODMIAN ROŚLIN UPRAWNYCH¹

Lp.	Nazwa rośliny uprawnej	Nazwa łacińska rośliny
1	2	3
I. Rośliny warzywne		
a) Rośliny cebulowe		
1	Cebula zwyczajna	<i>Allium cepa L. Var. cepa Helm</i>
2	Por	<i>Allium porrum L. Var. Porrum</i>
b) Rośliny dyniowate		
3	Ogórek	<i>Cucumis sativus L.</i>
c) Rośliny kapustne		
4	Kalafior	<i>Brassica oleracea L. ssp. Oleracea convar. botrytis (L.) Alef. var. Botrytis</i>
5	Kapusta brukselska	<i>Brassica oleracea L. ssp. Oleracea convar. Fruticosa (Metzg.) Alef. var. Gemmifera DC.</i>
6	Kapusta głowiasta biała	<i>Brassica oleracea L. ssp. Oleracea convar. Capitata (L.) Alef. var. Capitata L.f. alba DC.</i>
7	Kapusta głowiasta czerwona	<i>Brassica oleracea L. Ssp. oleracea convar. Capitata (L.) Alef. var. Capitata L.f. rubra DC.</i>
d) Rośliny korzeniowe		
8	Burak ćwikłowy	<i>Beta vulgaris L. Ssp. Vulgaris convar. Vulgaris var. Vulgaris</i>
9	Marchew jadalna	<i>Daucus carota L. Ssp. Sativus (Hoffm.) Schübl. et G. Martens</i>
10	Pietruszka korzeniowa	<i>Petroselinum crispum (Mill.) Nym. ex A.W. Hill convar. Radicosum (Alef.) Danert</i>
11	Seler korzeniowy	<i>Apium graveolens L. var. Rapaceum (Mill.) Gaud.</i>
e) Rośliny psiankowate		
12	Papryka	<i>Capsicum annum L.</i>
13	Pomidor	<i>Lycopersicon esculentum Mill. nom cons. Var. Esculentum</i>
f) Rośliny strączkowe		
14	Fasola zwykła karłowa	<i>Phaseolus vulgaris L. Var. nanus (L.) Aschers.</i>
15	Groch siewny łuskowy	<i>Pisum sativum L. Ssp. Sativum convar. Medullare Alef. Emend. C.O. Lehm. et convar. Sativum</i>

II. Rośliny sadownicze		
a) Drzewa owocowe		
16	Grusza ²	<i>Pyrus communis L.</i>
17	Jabłoń ²	<i>Malus domestica Borkh.</i>
18	Śliwa domowa ²	<i>Prunus domestica L.</i>
19	Wiśnia	<i>Prunus cerasus L.</i>
b) Rośliny jagodowe		
20	Malina właściwa	<i>Rubus idaeus L.</i>
21	Porzeczka czarna	<i>Ribes nigrum L.</i>
22	Truskawka	<i>Fragaria x ananassa Duch.</i>

Objaśnienia:

¹ W celu tworzenia list opisowych odmian.

² Obejmują odmiany owocujące oraz odmiany na podkładki.

WYKAZ
ROŚLIN, KTÓRYCH MATERIAŁ SIEWNY ZE ZBIORU ODMIANY CHRONIONEJ
MOŻE BYĆ PRZEZ POSIADACZA GRUNTÓW STOSOWANY JAKO MATERIAŁ
SIEWNY BEZ ZGODY HODOWCY W ILOŚCI POTRZEBNEJ NA OBSIANIE LUB
OBSADZENIE UPRAWY GRUNTOWEJ ROŚLINY ROLNICZEJ DO 2 ha

Lp.	Nazwa rośliny uprawnej	Nazwa łacińska rośliny uprawnej
1	2	3
a) Rośliny zbożowe		
1	Jęczmień	<i>Hordeum vulgare L.</i>
2	Owies	<i>Avena sativa L.</i>
3	Pszenica zwyczajna	<i>Triticum aestivum L. Emend. Flori et Paol.</i>
4	Pszenżyto	<i>x Triticosecale Wittm.</i>
5	Żyto	<i>Secale cereale L.</i>
b) Rośliny bulwiaste		
6	Ziemniak	<i>Solanum tuberosum L. Sensu lato</i>
c) Rośliny oleiste		
7	Rzepak	<i>Brassica napus L. Emend. Metzg. ssp. napus</i>
8	Len oleisty	<i>Linum usitatissimum L. Convar. Mediterraneum (Vavilov ex Ell.) Kulpa et Danert</i>
d) Rośliny strączkowe		
9	Łubin żółty	<i>Lupinus luteus L.</i>
10	Bobik	<i>Vicia faba L. Var. Minor Harz</i>
11	Groch siewny	<i>Pisum sativum L. ssp. Sativum</i>
12	Wyka siewna	<i>Vicia sativa L. Ssp. Sativa</i>
e) Rośliny motylkowate drobnonasienne		
13	Lucerna siewna	<i>Medicago sativa L. Ssp. Sativa</i>
14	Lucerna mieszańcowa	<i>Medicago sativa L. Ssp. Falcata x ssp. sativa</i>

WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYTWARZANIA KWALIFIKOWANEGO MATERIAŁU SIEWNEGO, IZOLACJI PRZESTRZENNEJ OD INNYCH UPRAW, CZYSTOŚCI GATUNKOWEJ I ODMIANOWEJ, ZDROWOTNOŚCI ORAZ MAKSYMALNEJ ILOŚCI ROZMNOŻEŃ MATERIAŁÓW HODOWLANÝCH, A W ZALEŻNOŚCI OD TEGO — STOPNI KWALIFIKACJI ORAZ JAKOŚCI MATERIAŁU SIEWNEGO ROŚLIN ROLNICZYCH

I. Rośliny zbożowe.

1. Stopnie kwalifikacji – kategorie materiału siewnego:

1) odmiany ustalone:

a) materiał elitarny:

- nasiona przedbazowe - PB,
- nasiona bazowe - B,

b) materiał kwalifikowany:

- nasiona kwalifikowane pierwszego rozmnożenia - K₁,
- nasiona kwalifikowane drugiego rozmnożenia - K₂,

c) nasiona handlowe - H (wyłącznie dla mozgi kanaryjskiej),

2) odmiany mieszańcowe:

- a) materiał elitarny - Ro, Rm,
- b) materiał kwalifikowany - F₁.

2. Nazwy gatunków roślin zbożowych:

- 1) *Avena sativa* L. - Owies,
- 2) *Fagopyrum esculentum* Moench - Gryka,
- 3) *Hordeum vulgare* L. sensu lato - Jęczmień,
- 4) *Panicum miliaceum* L. - Proso,
- 5) *Phalaris canariensis* L. - Mozga kanaryjska (kanar),
- 6) *Secale cereale* L. - Żyto,
- 7) x *Triticosecale* Wittm. - Pszenżyto,
- 8) *Triticum aestivum* L. emend. Fiori et Paol. - Pszenica zwyczajna,
- 9) *Zea mays* L. - Kukurydza
(oprócz: *Zea mays* var. *saccharata* Koke (oprócz kukurydzy
Zea mays convar. *microsperma* Koem.) cukrowej i pękającej).

3. Wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego przy przeprowadzaniu oceny polowej:

3.1. Ocena stanu plantacji:

- 1) dla pszenicy, pszenżyta, jęczmienia, żyta (odmiany ustalone), owsa, prosa, gryki plantacje ocenia się w czasie dojrzewania nasion,
- 2) dla żyta mieszańcowego każde rozmnożenia składników mieszańca podlega ocenie, w czasie której oceniane jest spełnienie kryteriów dotyczących uprawy:
  - a) w produkcji nasion męskosterylnego składnika matecznego (Rm) w materiale bazowym przynajmniej dwie oceny,

- b) w produkcji nasion płodnego składnika matecznego (Rm) w materiale bazowym oraz materiale kwalifikowanym – przynajmniej jedna ocena,
  - c) w produkcji składnika ojcowskiego (Ro) – jedna ocena,
- 3) dla kukurydzy podczas okresu kwitnienia obowiązują przynajmniej trzy oceny linii wsobnych lub mieszańców. Ocenie podlegają plantacje nasienne, na których produkowane są nasiona składników rodzicielskich pokolenia, które jest używane bezpośrednio do produkcji nasion mieszańca handlowego.

Na wniosek hodowcy mogą być również oceniane plantacje nasienne, na których produkowane są nasiona wcześniejszych pokoleń składników rodzicielskich (linie wsobne).

3.2. Zmianowanie:

- 1) dla pszenicy, owsa, jęczmienia i żyta: plantacji nasiennej nie można zakładać na polu, na którym w ostatnim roku uprawiano ten sam gatunek innej odmiany bądź tej samej odmiany, ale niższego stopnia kwalifikacji,
- 2) dla pszenżyta: plantacji nasiennej nie można zakładać na polu, na którym w ostatnich dwóch latach było uprawiane pszenżyto innej odmiany lub tej samej odmiany, ale niższego stopnia kwalifikacji, a także żyto lub pszenica,
- 3) dla żyta mieszańcowego: plantacji nasiennych nie można zakładać na polu, na którym w ostatnim roku uprawiane było żyto lub pszenżyto,
- 4) dla gryki: plantacji nasiennej nie można zakładać na polu, na którym w dwóch ostatnich latach uprawiano grykę lub tatarkę,
- 5) dla prosa: plantacji nasiennej nie można zakładać na polu, na którym w ostatnim roku uprawiano proso lub rośliny z podrodziny prosowatych: czumizę, mohar, sorgo, trawę sudańską,
- 6) dla kukurydzy: nie określa się przedplonu.

3.3. Izolacja przestrzenna³²⁾:

- 1) dla mozgi kanaryjskiej i odmian ustalonych żyta odległość od zasiewów innych odmian tego samego gatunku nie mniejsza niż:
  - a) materiał elitarny - 300 m,
  - b) materiał kwalifikowany - 250 m,
- 2) dla pszenicy odległość od zasiewów pszenicy porażonej w silnym stopniu głownią pyłkową lub śniecią cuchnącą oraz dla:
  - a) owsa odległość od zasiewów owsa porażonych w silnym stopniu przez głownię pyłkową owsa,
  - b) pszenżyta odległość od zasiewów innej odmiany pszenżyta,
  - c) jęczmienia odległość od zasiewów jęczmienia porażonych w silnym stopniu przez głownię pyłkową lub głownią zwartą jęczmienia jest nie mniejsza niż:
    - materiał elitarny - 50 m,
    - materiał kwalifikowany - 20 m,
- 3) dla jęczmienia ozimego odległość od plantacji jęczmienia ozimego o innej rzędowości, pylącej w tym samym czasie nie mniejsza niż:
  - a) materiał elitarny - 100 m,
  - b) materiał kwalifikowany - 50 m,
- 4) dla gryki odległość od zasiewów innych odmian gryki nie mniejsza niż:
  - a) materiał elitarny - 200 m,
  - b) materiał kwalifikowany - 100 m,

- 5) dla prosa odległość od innych odmian prosa oraz innych gatunków roślin prosowatych nie mniejsza niż:
  - a) materiał elitarny - 100 m,
  - b) materiał kwalifikowany - 50 m,
- 6) dla kukurydzy odległość plantacji, na której produkuje się nasiona:
  - a) formy rodzicielskiej od zasiewów innej odmiany lub formy kukurydzy niż ta, której pyłkiem mają być zapyłone rośliny, jest nie mniejsza niż - 200 m,
  - b) mieszańca handlowego od zasiewów odmiany lub formy kukurydzy innej niż forma ojcowska danego mieszańca jest nie mniejsza niż - 200 m,
- 7) dla żyta mieszańcowego odległość od następujących plantacji:
  - a) innych odmian lub składników rodzicielskich żyta,
  - b) tego samego składnika rodzicielskiego, którego plantacja nie zachowuje minimalnych wymagań,
  - c) innych gatunków, których pyłek może doprowadzić do zapłodnienia:
    - podczas produkcji materiału elitarnego, gdzie stosuje się męską sterylność, nie mniejsza niż: - 1000 m,
    - podczas produkcji materiału elitarnego, gdzie nie stosuje się męskiej sterylności, nie mniejsza niż: - 600 m,
    - podczas produkcji materiału kwalifikowanego nie mniejsza niż: - 500 m.

3.4. Czystość odmianowa:

- 1) dla pszenicy, jęczmienia i owsa minimalna czystość odmianowa powinna wynosić:
  - a) materiał elitarny - 99,9%,
  - b) materiał kwalifikowany K₁ - 99,7%,
  - c) materiał kwalifikowany K₂ - 99,0%,
- 2) dla samopylnych odmian pszenżyta:
  - a) materiał elitarny - 99,7%,
  - b) materiał kwalifikowany K₁ - 99,0%,
  - c) materiał kwalifikowany K₂ - 98,0%,
- 3) dla odmian ustalonych i mieszańcowych żyta, obcopylnych odmian pszenżyta oraz mozgi kanaryjskiej występowanie roślin innych odmian nie może przekraczać:
  - a) materiał elitarny - 1,0 rośliny na 30m²,
  - b) materiał kwalifikowany - 1,0 rośliny na 10m²,
  - c) w ocenie tożsamości (kontroli następczej) liczba roślin innego składnika nie może przekraczać – 6,0 sztuk na 1000 roślin.

W materiale kwalifikowanym żyta mieszańcowego wymagania te stosuje się tylko w urzędowej ocenie polowej składnika matecznego.

W produkcji materiału bazowego żyta mieszańcowego poziom sterylności składnika męskosterylnego nie może być niższy niż 98,0%.

W materiale kwalifikowanym, produkowanym jako mieszanina składników ojcowskiego i matecznego, nie traktuje się jako zanieczyszczenie roślin składnika ojcowskiego, jednak jego udział nie może przekraczać podanego przez hodowcę stosunku składników przewidzianego dla produkcji materiału kwalifikowanego.

- 4) dla kukurydzy procent liczbowy roślin, które są rozpoznawalne jako niebędące linią wsobną lub innym składnikiem rodzicielskim, nie może przekraczać:
  - a) w produkcji składników rodzicielskich (Ro, Rm) linie wsobne i każdy składnik pojedynczego mieszańca rodzicielskiego - 0,1% (0,1 rośliny na jednostkę - 100 roślin),

- b) w produkcji mieszańców handlowych linie wsobne i pojedyncze mieszańce rodzicielskie - 0,2% (0,2 rośliny na jednostkę - 100 roślin),
- c) gdy 5% lub więcej roślin składownika mącznego ma znamiona zdolne do zapylenia, to procent roślin w obrębie tego składownika, który pylił lub pyli, nie może przekraczać:
  - 1% w każdej urzędowej ocenie stanu plantacji,
  - 2% we wszystkich urzędowych ocenach łącznie.

Rośliny uważa się za pyłące wtedy, gdy pędy główne lub odgałęzienia wiech mają długość 50 mm, a pylniki wydostały się z plew i pyłą.

5) dla gryki i prosa występowanie roślin innych odmian na plantacji nie może przekroczyć w:

- a) materiale elitarnym - 6,0 rośliny na 30m²,
- b) materiale kwalifikowanym - 10,0 rośliny na 10m².

3.5. Czystość gatunkowa:

- 1) dla pszenicy, pszenżyta, jęczmienia, owsa, żyta mieszańcowego i odmian ustalonych żyta występowanie roślin innych gatunków zbóż na plantacji nie większe niż:
  - a) materiał elitarny - 1,0 rośliny na 30m²,
  - b) materiał kwalifikowany - 1,0 rośliny na 10m²,
- 2) dla gryki oraz wszystkich roślin zbożowych występowanie innych gatunków uprawnych w ilości powodującej pogorszenie jakości nasion stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji,
- 3) dla prosa i mozgi kanaryjskiej występowanie roślin innych gatunków uprawnych, do których zalicza się: czumizę, mohar, pajzę, sorgo miotełkowe, trawę sudańską, gorczycę białą, czarną i sarepską, lniankę siewną, rzepak jary i rzepik jary oraz u mozgi kanaryjskiej proso na plantacji nie więcej niż:
  - a) materiał elitarny - 1,0 rośliny na 30m²,
  - b) materiał kwalifikowany - 1,0 rośliny na 10m²,
- 4) dla kukurydzy nie określa się czystości gatunkowej.

3.6. Zachwaszczenie:

- 1) dla pszenicy, pszenżyta, jęczmienia, owsa, obu form żyta, prosa, gryki i mozgi kanaryjskiej występowanie roślin, których nasiona są trudne do oddzielenia w procesie czyszczenia na plantacji, nie większe niż:
  - a) materiał elitarny - 1,0 rośliny na 30m²,
  - b) materiał kwalifikowany - 1,0 rośliny na 10m²,
- 2) plantacje wszystkich gatunków powinny być praktycznie wolne od następujących chwastów: kąkolu polnego, rzodkwi świrzepy, życicy rocznej, ponadto: żyta od stokłosa żytniej, owsa od owsa szorstkiego i blekotu pospolitego, gryki od tataraki i rdestu powojowego, prosa od dziko rosnących wyk i gorzycy polnej, chwastnicy jednostronnej, włośnicy sienie i zielonej, mozgi kanaryjskiej od babki lancetowatej, chabra bławatka, chwastnicy jednostronnej, powoju polnego, rdestu kolankowatego, szczawiów i śmiałka darniowego,
- 3) u wszystkich gatunków występowanie innych chwastów w ilości powodującej pogorszenie wykształcenia bądź jakości nasion stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji,

4) dla poszczególnych gatunków dopuszcza się liczbę roślin owsa głuchego na 1ha:

plantacja zgłoszona do produkcji nasion w stopniu	pszenica	jęczmień	owies	żyto, pszenżyto
PB i B	7	7	0	7
K ₁ i K ₂	50	20	0	50

5) dla kukurydzy nie określa się zachwaszczenia.

3.7. Choroby i szkodniki.

1. Udział roślin porażonych nie może przekraczać na plantacji:

1) główńi żdźbłowej żyta:

- a) materiał elitarny - 0,6 rośliny na 30m²,
- b) materiał kwalifikowany - 0,3 rośliny na 10m²,

2) sporyszu, o ile porażony jest nie tylko skraj uprawy (nie dotyczy żyta mieszańcowego):

- a) materiał elitarny - 2,0 rośliny na 30m²,
- b) materiał kwalifikowany - 1,5 rośliny na 10m²,

3) śnieci cuchnącej:

- a) materiał elitarny - 0,6 rośliny na 30m²,
- b) materiał kwalifikowany - 0,3 rośliny na 10m²,

4) główńi pyłkowej pszenicy lub jęczmienia, główńi zwartej jęczmienia, główńi pyłkowej lub zwartej owsa:

- a) materiał elitarny - 0,6 rośliny na 30m²,
- b) materiał kwalifikowany - 0,5 rośliny na 10m²,

5) główńi pyłkowej prosa:

- a) materiał elitarny - 0,3 rośliny na 30m²,
- b) materiał kwalifikowany - 0,5 rośliny na 10m²,

6) główńia kukurydziana – plantacja kukurydzy nie może zawierać w większych ilościach roślin porażonych głównią kukurydzianą. Nie dotyczy plantacji linii wsobnych.

2. U wszystkich gatunków z plantacji nie wolno usuwać roślin porażonych głównią. W czasie kiedy plantacja jest wrażliwa na infekcję głównią, sąsiednie uprawy w promieniu 50 m nie powinny zawierać przeciętnie na 30 m² powierzchni więcej niż 3 rośliny wytwarzające zarodniki główńi.

3. Występowanie innych chorób i szkodników w ilości powodującej pogorszenie jakości nasion stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji.

4. Wymagania dotyczące jakości materiału siewnego:

nazwa gatunku	stopnie kwalifikacji	wymagania szczegółowe						wymagania dodatkowe i objaśnienia ³⁾
		zawartość nasion czystych	zdolność kiełkowania ¹⁾	wilgotność ⁴⁾	zawart. nasion poślednich	zawartość nasion innych gatunków w szt/kg nasion		
		nie mniej niż %		nie więcej niż %		razem ²⁾	Innych zbóż	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Jęczmień jary i ozimy <i>Hordeum vulgare</i> L. <i>Sensu lato</i>	PB, B	99	85	15	3	8	2	zawartość ziarniaków z ością lub fragmentem osi kłosa dłuższym od ziarniaka nie więcej niż 5%; w przypadku jęczmienia nieoplewionego pośladu się nie oznacza; zawartość ziarniaków oplewionych w PB i B nie więcej niż 10%; w K ₁ i K ₂ nie więcej niż 20%
	K ₁ , K ₂	98				20	14	
Owies <i>Avena sativa</i> L.	PB, B	99	85	15	3	8	2	nasion obłuskanych do 10%
	K ₁ , K ₂	98				20	14	
Owies nieoplewiony <i>Avena sativa</i> L.	PB, B	99	75	15	-	8	2	zawartość ziarniaków oplewionych w PB i B do 10% w K ₁ i K ₂ do 20%
	K ₁ , K ₂	98				20	14	
Pszenica zwyczajna jara i ozima <i>Triticum aestivum</i> L. <i>Emend. Fiori et Paol.</i>	PB, B	99	85	15	3	8	2	-
	K ₁ , K ₂	98				20	14	
Pszenżyto jare i ozime <i>x Triticosecale</i> Wittm.	PB, B	98	85	15	3	8	2	u pszenżyta jarego zdolność kiełkowania może być niższa o 4%
	K ₁ , K ₂					20	14	
Żyto jare i ozime <i>Secale cereale</i> L.	PB, B	98	85	15	3	8	2	u zyto jarego zdolność kiełkowania może być niższa o 4%
	K ₁ , K ₂					20	14	
Żyto mieszańcowe <i>Secale cereale</i> L.	Ro, Rm	98	85	15	-	8	2	-
	F ₁					20	14	
Kukurydza <i>Zea mays</i> L.	Ro, Rm F ₁	98	90	14	-	0	-	zawartość nasion innych mieszańców (linii wsobnych) w 1kg do 10 szt.; w przypadku Ro i Rm gdy są liniami wsobnymi, ZK może być mniejsza o 5%
Gryka <i>Fagopyrum esculentum</i> Moench.	PB	96	80	15	-	50	-	nasiona tatarski w PB i B niedopuszczalne; masa 1000 nasion odmian diploidalnych nie mniej niż 23 g; odmian tetraploidalnych nie mniej niż 30 g nasion obłuskanych do 10%
	B					100	-	
	K ₁ , K ₂					200	-	

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Proso <i>Panicum miliaceum</i> L.	PB	97	80	14	-	60	-	-
	B					120		
	K ₁ , K ₂					180		
Mozga kanaryjska (kanar) <i>Phalaris canariensis</i> L.	PB, B	98	75	14	-	20	5	-
	K ₁ , K ₂ , H					50	25	

Objaśnienia:

- ¹⁾ W przypadku wykonania testu tetrazolinowego wynik nie może być mniejszy niż 95% z wyjątkiem pszenżyta i gryki.
- ²⁾ W jęczmieniu, owsie, pszenicy, pszenżycie i życie dopuszcza się obecność nasion kąkolu i rzodkwi świrzepy łącznie dla PB, B do 2 szt./kg, dla K₁ i K₂ do 6 szt./kg.
- ³⁾ W jęczmieniu, owsie, pszenicy życie i pszenżycie do 5% nasion z widocznym porostem.
- ⁴⁾ Dla nasion zbóż ozimych wysiewanych w roku zbioru wilgotność 16%.

Uwagi:

Obecność sporyszu (*Claviceps purpurea*) w zbożach w B - 1 szt./kg, w K₁ i K₂ - 3 szt./kg, a w życie mieszańcowym w materiale kwalifikowanym - 4 szt./kg.

Dopuszcza się występowanie teliospor śnieci cuchnącej (*Tilletia caries*) w pszenicy w PB i B do 1000 szt./g, w K₁ i K₂ do 10000 szt./g (określenie występowania ilości teliospor nie musi być przeprowadzone, chyba że zaistniały podejrzenia o ich występowanie).

Obecność kianianki, owsa głuchego i jego mieszańców, owsa płonego oraz życicy rocznej jest niedopuszczalna.

II. Rośliny strączkowe.

1. Stopnie kwalifikacji:

- 1) materiał elitarny:
  - a) nasiona przedbazowe - PB,
  - b) nasiona bazowe - B,
- 2) materiał kwalifikowany:
  - a) nasiona kwalifikowane pierwszego rozmnożenia - K₁,
  - b) nasiona kwalifikowane drugiego rozmnożenia - K₂,
- 3) materiał handlowy - H.

2. Nazwy gatunków roślin strączkowych:

- 1) *Cicer arietinum* L. - Ciecierzycza pospolita,
- 2) *Lupinus albus* L. - Łubin biały,
- 3) *Lupinus angustifolius* L. - Łubin wąskolistny,
- 4) *Lupinus luteus* L. - Łubin żółty,
- 5) *Pisum sativum* L. spp. *Sativum* - Groch siewny,
- 6) *Vicia faba* L. var. *minor* Harz. - Bobik,
- 7) *Vicia sativa* L. spp. *Sativa* - Wyka siewna,
- 8) *Vicia villosa* Roth. - Wyka kosmata.

3. Wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego przy przeprowadzaniu oceny polowej:

3.1. Ocena stanu plantacji.

Obowiązuje jedna ocena stanu plantacji w okresie od pełni kwitnienia roślin do początku zawiązywania strąków; w przypadku łubinu należy przeprowadzić jeszcze drugą ocenę w okresie zawiązywania strąków.

3.2. Zmianowanie.

Plantacji nasiennej danego gatunku nie należy zakładać na polu, na którym w ostatnich trzech latach uprawiano ten sam lub blisko spokrewniony gatunek roślin.

3.3. Izolacja przestrzenna³²⁾.

Muszą być zachowane następujące minimalne odległości, podane w metrach, od innych plantacji pyłących w tym samym czasie lub od innych odmian tego samego gatunku i od innych gatunków, których pyłek może prowadzić do zapylenia:

Lp.	Rodzaj plantacji	B	K ₁ i K ₂
1	bobiku dla plantacji do 2 ha	500	100
2	bobiku dla plantacji powyżej 2 ha	100	50
3	łubinu żółtego	200	100
4	wyki kosmatej	200	100

Przekroczenie minimalnych odległości wymienionych wyżej jest dopuszczalne, jeśli plantacja w wystarczający sposób jest osłonięta przed obcozapyleniem.

W przypadku odmian samopylnych wszystkie sąsiednie plantacje, a w przypadku roślin obcopylnych plantacje niewymienione wyżej muszą być oddzielone pasem izolacyjnym.

3.4. Czystość odmianowa:

1) dla grochu i bobiku minimalna czystość odmianowa wynosi:

a) materiał elitarny	- 99,7%,
b) materiał kwalifikowany K ₁	- 99,0%,
c) materiał kwalifikowany K ₂	- 98,0%,

2) dla pozostałych gatunków czystość odmianowa nie większa niż:

a) materiał elitarny	- 1,0 rośliny na 30m ² ,
b) materiał kwalifikowany	- 1,0 rośliny na 10m ² .

3.5. Czystość gatunkowa.

Udział roślin należących do innych gatunków nie większy niż:

1) materiał elitarny	- 1,0 rośliny na 30m ² ,
2) materiał kwalifikowany	- 1,0 rośliny na 10m ² .

3.6. Zachwaszczenie.

Silne zachwaszczenie plantacji, powodujące słabe wykształcenie nasion, stanowi podstawę do dyskwalifikacji.

3.7. Choroby i szkodniki:

1) udział roślin porażonych przez choroby wirusowe przenoszone przez nasiona, antraknozę wywołaną przez grzyby z rodzaju *Colletotrichum* nie może przekroczyć na plantacji:

a) materiału elitarnego	- 2,0 rośliny na 30m ² ,
b) materiału kwalifikowanego	- 2,0 rośliny na 10m ² ,

2) silne porażenie plantacji przez choroby i szkodniki, mogące być przyczyną pogorszenia jakości nasion, stanowi podstawę do dyskwalifikacji ocenianej plantacji.

4. Wymagania dotyczące jakości materiału siewnego:

nazwa gatunku	stopnie kwalifikacji	wymagania szczegółowe								wymagania dodatkowe i objaśnienia
		zawartość nasion czystych	kiełkowanie:		wilgotność	zawartość nasion innych gatunków				
			zdolność	zawartość nasion twardych		razem	jednego gatunku ⁵⁾		szczawiu poza polnym i nadmorskim	
							nie mniej niż %	nie więcej niż %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bobik <i>Vicia faba</i> L. var. <i>minor</i> Harz.	PB, B					0,3	-	20	2	-
	K ₁ , K ₂	98	85	5	15	0,5	0,3	-	5/a	
	H					1,5	1,3	-	-	
Ciecierzycza pospolita <i>Cicer arietinum</i> L.	PB, B					0,3	-	20	2	-
	K ₁ , K ₂	98	80	20	15	0,5	0,3	-	5/a	
	H					1,5	1,3	-	-	
Groch siewny <i>Pisum sativum</i> L. spp. <i>sativum</i>	PB, B					0,3	-	20	2	-
	K ₁ , K ₂	98	80	20	15	0,5	0,3	-	5/a	
	H					1,5	1,3	-	-	
Łubin biały <i>Lupinus albus</i> L.	PB, B	98				0,3	-	20	2	zawartość nasion gorzkich w odmianach innych niż gorzkie w PB i B do 1,0 %, w K ₁ i K ₂ i H do 2,5 %; zawartość nasion o nietypowym zabarwieniu w łubinie gorzkim w K ₁ i K ₂ do 2,0 %, w H do 4,0 %, w łubinie słodkim w K ₁ i K ₂ do 1,0 %, w H do 2,0%
	K ₁ , K ₂		80	20	15	0,5/b	0,3/b	-	5/a	
	H	97				1,5/b	1,3/b	-	-	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Wyka kosmata <i>Vicia villosa</i> Roth.	PB, B	98	85	20	15	0,3	-	20	2	zawartość nasion wyki dzikiej w PB do 2 sztuk/kg; zawartość do 6% (wagowo) w H nasion <i>Vicia pannonica</i> , <i>Vicia sativa</i> i pokrewnych gatunków uprawnych nie uważa się za zanieczyszczenie
	K ₁ , K ₂					1,0/b	0,5/b	-	5/a	
	H	97				2,0/b	1,5/b	-	-	
Wyka siewna <i>Vicia sativa</i> L. <i>ssp. sativa</i>	PB, B	98	85	20	15	0,3	-	20	2	zawartość nasion wyki kosmatej i grochu w PB do 3 sztuk/kg, nasion wyki dzikiej w PB do 2 sztuk/kg; zawartość do 6% (wagowo) w H nasion <i>Vicia pannonica</i> , <i>Vicia villosa</i> i pokrewnych gatunków uprawnych nie uważa się za zanieczyszczenie
	K ₁ , K ₂					1,0/b	0,5/b	-	5/a	
	H	97				2,0/b	1,5/b	-	-	

Objaśnienia:

- ⁵⁾ Oznaczenie liczby nasion nostryku należy wykonywać tylko wtedy, gdy istnieje przypuszczenie, że nostryk może wystąpić. W PB i B nie dopuszcza się występowania nasion nostryku, w K₁ i K₂ nie więcej niż 0,3 %.
- a Oznaczenie liczby nasion szczawiu należy wykonywać tylko wtedy, gdy istnieje przypuszczenie, że może wystąpić szczaw inny niż szczaw polny i nadmorski w liczbie większej niż podano w kolumnie 10.
- b Za zanieczyszczenie do 0,5 % (wagowo) łącznie łubinu białego, łubinu wąskolistnego, łubinu żółtego, grochu, bobiku, wyki siewnej, wyki kosmatej w odnośnych gatunkach.

Uwagi:

Dodatkowe wymagania dotyczące dopuszczalnych ilości nasion innych gatunków roślin, wymienione w kol.11, stanowią część składową wymagań określonych w kol. 9 i 10.

Dla bobiku, grochu siewnego i łubinów zawartość nasion uszkodzonych nie może przekraczać 12%.

Wszystkie zdrowe nasiona świeże, które nie skiełkowały po zastosowaniu zabiegów wstępnych, zalicza się do kielkujących. Obecność kianki, owsa głuchego i jego mieszańców jest niedopuszczalna.

III. Rośliny motylkowe drobnonasienne.

1. Stopnie kwalifikacji:

- 1) materiał elitarny:
  - a) nasiona przedbazowe - PB,
  - b) nasiona bazowe - B,
- 2) materiał kwalifikowany:
  - a) nasiona kwalifikowane pierwszego rozmnożenia - K₁,
  - b) nasiona kwalifikowane drugiego rozmnożenia - K₂,
- 3) materiał handlowy - H.

2. Nazwy gatunków roślin motylkowatych drobnonasiennych:

- 1) *Anthyllis vulneraria* L. - Przelot pospolity,
- 2) *Coronilla varia* L. - Cieciora pstra,
- 3) *Lotus corniculatus* L. - Komonica zwyczajna,
- 4) *Medicago lupulina* L. - Lucerna chmielowa,
- 5) *Medicago sativa* L. - Lucerna siewna,
- 6) *Medicago x varia* - Lucerna mieszańcowa,
- 7) *Melilotus albus* Medik. - Nostrzyk biały,
- 8) *Onobrychis viciifolia* Scop. - Esparceta siewna,
- 9) *Ornithopus sativus* Brot - Seradela siewna,
- 10) *Trifolium alexandrinum* L. - Koniczyna Aleksandryjska,
- 11) *Trigonella foenumgraceum* L. - Kozieradka pospolita,
- 12) *Trifolium hybridum* L. - Koniczyna szwedzka,
- 13) *Trifolium incarnatum* L. - Koniczyna krwistoczerwona (Inkarnatka),
- 14) *Trifolium pratense* L. - Koniczyna łąkowa (czerwona),
- 15) *Trifolium repens* L. - Koniczyna biała,
- 16) *Trifolium resupinatum* L. - Koniczyna perska.

3. Wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego przy przeprowadzaniu oceny polowej:

3.1. Ocena stanu plantacji.

Obowiązuje jedna ocena stanu plantacji w okresie między pełnym kwitnieniem, a dojrzewaniem nasion.

3.2. Zmianowanie.

Plantacji nasiennej nie należy zakładać na polu, na którym w ostatnich 3 latach uprawiano rośliny motylkowe drobnonasienne.

3.3. Izolacja przestrzenna³²⁾.

Izolacja przestrzenna od innych plantacji pylących w tym samym czasie, innych odmian tego samego gatunku, tej samej odmiany o słabym wyrównaniu, innych gatunków, których pyłek może prowadzić do zapylenia, nie mniejsza niż:

- 1) dla materiału elitarnego:
  - a) jeśli powierzchnia rozmnożenia wynosi do 2 ha - 200 m,
  - b) jeśli powierzchnia rozmnożenia jest większa niż 2 ha - 100 m,

2) dla materiału kwalifikowanego:

- a) jeśli powierzchnia rozmnożenia wynosi do 2 ha - 100 m,
- b) jeśli powierzchnia rozmnożenia jest większa niż 2 ha - 50 m.

Przekroczenie minimalnych odległości jest dopuszczalne, jeśli plantacja w wystarczający sposób jest osłonięta przed obcozapyleniem.

3.4. Czystość odmianowa.

U wszystkich gatunków roślin motylkowatych drobnonasiennych czystość odmianowa jest nie większa niż:

- 1) materiał elitarny - 1,0 rośliny na 30 m²,
- 2) materiał kwalifikowany - 1,0 rośliny na 10 m².

3.5. Czystość gatunkowa.

Występowanie roślin innych gatunków, których nasiona trudno jest oddzielić podczas czyszczenia nie więcej niż w:

- 1) materiale elitarnym 1,0 rośliny na 30 m²,
- 2) materiale kwalifikowanym 1,0 rośliny na 10 m².

3.6. Zachwaszczenie:

- 1) występowanie roślin chwastów w ilości powodującej pogorszenie jakości nasion stanowi podstawę do dyskwalifikacji,
- 2) dla esparcety - występowanie zarazy powoduje dyskwalifikację,
- 3) dla komonicy zwyczajnej, koniczyn i lucerny - występowanie kianianki koniczynowej oraz zarazy powoduje dyskwalifikację plantacji,
- 4) dla koniczyny i lucerny w materiale bazowym - występowanie nostrzyku żółtego jest niedopuszczalne.

3.7. Choroby i szkodniki:

- 1) ilość roślin wykazujących porażenie chorobami zgorzelowymi nie więcej niż w:
  - a) materiale elitarnym - 0,5 rośliny na 30 m²,
  - b) materiale kwalifikowanym - 1,0 rośliny na 10 m²,
- 2) ilość roślin wykazujących porażenie chorobami wirusowymi, zarazą, rakiem i rizoktoniozą nie więcej niż w:
  - a) materiale elitarnym - 2,0 rośliny na 30 m²,
  - b) materiale kwalifikowanym - 2,0 rośliny na 10 m².

Silne porażenie przez inne choroby i szkodniki mogące być przyczyną pogorszenia jakości nasion stanowi podstawę do dyskwalifikacji.

4. Wymagania dotyczące jakości materiału siewnego:

nazwa gatunku	stopień kwalifikacji	wymagania szczegółowe											
		zawartość nasion czystych	kiełkowanie:		wilgotność	zawartość nasion innych gatunków							
			zdolność	zawart. nasion twardych		razem	nasion jednego gatunku		niezależnie od rubryki 8 i 9				
							nostrzyk	szt.	%	szt.	%	szt.	
1	2	nie mniej niż %	4	nie więcej niż %	6	%	Szt.	%	10	%	11	szt.	12
Cieciora pstra <i>Coronilla varia</i> L.	PB, B					0,3	20	-	0/a	-	-	2	
	K ₁ , K ₂	97	70	40	13	2,5	-	1,0	-	-	0,3	5	
	H					3,5	-	2,0	-	-	0,3	5	
Esparceta siewna <i>Onobrychis viciifolia</i> Scop.	PB, B					0,3	20	-	0/a	-	-	2	
	K ₁ , K ₂	95	75	20	14	2,5	-	1,0	-	-	0,3	5	
	H					3,5	-	2,0	-	-	0,3	5	
Komonica zwyczajna <i>Lotus corniculatus</i> L. Komonica błotna <i>Lotus uliginosus</i> Schk.	PB, B					0,3	20	-	0/c	-	-	3	
	K ₁ , K ₂	95	75	20	13	1,8/b	-	1,0/b	-	-	0,3	10	
	H					2,8	-	2,0/b	-	-	0,3	10	
Koniczyna biała <i>Trifolium repens</i> L.	PB, B					0,3	20	-	0/c	-	-	5	
	K ₁ , K ₂	97	80	40	13	1,5	-	1,0	-	-	0,3	10	
	H					2,5	-	2,0	-	-	0,3	10	
Koniczyna perska <i>Trifolium resupinatum</i> L. Koniczyna szwedzka <i>Trifolium hybridum</i> L.	PB, B					0,3	20	-	0/c	-	-	3	
	K ₁ , K ₂	97	80	20	13	1,5	-	1,0	-	-	0,3	10	
	H					2,5	-	2,0	-	-	0,3	10	
Koniczyna łąkowa (czerwona) <i>Trifolium pratense</i> L. Koniczyna aleksandryjska <i>Trifolium alexandrinum</i> L.	PB, B					0,3	20	-	0/c	-	-	5	
	K ₁ , K ₂	97	80	20	13	1,5	-	1,0	-	-	0,3	10	
	H					2,5	-	2,0	-	-	0,3	10	
Koniczyna krwistoczerwona (Inkarnatka) <i>Trifolium incarnatum</i> L.	PB, B					0,3	20	-	0/c	-	-	3	
	K ₁ , K ₂	97	75	20	13	1,5	-	1,0	-	-	0,3	10	
	H					2,5	-	2,0	-	-	0,3	10	
Kozieradka pospolita <i>Trigonella foenumgraceum</i> L.	PB, B					0,3	20	-	0/a	-	-	2	
	K ₁ , K ₂	95	80	-/d	13	1,0	-	0,5	-	-	0,3	5	
	H					2,0	-	1,5	-	-	0,3	5	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Lucerna chmielowa <i>Medicago lupulina</i> L.	PB, B			20		0,3	20	-	0/c	-	5
Lucerna nieszańcowa <i>Medicago x varia</i> T.	K ₁ , K ₂	97	80	40	13	1,5	-	1,0	-	0,3	10
Lucerna siewna <i>Medicago sativa</i> L.	H					2,5	-	2,0	-	0,3	10
Nostrzyk biały <i>Melilotus albus</i> Medik.	PB, B			20	13	0,3	20	-	0/c	-	5
	K ₁ , K ₂	96	80			1,5	-	1,0	-	-	10
	H					2,5	-	2,0	-	-	10
Przelot pospolity <i>Anthyllis vulneraria</i> L.	PB, B			20	13	0,3	20	-	0/c	-	5
	K ₁ , K ₂	96	80			1,5	-	1,0	-	0,3	10
	H					2,5	-	2,0	-	0,3	10
Seradela siewna <i>Ornithopus sativus</i> Brot.	PB, B			20	14	0,3	20	-	0/c	-	5
	K ₁ , K ₂	96	75			1,5	-	1,0	-	0,3	10
	H					2,5	-	2,0	-	0,3	10

Objaśnienia:

- a Ocenę podejmuje się wówczas, kiedy powstało podejrzenie zanieczyszczenia.
- b Maksymalnie 1,0% nasion koniczyny czerwonej nie traktuje się jako zanieczyszczenie.
- c Jedno nasienie nie traktuje się jako zanieczyszczenie, jeśli dodatkowa próba o masie podwójnej jest wolna od zanieczyszczeń.
- d Wszystkie nasiona twarde zalicza się do kielkujących.

Uwagi:

Wszystkie zdrowe nasiona świeże, które nie skiełkowały po zastosowaniu zabiegów wstępnych, zalicza się do kielkujących.

Obecność kianiaki, owsa głuchego i jego mieszańców jest niedopuszczalna.

IV. Trawy.

1. Stopnie kwalifikacji:

1) materiał elitarny:

- a) nasiona przedbazowe - PB,
- b) nasiona bazowe - B,

2) materiał kwalifikowany:

- a) nasiona kwalifikowane pierwszego rozmnożenia - K₁,
- b) nasiona kwalifikowane drugiego rozmnożenia - K₂,

3) materiał handlowy - H.

2. Nazwy gatunków traw:

- 1) *Agrostis canina* L. - Mietlica psia,
- 2) *Agrostis capillaris* L. - Mietlica pospolita,
- 3) *Agrostis gigantea* Roth. - Mietlica biaława,
- 4) *Agrostis stolonifera* L. - Mietlica rozłogowa,
- 5) *Alopecurus pratensis* L. - Wyczyniec łąkowy,
- 6) *Arrhenatherum elatius* (L.) Beauv.
(*Avena elatior* L.) - Rajgras wyniosły (francuski)
(Owsik wyniosły),
- 7) *Bromus inermis* Leys. - Stokłosa bezostna,
- 8) *Bromus unioloides* Humb. et Kunth
(*Bromus catharticus* Vahl) - Stokłosa uniolowata,
- 9) *Cynosurus cristatus* L. - Grzebienica pospolita,
- 10) *Dactylis Aschersoniana* Graebn. - Kupkówka Aschersona,
- 11) *Dactylis glomerata* L. - Kupkówka pospolita,
- 12) *Deschampsia caespitosa* L. - Śmiałek darniowy,
- 13) *Festuca arundinacea* Schreb. - Kostrzewa trzciniowa,
- 14) *Festuca heterophylla* Lam. - Kostrzewa różnolistna,
- 15) *Festuca ovina* L. - Kostrzewa owcza,
- 16) *Festuca pratensis* Huds. - Kostrzewa łąkowa,
- 17) *Festuca pratensis* Huds.
x *Lolium multiflorum* Lam. - Festulolium,
- 18) *Festuca rubra* L. - Kostrzewa czerwona,
- 19) *Lolium boucheanum* Kunth. - Życica mieszańcowa,
(Rajgras oldenburski),
- 20) *Lolium multiflorum* Lam. - Życica wielokwiatowa
(Rajgras włoski),
- 21) *Lolium multiflorum*
var. *westerwoldicum* Wittm. - Życica westerwoldzka
(Rajgras holenderski),
- 22) *Lolium perenne* L. - Życica trwała (Rajgras angielski),
- 23) *Phalaris arundinacea* L. - Mozga trzciniowata,
- 24) *Phleum nodosum* auct. (*Phleum bertolonii* L.) - Tymotka dzika (kolankowata),
- 25) *Phleum pratense* L. - Tymotka łąkowa,
- 26) *Poa annua* L. - Wiechlina roczna,
- 27) *Poa compressa* L. - Wiechlina spłaszczona,
- 28) *Poa nemoralis* L. - Wiechlina gajowa,
- 29) *Poa palustris* L. - Wiechlina błotna,
- 30) *Poa pratensis* L. - Wiechlina łąkowa,
- 31) *Poa trivialis* L. - Wiechlina zwyczajna.

3. Wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego przy przeprowadzaniu oceny polowej:

3.1. Ocena stanu plantacji.

Obowiązuje jedna ocena stanu plantacji w okresie między pełnym wykłoszeniem a dojrzewaniem nasion.

3.2. Zmianowanie.

Plantacji nasiennej nie należy zakładać na polu, na którym w ostatnich dwóch latach uprawiano daną odmianę, lub trzech latach, jeśli uprawiano inną odmianę traw niezależnie od gatunku.

3.3. Izolacja przestrzenna³²⁾.

Izolacja przestrzenna od innych plantacji pylących w tym samym czasie, innych odmian tego samego gatunku, tej samej odmiany o słabym wyrównaniu, innych gatunków, których pyłek może prowadzić do zapłodnienia, nie mniejsza niż:

1) materiał elitarny:

- a) jeśli powierzchnia rozmnożenia wynosi do 2 ha - 200 m,
- b) jeśli powierzchnia rozmnożenia jest większa niż 2 ha - 100 m,

2) materiał kwalifikowany:

- a) jeśli powierzchnia rozmnożenia wynosi do 2 ha - 100 m,
- b) jeśli powierzchnia rozmnożenia jest większa niż 2 ha - 50 m.

Przekroczenie minimalnych odległości jest dopuszczalne, jeśli plantacja w wystarczający sposób jest osłonięta przed obcozapyleniem.

W przypadku odmian samopylnych plantacje muszą być oddzielone pasem izolacyjnym (technicznym).

3.4. Czystość odmianowa:

1) dla wiechliny łąkowej minimalna czystość odmianowa wynosi:

- a) materiał elitarny - 1,0 rośliny na 20 m²,
- b) materiał kwalifikowany - 4,0 rośliny na 10 m²,
- c) materiał kwalifikowany dla odmian apomiktycznych - jednoklonalnych - 6,0 rośliny na 10 m²,

2) dla pozostałych gatunków traw czystość odmianowa nie może przekraczać:

- a) materiał elitarny - 1,0 rośliny na 30 m²,
- b) materiał kwalifikowany - 1,0 rośliny na 10 m².

3.5. Czystość gatunkowa:

1) dla gatunków *Lolium* (Życice) i *Festulolium* występowanie roślin innych gatunków nie może przekraczać w:

- a) materiale elitarnym - 1,0 rośliny na 50 m²,
- b) materiale kwalifikowanym - 1,0 rośliny na 10 m²,

2) dla pozostałych gatunków :

- a) materiał elitarny - 1,0 rośliny na 30 m²,
- b) materiał kwalifikowany - 1,0 rośliny na 10 m².

3.6. Zachwaszczenie:

- 1) występowanie kianiarki jest niedopuszczalne,
- 2) w materiale elitarnym niedopuszczalne jest występowanie roślin owsa głuchego,
- 3) plantacja powinna być praktycznie wolna od roślin chwastów trudnych do oddzielenia w procesie czyszczenia,
- 4) występowanie roślin innych chwastów w ilości powodującej pogorszenie wykształcenia bądź jakości nasion ocenianego gatunku stanowi podstawę do dyskwalifikacji.

3.7. Choroby i szkodniki:

1) ilość roślin wykazujących porażenie chorobami zgorzelowymi nie więcej niż w:

a) materiale elitarnym	- 0,5 rośliny na 30 m ² ,
b) materiale kwalifikowanym	- 1,0 rośliny na 10 m ² ,

2) ilość roślin wykazujących porażenie chorobami wirusowymi, pochweczakiem, śniecią i głownią nie więcej niż w:

a) materiale elitarnym	- 2,0 rośliny na 30 m ² ,
b) materiale kwalifikowanym	- 2,0 rośliny na 10 m ² ,

3) silne porażenie przez inne choroby i szkodniki mogące być przyczyną pogorszenia jakości nasion stanowi podstawę do dyskwalifikacji.

4. Wymagania dotyczące jakości materiału siewnego:

nazwa gatunku	stopień kwalifikacji	wymagania szczegółowe											
		zawartość nasion czystych	zdolność kiełkowania	wilgotność	zawartość innych gatunków								
					nie mniej niż %	nie więcej niż %	razem	jednego gatunku		niezależnie od rubryki 7 i 8			
								perzu właściwego	wyczyńca polnego	szczawiu (poza polnym i nadmorskim)			
3	4	5	%	szt.	%	szt.	%	szt.	%	szt.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Grzebienica pospolita <i>Cynosurus cristatus</i> L.	PB	95	75	14	0,2	10/a	-	2	-	2	-	1	
	B				0,3	20/a	-	5	-	5	-	2	
	K ₁ , K ₂				2,0	-	1	-	0,5	-	0,3	5	
	H				3,0	-	2	-	0,5	-	0,3	5	
Kostrzewa czerwona <i>Festuca rubra</i> L.	PB	90	75	14	0,2	10/a	-	2	-	2	-	1	
	B				0,3	20/a	-	5	-	5	-	2	
	K ₁ , K ₂				1,5	-	1	-	0,5	-	0,3	5	
	H				2,5	-	2	-	0,5	-	0,3	5	
Kostrzewa łąkowa <i>Festuca pratensis</i> Huds.	PB	95	80	14	0,2	10/a	-	2	-	2	-	1	
	B				0,3	20/a	-	5	-	5	-	2	
	K ₁ , K ₂				1,5	-	1	-	0,5	-	0,3	5	
	H				2,5	-	2	-	0,5	-	0,3	5	
Festulolium x <i>Festulolium</i> <i>Festuca pratensis</i> Huds. x <i>Lolium multiflorum</i> Lam.	PB	96	75	14	0,2	10/a	-	2	-	2	-	1	
	B				0,3	20/a	-	5	-	5	-	2	
	K ₁ , K ₂				1,5	-	1	-	0,5	-	0,3	5	
	H				2,5	-	2	-	0,5	-	0,3	5	
Kostrzewa owcza <i>Festuca ovina</i> L.	PB	85	75	14	0,2	10/a	-	2	-	2	-	1	
	B				0,3	20/a	-	5	-	5	-	2	
	K ₁ , K ₂				2,0	-	1	-	0,5	-	0,3	5	
	H				3,0	-	2	-	0,5	-	0,3	5	
Kostrzewa różnolistna <i>Festuca heterophylla</i> Lam.	PB	85	75	14	0,2	10/a	-	2	-	2	-	1	
	B				0,3	20/a	-	5	-	5	-	2	
	K ₁ , K ₂				2,0	-	1	-	0,5	-	0,3	5	
	H				3,0	-	2	-	0,5	-	0,3	5	
Kostrzewa trzcinowa <i>Festuca arundinacea</i> Schreb.	PB	95	80	14	0,2	10/a	-	2	-	2	-	1	
	B				0,3	20/a	-	5	-	5	-	2	
	K ₁ , K ₂				1,5	-	1	-	0,5	-	0,3	5	
	H				2,5	-	2	-	0,5	-	0,3	5	
Kupkówka pospolita <i>Dactylis glomerata</i> L.	PB	90	80	14	0,2	10/a	-	2	-	2	-	1	
	B				0,3	20/a	-	5	-	5	-	2	
	K ₁ , K ₂				1,5	-	1	-	0,3	-	0,3	5	
	H				2,5	-	2	-	0,3	-	0,3	5	
Kupkówka Aschersona <i>Dactylis Aschersoniana</i> Graebn	PB	90	80	14	0,2	10	-	1	-	1	-	1	
	B				0,3	20	-	1	-	1	-	1	
	K ₁ , K ₂				2,0	-	1	-	0,3	-	0,3	2	
	H				3,0	-	2	-	0,3	-	0,3	2	
Mietlica biaława <i>Agrostis gigantea</i> Roth.	PB	90	80	14	0,2	10	-	1	-	1	-	1	
	B				0,3	20	-	1	-	1	-	1	
	K ₁ , K ₂				2,0	-	1	-	0,3	-	0,3	2	
	H				3,0	-	2	-	0,3	-	0,3	2	
Mietlica pospolita <i>Agrostis capillaris</i> L.	PB	90	75	14	0,2	10	-	1	-	1	-	1	
	B				0,3	20	-	1	-	1	-	1	
	K ₁ , K ₂				2,0	-	1	-	0,3	-	0,3	2	
	H				3,0	-	2	-	0,3	-	0,3	2	
Mietlica rozłogowa <i>Agrostis stolonifera</i> L.	PB	90	75	14	0,2	10	-	1	-	1	-	1	
	B				0,3	20	-	1	-	1	-	1	
	K ₁ , K ₂				2,0	-	1	-	0,3	-	0,3	2	
	H				3,0	-	2	-	0,3	-	0,3	2	
Mietlica psia <i>Agrostis canina</i> L.	PB	90	80	14	0,2	10	-	2	-	2	-	1	
	B				0,3	20	-	5	-	5	-	2	
	K ₁ , K ₂				2,0	-	1	-	0,3	-	0,3	5	
	H				3,0	-	2	-	0,3	-	0,3	5	
Mozga trzcinowata <i>Phalaris arundinacea</i> L.	PB	90	80	14	0,2	10/a	-	2	-	2	-	1	
	B				0,3	20/a	-	5	-	5	-	2	
	K ₁ , K ₂				2,0	-	1	-	0,3	-	0,3	5	
	H				3,0	-	2	-	0,3	-	0,3	5	
Rajgras wyniosły (francuski) (Owsiak wyniosły) <i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) Beauv. <i>Avena elatior</i> L.	PB	90	75	14	0,2	10/a	-	2	-	2	-	1	
	B				0,3	20/a	-	5	-	5	-	2	
	K ₁ , K ₂				3,0	-	1/b, c	-	0,5	-	0,3	5	
	H				4,0	-	2/b, c	-	0,5	-	0,3	5	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Stokłosa bezostna <i>Bromus inermis</i> Leys.	PB	97	75	14	0,2	10	-	2	-	2	-	1		
	B				0,4	20	-	5	-	5	-	5		
Stokłosa uniolowata <i>Bromus unioloides</i> Humb. et Kunth (<i>Bromus catharticus</i> Vahl)	K ₁ , K ₂				1,5	-	1,0/ c	-	0,5	-	0,3	-	0,3	10
	H				2,5	-	2,0/ c	-	0,5	-	0,3	-	0,3	10
Śmiełek darniowy <i>Deschampsia caespitosa</i> L.	PB	85	75	14	0,2	10	-	1	-	1	-	1		
	B				0,3	20	-	1	-	1	-	1		
	K ₁ , K ₂				2,0	-	1	-	0,3	-	0,3	-	0,3	2
	H				3,0	-	2	-	0,3	-	0,3	-	0,3	2
Tymotka łąkowa <i>Phleum pratense</i> L. Tymotka dzika (kolankowata) <i>Phleum nodosum</i> auct. (<i>Phleum bertolonii</i> L.)	PB	96	80	14	0,2	10	-	1	-	1	-	1		
	B				0,3	20	-	1	-	1	-	1		
	K ₁ , K ₂				1,5	-	1	-	0,3	-	0,3	-	0,3	5
	H				2,5	-	2	-	0,3	-	0,3	-	0,3	5
Wiechlina błotna <i>Poa palustris</i> L. Wiechlina gajowa <i>Poa nemoralis</i> L. Wiechlina roczna <i>Poa annua</i> L. Wiechlina łąkowa <i>Poa pratensis</i> L. Wiechlina spłaszczona <i>Poa compressa</i> L. Wiechlina zwyczajna <i>Poa trivialis</i> L.	PB	85	75	14	0,2	10/d	-	1	-	1	-	1		
	B				0,3	20/d	-	1	-	1	-	1		
	K ₁ , K ₂				2,0/e	-	1/e	-	0,3	-	0,3	-	0,3	2
	H				3,0/e	-	2/e	-	0,3	-	0,3	-	0,3	2
Wyczyniec łąkowy <i>Alopecurus pratensis</i> L.	PB	75	70	14	0,2	10/a	-	2	-	2	-	1		
	B				0,3	20/a	-	5	-	5	-	5		
	K ₁ , K ₂				2,5	-	1/b	-	0,3	-	0,3	-	0,3	5
	H				3,5	-	2/b	-	0,3	-	0,3	-	0,3	5
Życica trwała (Rajgras angielski) <i>Lolium perenne</i> L.	PB	96	80	14	0,2	10/a	-	2	-	2	-	1		
	B				0,3	20/a	-	5	-	5	-	5		
	K ₁ , K ₂				1,5	-	1	-	0,5	-	0,3	-	0,3	5
	H				2,5	-	2	-	0,5	-	0,3	-	0,3	5
Życica wielokwiatowa (Rajgras włoski) <i>Lolium multiflorum</i> Lam. Życica mieszańcowa (Rajgras oldenburski) <i>Loliumx boucheanum</i> Kunth. Życica westerwoldzka (Rajgras holenderski) <i>Lolium mutiflorum</i> var. <i>westerwoldicum</i> Wittm.	PB	96	75	14	0,2	10/a	-	2	-	2	-	1		
	B				0,3	20/a	-	5	-	5	-	5		
	K ₁ , K ₂				1,5	-	1	-	0,5	-	0,3	-	0,3	5
	H				2,5	-	2	-	0,5	-	0,3	-	0,3	5

Objaśnienia:

- a Zawartość gatunków wiechlin do 40 sztuk w PB i 80 sztuk w B nie jest traktowana jako zanieczyszczenie.
b Maksymalna zawartość w % nasion jednego gatunku nie dotyczy innych gatunków wiechlin.
c Dwa nasiona owsa głuchego i (lub) owsa płonego w próbce nie są uważane za zanieczyszczenie, gdy druga próbka o tej masie jest wolna od nasion tych gatunków.
d Nie dotyczy obecności innych gatunków wiechlin, najwyższa zawartość innych gatunków wiechlin niż badanych nie może przekraczać 1 sztuki w próbce 1000 sztuk w PB, 1 sztuki w próbce 500 sztuk w B.
e Do 0,8 % nasion innych niż oznaczany gatunek wiechlin nie uważa się za zanieczyszczenie.

Uwagi:

Wszystkie zdrowe nasiona świeże, które nie skielkowały po zastosowaniu zabiegów wstępnych, zalicza się do kiełkujących.

Obecność kianianki, owsa głuchego i jego mieszańców jest niedopuszczalna z wyjątkiem lit. c.

V. Burak cukrowy i burak pastewny.

1. Stopnie kwalifikacji:

- 1) odmiany ustalone - materiał elitarny:
  - a) nasiona przedbazowe - PB,
  - b) nasiona bazowe - B,
- 2) odmiany mieszańcowe:
  - a) materiał elitarny - nasiona bazowe - Rm, Ro,
  - b) materiał kwalifikowany - F₁.

2. Nazwy gatunków:

- 1) *Beta vulgaris L.ssp. vulgaris convar. vulgaris var. altissima Doll* - Burak cukrowy,
- 2) *Beta vulgaris L.ssp. vulgaris convar. vulgaris var. rapacea K.Koch* - Burak pastewny.

3. Wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego przy przeprowadzaniu oceny polowej:

3.1. Ocena stanu plantacji:

- 1) pierwszy rok uprawy - jedna w okresie wytwarzania wysadków,
- 2) drugi rok uprawy:
  - a) odmiany ustalone - jedna w okresie kwitnienia do początku dojrzewania nasion,
  - b) odmiany mieszańcowe:
    - jedna w okresie pełni kwitnienia roślin,
    - druga w okresie dojrzewania roślin.

3.2. Zmianowanie.

Plantacji nasiennej nie można zakładać na polu, na którym w ciągu poprzednich czterech lat uprawiano buraki lub występowały burakochwasty, a w ostatnim roku gatunki roślin z rodziny krzyżowych.

3.3. Izolacja przestrzenna³²⁾:

- 1) dla materiału elitarnego - minimalna odległość plantacji od jakichkolwiek źródeł pyłku z rodzaju *Beta* wynosi - 1000 m,
- 2) dla materiału kwalifikowanego - minimalna odległość plantacji od źródeł pyłku z rodzaju *Beta* niepodanych poniżej, wynosi - 1000 m,
  - a) właściwy zapylacz lub jeden z zapylaczy będący diploidem, od źródeł pyłku z tetraploidalnych buraków wynosi - 600 m,
  - b) właściwy zapylacz będący wyłącznie tetraploidem,
    - od źródeł pyłku z diploidalnych buraków wynosi - 600 m,
    - od źródeł pyłku, którego ploidalność buraka nie jest znana, wynosi - 600 m,
  - c) właściwy zapylacz, lub jeden z zapylaczy będący diploidem, od źródeł pyłku z diploidalnych buraków wynosi - 300 m,

- d) właściwy zapyłacz będący wyłącznie tetraploidem,
od źródeł pyłku z tetraploidalnych buraków wynosi - 300 m,
- e) pomiędzy dwoma plantacjami nasiennymi buraka,
na których nie jest stosowana męska sterylność, wynosi - 300 m,

3) wymienione odległości mogą być mniejsze, jeśli istnieje wystarczająca ochrona przed niepożądanym obcym zapyleniem (np. osłony z konopi). Nie jest wymagana izolacja pomiędzy dwiema plantacjami nasiennymi, jeśli wykorzystywany jest ten sam zapyłacz.

3.4. Czystość odmianowa:

- 1) występowanie roślin innych odmian i typów użytkowych buraka, jak również obecność roślin męskopłodnych w formie męskosterylnej jest niedopuszczalne,
- 2) nieusunięcie roślin linii zapyłającej przed ostatnią lustracją powoduje dyskwalifikację plantacji.

3.5. Czystość gatunkowa.

Plantacja ma być wolna od nasienników innych gatunków roślin korzeniowych.

Zawartość burakochwastów w każdej próbie nasion wyprodukowanych poza granicami kraju nie może przekraczać 0,05%.

3.6. Zachwaszczenie.

Silne zachwaszczenie plantacji, utrudniające dobre wykształcenie nasion, stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji.

3.7. Choroby i szkodniki:

- 1) występowanie skośnika buraczaka powoduje dyskwalifikację plantacji,
- 2) występowanie roślin z objawami żółtaczki wirusowej w ilości ponad 5% lub mączniaka rzekomego w ilości ponad 1% powoduje dyskwalifikację plantacji,
- 3) silne porażenie przez inne choroby i szkodniki, a zwłaszcza przez mszyce, stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji.

Stwierdzenie występowania na plantacji wad niedopuszczalnych, niezależnie od tego czy ujawniono je podczas badania jednostek kwalifikacyjnych, czy w jakimkolwiek innym przypadku, dyskwalifikuje plantację.

Plantacją nasienną składnika rodzicielskiego mieszańca może być jednorodna uprawa obsiana (obsadzona) formą ojcowską (produkcja zapyłacza) lub niejednorodna uprawa obsiana (obsadzona) w osobnych rzędach męskosterylną linią maticzną, a w osobnych rzędach linią męskopłodną 0 (zero) odtwarzającą sterylność linii maticznej (produkcja składnika maticznego).

4. Wymagania dotyczące jakości materiału siewnego:

nazwa gatunku	typ nasion	stopnie kwalifikacji	sposób przygotowania nasion	wymagania szczegółowe						
				zawartość nasion			zdolność kiełkowa- nia	nasiona jedno- kielkowe	nasiona trzy- i więcej kielkowe	wilgotność
				o nie- właściwej wielkości ⁶⁾	innych roślin	czys- tych				
				nie więcej niż %			nie mniej niż %		nie więcej niż %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Burak cukrowy <i>Beta vulgaris</i> L. <i>ssp. vulgaris</i> <i>convar. vulgaris</i> <i>var. altissima</i> Doll	wielo- kielkowe	Ro		-	0,3	98	75	-	-	15
		Rm	nie otoczko- wane	-	0,3	98	85	90	5	15
	jedno- kielkowe	F ₁		5	0,3	98	85	90	5	15
		F ₁	otoczko- wane	5	-	98	85	90	5	-
Burak pastewny <i>Beta vulgaris</i> L. <i>ssp. vulgaris</i> <i>convar. vulgaris</i> <i>var. rapacea</i> Koch	wielo- kielkowe	PB, Ro, Rm	nie otoczko- wane	-	0,3	98	75	-	-	15
		B		5	0,3	98	75	-	-	15
	jedno- kielkowe	Rm	nie otoczko- wane	-	0,3	98	75	90	5	15
		F ₁		5	0,3	98	75	90	5	15
		F ₁	otoczko- wane	5	-	98	75	90	5	-
	preparo- wane	B	nie otoczko- wane	5	0,3	98	75	80	8	15
otoczko- wane			5	-	98	75	80	8	-	

Objaśnienie:

⁶⁾ Nasiona przeznaczone do siewu punktowego o średnicy (kalibrażu) od 3,20 mm do 5,00 mm, pozostałe o średnicy powyżej 2,50 mm.

Uwaga:

Obecność kianiaki, owsa głuchego i jego mieszańców jest niedopuszczalna.

VI. Inne rośliny rolnicze.

1. Stopnie kwalifikacji:

1) materiał elitarny:

- a) nasiona przedbazowe - PB,
- b) nasiona bazowe - B,

2) materiał kwalifikowany:

- a) nasiona kwalifikowane pierwszego rozmnożenia - K₁,
- b) nasiona kwalifikowane drugiego rozmnożenia - K₂.

2. Nazwy gatunków:

- 1) *Amaranthus cruentus* L. - Szarłat krwisty,
- 2) *Brassica oleracea* L. ssp. *oleracea* convar. *acephala* (DC)
Alef. var. *viridis* et var. *medullosa* Thell) - Kapusta pastewna,
- 3) *Brassica napus*. emend. Metzg. ssp. *rapifera* Metzg. - Rzepa pastewna,
- 4) *Brassica rapa* L. emend. Metzg. ssp. *rapa* - Brukiew pastewna,
- 5) *Cichorium intybus* L. var. *sativum* DC. - Cykoria korzeniowa,
- 6) *Daucus carota* L. ssp. *sativus* (Hoffm.) Schubl. et G. Martens - Marchew pastewna,
- 7) *Nicotiana tabacum* L. - Tytoń szlachetny,
- 8) *Phacelia tanacetifolia* Benth. - Facelia błękitna,
- 9) *Raphanus sativus* L. - Rzodkiew oleista,
- 10) *Humulus lupulus* L. - Chmiel.

3. Wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego przy przeprowadzaniu oceny polowej:

3.1. Ocena stanu plantacji:

- 1) pierwszy rok uprawy - jedna w okresie wytwarzania wysadków,
- 2) drugi rok uprawy- jedna lustracja w okresie od kwitnienia roślin do początku dojrzewania nasion (żółknięcia łuszczyn),
- 3) dla metody bezwysadkowej*, którą mogą być uprawiane gatunki dwuletnie (kapusta pastewna, rzepa pastewna, brukiew pastewna, cykoria korzeniowa, marchew pastewna), obowiązują dwie oceny stanu plantacji:
  - a) w okresie formowania pędów kwiatowych,
  - b) w okresie od kwitnienia roślin do dojrzewania nasion,
- 4) dla gatunków jednorocznych - jedna ocena stanu plantacji od kwitnienia do początku zawiązywania nasion,
- 5) dla chmielu jedna ocena w okresie 2-3 tygodni przed zbiorem szyszek.

---

* Metodę bezwysadkową stosuje się tylko do rozmnażania nasion przedbazowych na bazowe. Nasiona wyprodukowane metodą bezwysadkową nie mogą być używane do dalszej reprodukcji.

3.2. Zmianowanie:

- 1) plantacji nasiennej danego gatunku nie można zakładać na polu, na którym w ostatnich dwóch latach uprawiano ten gatunek lub blisko spokrewniony gatunek roślin,
- 2) plantacji tytoniu nie można zakładać na polu, na którym przedplonem były rośliny psiankowate,
- 3) plantacji kapusty pastewnej nie można zakładać na polu, na którym:
  - a) w ostatnich pięciu latach uprawiano kapustę,
  - b) w ostatnich trzech latach uprawiano rośliny krzyżowe,
  - c) w ostatnich dwóch latach uprawiano buraki,
- 4) plantacji chmielu nie można zakładać na polu, na którym w ostatnich sześciu latach uprawiano chmiel; plantacje chmielu nie mogą być starsze niż:
  - a) 18 lat - dla plantacji obsadzonych materiałem PB,
  - b) 15 lat - dla plantacji obsadzonych materiałem w pozostałych stopniach kwalifikacji.

3.3. Izolacja przestrzenna³²).

Odległość dla wszystkich stopni kwalifikacji nie mniejsza niż:

- 1) od plantacji nasiennych i zasiewów innych odmian lub blisko spokrewnionych gatunków roślin - 1000 m,
- 2) dla marchwi pastewnej - 500 m,
- 3) dla faceli błękitnej:
  - a) dla stopnia kwalifikacji B - 400 m,
  - b) dla stopnia kwalifikacji K₁ - 200 m,
- 4) od plantacji w pierwszym roku uprawy, na których występują pośpiechy:
  - a) dla brukwi pastewnej wszystkich stopni kwalifikacji - 200 m,
  - b) dla cykorii stopnia kwalifikacji B - 500 m,
  - c) dla cykorii stopnia kwalifikacji K₁ - 200 m,
  - d) dla marchwi wszystkich stopni kwalifikacji - 200 m,
  - od łąk, pastwisk, miedz, wąwozów zachwaszczonych, dróg - 100 m,
  - e) dla cykorii i marchwi - 50 m,
  - f) dla tytoniu:
    - od upraw innych odmian tytoniu - 300 m,
    - od upraw ziemniaka, pomidora - 50 m,
    - składniki mieszańca Ro i Rm oraz PB – rozmnaża się wyłącznie w izolatorach,
  - g) dla chmielu – jeden rząd od plantacji innych odmian i plantacji przemysłowych.

3.4. Czystość odmianowa:

- 1) dla kapusty pastewnej i rzepy pastewnej minimalna czystość odmianowa wynosi w:
  - a) materiale elitarnym - 99,7%,
  - b) materiale kwalifikowanym K₁ - 99,0%,
  - c) materiale kwalifikowanym K₂ - 98,0%,
- 2) dla pozostałych gatunków czystość odmianowa nie powinna przekraczać w:
  - a) materiale elitarnym - 1,0 rośliny na 30 m²,
  - b) materiale kwalifikowanym - 1,0 rośliny na 10 m²,
- 3) dla chmielu – występowanie roślin nietypowych jest niedopuszczalne.

3.5. Czystość gatunkowa.

Plantacja powinna być wolna od pędów nasiennych innych gatunków i grup roślin uprawnych blisko spokrewnionych z uprawianym gatunkiem.

3.6. Zachwaszczenie:

- 1) występowanie chwastów z tej samej rodziny lub blisko spokrewnionych jest niedopuszczalne na plantacji w stopniu kwalifikacji – PB i B,
- 2) silne zachwaszczenie plantacji chwastami niepozwalające na dobre wykształcenie nasion, stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji,
- 3) sporadyczne występowanie chwastów jest dopuszczalne na plantacji w stopniach kwalifikacji K₁,
- 4) dla chmielu zachwaszczenie mogące obniżyć jakość sadzonek jest podstawą do dyskwalifikacji plantacji.

3.7. Choroby i szkodniki.

Silne porażenie przez choroby lub szkodniki, wpływające na pogorszenie wykształcenia kwiatostanów bądź jakości nasion, stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji:

- 1) dla chmielu:
  - a) występowanie chorób uwiądowych spowodowanych przez *Verticilium alboatrum* i *Fusarium ssp.* jest podstawą do dyskwalifikacji,
  - b) występowanie na jednostkę kwalifikacyjną roślin porażonych nie więcej niż:
    - kędzierzawką (*Humulus virus 2* Duffield) - 0,1,
    - mozaiką [*Humulus virus 3* (Salomon et Ware) Smith] - 0,2,
  - c) inne choroby i szkodniki występujące w nasileniu mogącym pogorszyć jakość sadzonek stanowią podstawę do dyskwalifikacji plantacji,
- 2) dla tytoniu - porażenie tytoniu przez choroby i szkodniki, a w szczególności porażenie kwiatostanów i nasienników przez grzyba brunatnej plamistości liści (*Alternaria alternata*) lub piętnówkę kapustnicę, a także wystąpienie innych chorób i szkodników (wirusy TSWV i PVY, „koguci ogon”, mszyce, zmienniki) w stopniu wpływającym na pogorszenie wykształcenia kwiatostanów bądź jakości nasion stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji.

4. Wymagania dotyczące jakości materiału siewnego:

nazwa gatunku	stopnie kwalifikacji	wymagania szczegółowe						
		zawartość nasion czystych	zdolność kiełkowania nasion	wilgotność	zawartość innych gatunków			
					nie mniej niż %	nie więcej niż %	razem %	jednego gatunku %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Brukiew pastewna <i>Brassica napus</i> <i>emend. Metzg.ssp</i> <i>rapifera Metzg</i>	PB, B	98	80 ⁹⁾	12	0,3	-	20	2
	K ₁ , K ₂				1,0	0,5	-	5
Cykorja korzeniowa <i>Cichorium</i> <i>intybus L.</i> <i>var. sativum DC</i>	PB, B	97	80	12	1,0	-	-	-
	K ₁ , K ₂							
Facelia błękitna <i>Phacelia</i> <i>tanacetifolia</i>	PB, B	96	80 ⁹⁾	13	0,3	-	20	-
	K ₁ , K ₂				1	0,5	-	-
Kapusta pastewna <i>Brassica</i> <i>oleracea Lssp.</i> <i>oleracea convar.</i> <i>acephala (DC)</i> <i>Alef. var. viridis</i> <i>et var.</i> <i>Medullosa Thell</i>	PB, B	98	75 ⁹⁾	12	0,3	-	20	3
	K ₁ , K ₂				1,0	0,5	-	10
Marchew pastewna <i>Daucus carota L.</i> <i>ssp. sativus</i> (Hoffm.) Schubl. et G. Martens	PB, B	95	65	12	0,5	-	-	-
	K ₁ , K ₂				1,0			
Szarłat krwisty <i>Amaranthus</i> <i>cruentus L.</i>	PB, B K ₁ , K ₂	97	80	13	⁸⁾	-	-	-
Tytoń <i>Nicotiana</i> <i>tabacum L.</i>	PB, B K ₁	95	70	10 ⁷⁾	0,1	-	-	-
	PB, B K ₁ , K ₂	95	80	12	0,1 0,3	-	-	-
Rzodkiew oleista <i>Raphanus</i> <i>sativus L.</i> <i>var. oleiferus Pers.</i>	PB, B	97	80 ⁹⁾	8	0,3	-	20	2
	K ₁				1,0	0,5	-	5

Objaśnienia:

⁷⁾ W PB wilgotność nie jest określona.

⁸⁾ Zawartość innych gatunków i odmian szarłatu w PB i B niedopuszczalna; w K₁ i K₂ nie więcej niż 25 sztuk/2 g.

⁹⁾ Wszystkie zdrowe nasiona świeże, które nie skielkowały po zastosowaniu zabiegów wstępnych, zalicza się do kiełkujących.

Uwaga:

Obecność kianiaki, owsa głuchego i jego mieszańców jest niedopuszczalna.

VII. Rośliny oleiste i włókniste.

1. Stopnie kwalifikacji:

1) odmiany ustalone:

a) materiał elitarny:

- nasiona przedbazowe - PB,
- nasiona bazowe - B,

b) materiał kwalifikowany:

- nasiona kwalifikowane pierwszego rozmnożenia - K₁,
- nasiona kwalifikowane drugiego rozmnożenia - K₂,

c) materiał handlowy - H (wyłącznie dla soi zwyczajnej),

2) odmiany mieszańcowe:

- a) materiał elitarny - nasiona bazowe - Rm, Ro,
- b) materiał kwalifikowany - nasiona kwalifikowane - F₁.

2. Nazwy gatunków roślin oleistych i włóknistych:

- 1) *Brassica juncea* (L.) Czern. Et Coss. - Gorczyca sarepska,
- 2) *Brassica napus* L. var. *oleifera* Metzger. - Rzepak ozimy i jary,
- 3) *Brassica nigra* (L.) W. Koch - Gorczyca czarna,
- 4) *Brassica rapa* L. var. *oleifera* D.C. (syn. *campestris*) - Rzepik ozimy i jary,
- 5) *Camelina sativa* L. Crantz - Lnianka (Lnicznik siewny),
- 6) *Cannabis sativa* L. - Konopie,
- 7) *Carum carvi* L. - Kminek zwyczajny,
- 8) *Cucurbita pepo* L. var. *oleifera* Pieth - Dynia oleista,
- 9) *Glycyne max* (L.) Merr. - Soja zwyczajna,
- 10) *Helianthus annuus* L. - Słonecznik oleisty,
- 11) *Linum usitatissimum* L. - Len zwyczajny:
  - a) Len oleisty,
  - b) Len włóknisty,
- 12) *Papaver somniferum* L. - Mak,
- 13) *Sinapis alba* L. - Gorczyca biała,
- 14) *Crambe abyssinica* Hochst. Fries - Katran (kapusta abisyńska).

3. Wymagania dotyczące wytwarzania materiału siewnego przy przeprowadzaniu oceny polowej:

3.1. Ocena stanu plantacji:

- 1) obowiązuje jedna ocena stanu plantacji - lustracja (z wyjątkiem konopi jednopiennych) dla:
  - a) gorzycy sarepskiej, czarnej, białej, rzepaku, rzepiku, konopi dwupiennych, soi, lnu włóknistego, oleistego, maku, kminku zwyczajnego, słonecznika- w okresie od kwitnienia do początku zawiązywania nasion,
  - b) dyni oleistej - w okresie dojrzałości owoców,
- 2) obowiązują dwie oceny stanu plantacji dla konopi jednopiennych:
  - a) pierwsza – po wykształceniu się osobników dwupiennych, ale przed rozpoczęciem kwitnienia osobników męskich (płaskonii),
  - b) druga – w trzy tygodnie po wykonaniu pierwszej oceny stanu plantacji,
- 3) obowiązują trzy oceny stanu plantacji dla rzepaku mieszańcowego:
  - a) pierwsza – wczesną wiosną, przed kwitnieniem,
  - b) druga – w pełni kwitnienia,
  - c) trzecia – po zakończeniu kwitnienia.

3.2. Zmianowanie:

- 1) plantacji nasiennych wyżej wymienionych gatunków, z wyjątkiem gatunków, o których mowa w pkt 2-4, nie należy zakładać na polu, na którym bezpośrednim przedplonem były te gatunki lub gatunki pokrewne,
- 2) dla rzepaku - plantacji nasiennej odmian podwójnie ulepszonych nie można zakładać na polu, na którym w ostatnich trzech latach uprawiano rośliny krzyżowe, a w ostatnich pięciu latach uprawiano inne odmiany rzepaku niż odmiany podwójnie ulepszone,
- 3) dla kminku zwyczajnego - plantacji nasiennej nie można zakładać na polu, na którym w ostatnich dwóch latach uprawiane były rośliny z rodziny baldaszkowatych,
- 4) dla soi - plantacji nasiennych nie można uprawiać na polu, na którym w ostatnich trzech latach uprawiano soję.

3.3. Izolacja przestrzenna³²).

Ustala się następujące odległości od sąsiadujących źródeł pyłku, które mogą spowodować niepożądane obce zapylenie:

- 1) dla wszystkich gatunków z grupy krzyżowych (*Brassica ssp.*), oprócz rzepaku jarego i ozimego, konopi, oprócz konopi jednopiennych, oraz dla kminku, gorczycy białej nie mniejsza niż:
  - a) w przypadku produkcji nasion elitarnych - 400 m,
  - b) w przypadku produkcji nasion kwalifikowanych - 200 m,
- 2) dla rzepaku jarego i ozimego odmian ustalonych:
  - a) w przypadku produkcji nasion elitarnych - 200 m,
  - b) w przypadku produkcji nasion kwalifikowanych - 100 m,
- 3) dla rzepaku jarego i ozimego odmian mieszańcowych:
  - a) w przypadku produkcji nasion elitarnych - 500 m,
  - b) w przypadku produkcji nasion kwalifikowanych - 300 m,
- 4) dla konopi jednopiennych:
  - a) w przypadku produkcji nasion elitarnych - 5000 m,
  - b) w przypadku produkcji nasion kwalifikowanych - 1000 m,
- 5) dla słonecznika:
  - a) w przypadku produkcji nasion elitarnych mieszańców - 1500 m,
  - b) w przypadku produkcji nasion elitarnych innych niż mieszańce - 750 m,
  - c) w przypadku produkcji nasion kwalifikowanych - 500 m.

Jeżeli istnieje wystarczająca ochrona przed jakimkolwiek niepożądanym obcym zapyleniem, zachowanie odległości w pkt 1 – 5 nie jest wymagane.

3.4. Czystość odmianowa:

- 1) dla gorczycy sarepskiej, gorczycy czarnej, kminku i konopi liczba roślin uznanych za nie należące do odmiany nie może przekraczać w:

- a) materiale elitarnym - 1,0 rośliny na 30m²,
  - b) materiale kwalifikowanym - 1,0 rośliny na 10m²,
- 2) dla soi minimalna czystość odmianowa wynosi w:
- a) materiale elitarnym - 99,5%,
  - b) materiale kwalifikowanym - 99,0%,
- 3) dla gorczycy białej minimalna czystość odmianowa wynosi w:
- a) materiale elitarnym - 99,7%,
  - b) materiale kwalifikowanym - 99,0%,
- 4) dla rzepaku i rzepiku minimalna czystość odmianowa wynosi w:
- a) materiale elitarnym - 99,9%,
  - b) materiale kwalifikowanym - 99,7%,
  - c) poziom męskiej jałowości (sterylności) w składniku maticznym nie mniej niż - 98,0% w ocenie następczej,
- 5) dla lnu minimalna czystość odmianowa wynosi w:
- a) materiale elitarnym - 99,7%,
  - b) materiale kwalifikowanym K₁ - 98,0%,
  - c) materiale kwalifikowanym K₂ - 97,5%,
- 6) dla maku minimalna czystość odmianowa wynosi w:
- a) materiale elitarnym - 99,0%,
  - b) materiale kwalifikowanym - 98,0%.

3.5. Czystość gatunkowa.

Występowanie gatunków roślin, których nasiona trudno jest oddzielić podczas czyszczenia, nie może przekraczać:

- 1) dla gorczycy sarepskiej:
- a) w materiale elitarnym - 1,0 rośliny na 30m²,
  - b) w materiale kwalifikowanym - 1,0 rośliny na 10m²,
- 2) występowanie gorczycy innej niż oceniana:
- a) w materiale elitarnym - niedopuszczalne,
  - b) w materiale kwalifikowanym - 1,0 rośliny na 10m²,
- 3) dla gorczycy czarnej i białej:
- a) w materiale elitarnym - 1,0 rośliny na 30m²,
  - b) w materiale kwalifikowanym - 1,0 rośliny na 10m²,
- 4) dla rzepaku, rzepiku:
- a) w materiale elitarnym - 1,0 rośliny na 30m²,
  - b) w materiale kwalifikowanym - 1,0 rośliny na 10m².

Występowanie rzepaku jarego w ozimym oraz rzepiku jarego w ozimym i odwrotnie jest niedopuszczalne.

Dla konopi, kminku zwyczajnego, słonecznika, maku - plantacja ma być praktycznie wolna od roślin innych gatunków uprawnych.

Dla dyni oleistej występowanie innych odmian botanicznych dyni zwyczajnej jest niedopuszczalne.

Dla lnu - plantacja ma być praktycznie wolna od roślin lnianki.

Dla soi - plantacja ma być praktycznie wolna od roślin grochu siewnego i łubinu.

3.6. Zachwaszczenie.

Występowanie chwastów z tej samej rodziny lub blisko spokrewnionych jest niedopuszczalne na plantacji w stopniu kwalifikacji – B.

Sporadyczne występowanie chwastów jest dopuszczalne na plantacji w stopniach kwalifikacji K₁. Silne zachwaszczenie plantacji chwastami niepozwalającymi na dobre wykształcenie nasion stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji.

3.7. Choroby i szkodniki:

1) len oleisty, len włóknisty:

- a) występowanie roślin lnu porażonych przez pasmo lnu (*Spharella linorum*) powoduje dyskwalifikację plantacji,
- b) dopuszczalny udział roślin porażonych na jednostkę kwalifikacyjną:
  - zgorzelą naczyniową (*Fusarium ssp.*) – 1,8 rośliny,
  - plamistością zgorzelową lnu (*Colletotrichum lini*) – 1,8 rośliny,

2) soja:

- a) plantacja soi nie może być w większym stopniu porażona przez *Diaporthe phaseolorum var. caulivora* lub *var. sojae*, *Phalophora gregata*, *Phytophthora aegasperma* f. *sp. glycinea*, lub *Pseudomonas syringae* cv. *Glycinea*,
- b) silne porażenie przez choroby i szkodniki w stopniu powodującym pogorszenie jakości nasion stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji.

4. Wymagania dotyczące jakości materiału siewnego:

nazwa gatunku	stopnie kwalifikacji	wymagania szczegółowe						wymagania dodatkowe i objaśnienia
		zawartość nasion czystych	zdolność kiełkowania	wilgotność	zanieczyszczenie nasionami innych gatunków		porażenie chorobami	
		nie mniej niż %		nie więcej niż %	razem %	szt.	szt.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dynia oleista <i>Cucurbita pepo</i> L. var. <i>oleifera</i> Pieth	PB, B	98	75	8	0,1	-	-	zawartość nasion innych dyniowatych w PB niedopuszczalna
Gorzycza biała <i>Sinapis alba</i> L.	PB, B	98	85	10	0,2	-	5/a	dopuszczalna zawartość nasion rzodkwi świrzepy 10 szt., szczawiu, poza szczawiem polnym w PB i B 2 szt., w K ₁ 5 szt.
	K ₁				0,3			
Gorzycza czarna <i>Brassica nigra</i> (L.) W. Koch. Gorzycza sarepska <i>Brassica juncea</i> (L.) Czern. et Coss.	PB, B	98	85	9	0,2	-	-	dopuszczalna zawartość nasion rzodkwi świrzepy w PB i B 10 szt., szczawiu, poza szczawiem polnym w PB 2 szt., w B 5 szt.
	K ₁				0,3			
Katran (kapusta abisyńska) <i>Crambe abyssinica</i> Hochst. Fries	PB, B	98	80	9	0,2	-	-	-
Kminek zwyczajny <i>Carum carvi</i> L.	PB, B, K ₁	97	70	11	-	25	-	dopuszczalna zawartość nasion rzodkwi świrzepy 10 szt., wyczyńca polnego 3 szt.
Konopie <i>Cannabis sativa</i> L.	PB, B K ₁	98	75	12	-	30	5/b	zawartość nasion wyluskanych nie więcej niż 3 %, zawartość nasion zarazy gałęzistej niedopuszczalna
Krokosz <i>Carthamus tinctorius</i> L.	PB, B	98	75	10	-	5	-	zawartość nasion zarazy gałęzistej niedopuszczalna
Len zwyczajny <i>Linum isitatissimum</i> L. - oleisty	PB, B K ₁ , K ₂	99	85	12	-	15/d	5/b/c	dopuszczalna zawartość nasion wyczyńca polnego 4 szt., zycicy lnowej 2 szt.
Len zwyczajny <i>Linum isitatissimum</i> L. - włóknisty			92					dopuszczalna zawartość nasion wyczyńca polnego 4 szt. zycicy lnowej 2 szt., procent nasion porażonych przez <i>Ascochyta linicola</i> nie może przekraczać 1,0
Lnianka (Lnicznik siewny) <i>Camelina sativa</i> L. Crantz	PB	98	87	9	0,2	-	-	-
	B				0,3			
Mak <i>Papaver somniferum</i> L.	PB B, K ₁	98	80	8	-	25/d	-	zawartość nasion lulka czarnego niedopuszczalna
Rzepak¹⁾ ozimy i jary <i>Brassica napus</i> L. var. <i>oleifera</i> Metzger.	PB, B	98	85	9	0,1	-	10/a	dopuszczalna zawartość nasion: rzodkwi świrzepy i gorzycy polnej po 10 szt. szczawiu poza szczawiem polnym w PB B 2 szt. w K ₁ 5 szt.; w PB zawartość nasion przytulii niedopuszczalna w B i K ₁ 5 szt.
	K ₁				0,3			

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rzepak ozimy i jary <i>Brassica rapa</i> L. <i>Var. oleifera</i> D.C. (syn. <i>campestris</i>)	PB, B	98	85	9	0,1	-	5/a	dopuszczalna zawartość nasion: rzodkwi świrzepy i gorczycy polnej po 10 szt., szczawiu, poza polnym w PB i B 2 szt.; w K ₁ 5 szt; PB zawartość nasion przytulii niedopuszczalna, w B i K ₁ 5 sztuk
	K ₁							
Słonecznik oleisty i pastewny <i>Helianthus annuus</i> L.	PB, B	98	85	8	-	5	10/a 5/b	zawartość nasion wyłuskanych nie większa niż 2 %
	K ₁							
Soja zwyczajna <i>Glycine max</i> (L.) Merr.	PB, B, K ₁ , K ₂ H	98	80	12	-	5	-	zawartość zanieczyszczeń nie więcej niż 0,3 % (wagowo); dopuszcza się 15% nasion porażonych <i>Diaporthe phaseolorum</i> ; dopuszcza się porażenie przez <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>glycine</i> (bakteryjna plamistość soi) w nie więcej niż w 4 podpróbkach na 5 powstałych z podziału próbki zawierającej min. 5000 nasion/partię ¹⁰⁾

Objaśnienia:

- ¹⁰⁾ Gdy we wszystkich 5 podpróbkach stwierdzi się występowanie podejrzanych kolonii patogenu, można przeprowadzić ocenę z zastosowaniem odpowiednich testów biochemicznych, aby potwierdzić powyższe stwierdzenie. Określenie występowania bakteryjnej plamistości na nasionach soi nie musi być przeprowadzone, chyba że wystąpiły podejrzenia o ich występowanie.
- ¹¹⁾ Zawartość kwasu erukowego w oleju materiału siewnego niskoerukowych i podwójnie ulepszonych odmian rzepaku ozimego i jarego powinna wynosić nie więcej niż:
- 0,5% w materiale siewnym zakwalifikowanym w stopniu PB,
  - 1,0% w materiale siewnym zakwalifikowanym w stopniu B i K₁,
- zawartość glukozyolanów w całych nasionach podwójnie ulepszonych odmian rzepaku ozimego i jarego powinna wynosić nie więcej niż:
- 13 mikromoli na gram w materiale siewnym zakwalifikowanym w stopniu PB,
  - 15 mikromoli na gram w materiale siewnym zakwalifikowanym w stopniu B i K₁.
- a Sklerocja lub ich fragmenty, w sztukach; choroba: zgnilizna twardzikowa (*Sclerotinia sclerotiorum*).
- b Liczba nasion porażonych, w procentach; choroba: szara pleśń (*Botrytis cinerea*).
- c Liczba nasion porażonych, w procentach; choroby: czerń krzyżowych (*Alternaria* ssp), zamieranie pędów (*Ascochyta linicola* syn. *Phoma linicola*) do 1%, plamistość zgorzelowa lnu (*Colletotrichum lini*), zgorzel naczyniowa (*Fusarium* ssp.).
- d Innych gatunków razem.

Uwaga:

Obecność kianiaki, owsa głuchego i jego mieszańców jest niedopuszczalna.

VIII. Rośliny lekarskie i przyprawowe.

1. Stopnie kwalifikacji - materiał handlowy: - H.

2. Wymagania dotyczące jakości materiału siewnego:

Lp.	nazwa gatunku	zawartość nasion czystych w % (m/m) nie mniej niż	dopuszczalna zawartość innych gatunków w % (m/m) nie więcej niż	zdolność kiełkowania w % (m/m) nie mniej niż	wilgotność w % (m/m) nie więcej niż
1	Arcydzięgiel litwor <i>Archangelica officinalis Hoff.</i>	98	0,3	60	8
2	Arnica chamissa <i>Arnica chamissonis Less.</i>	96	1	50	10
3	Arnika wielkolistna <i>Arnica filiosa Nutt.</i>	96	1	40	10
4	Babka lancetowata <i>Plantago lanceolata L.</i>	97	1,5	75	10
5	Babka plesznik <i>Plantago psyllium L.</i>	98	0,7	75	10
6	Bazylija pospolita <i>Ocimum basilicum L.</i>	98	0,2	60	10
7	Biedrzeniec anyż <i>Pimpinella anisum L.</i>	98	0,5	60	10
8	Biedrzeniec wielki <i>Pimpinella major Huds.</i>	97	0,3	50	10
9	Bieluń dziedzierzawa <i>Datura stramonium L.</i>	98	0,2	65	11
10	Bieluń indiański <i>Datura innoxia Mill.</i>	97	0,2	60 do zdolności kiełkowania doliczyć 30 % nasion niekiełkujących	12
11	Bławatek chaber <i>Centaurea cyanus L.</i>	96	0,6	60	11
12	Bukwica zwyczajna <i>Betonica officinalis L.</i>	95	0,5	60	11
13	Czarnuszka siewna <i>Nigella sativa L.</i>	97	0,4	70	10
14	Cząber ogrodowy <i>Satureja hortensis L.</i>	97	0,8	65	10
15	Dogłędka kalifornijska <i>Grindelia robusta Dun.</i>	97	0,6	70	10
16	Drapacz lekarski <i>Cnicus benedictus L.</i>	96	0,4	60	12
17	Dziurawiec zwyczajny <i>Hypericum perforatum L.</i>	97	0,4	70	10
18	Fiolek polny <i>Viola arvensis Murr.</i>	97	0,6	60	10
19	Fiolek trójbarwny <i>Viola tricolor L.</i>	97	0,6	60	10
20	Glistnik jaskótcze ziele <i>Chelidonium majus L.</i>	98	0,5	60	10
21	Hyzop lekarski <i>Hyssopus officinalis L.</i>	97	1,2	65	10
22	Jeżówka biała <i>Echinacea pallida Nutt.</i>	97	1	55	11
23	Jeżówka purpurowa <i>Echinacea purpurea Mnch.</i>	97	1	60	11
24	Karbieńiec pospolity <i>Lycopus europaeus L.</i>	96	1,2	60	12
25	Kolendra siewna <i>Coriandrum sativum L.</i>	98	0,4	70	11
26	Koper włoski <i>Foeniculum capillaceum Gilib.</i>	97	0,5	60	11

27	Kozieradka pospolita <i>Trigonella foenum graecum L.</i>	97	1	80	11
28	Kozłek lekarski; <i>Valeriana officinalis L.</i>	96	0,3	65	8
29	Krwawnik pospolity <i>Achillea millefolium L.</i>	97	0,7	70	10
30	Lawenda lekarska <i>Lavendula officinalis Chaix.</i>	98	0,8	55	10
31	Lebiodka pospolita <i>Origanum vulgare L.</i>	97	0,5	70	10
32	Lubczyk lekarski <i>Levisticum officinale Koch.</i>	96	0,4	60	8
33	Łopian większy <i>Arctium lappa L.</i>	96	0,3	60	10
34	Majeranek ogrodowy <i>Origanum majorana L.</i>	97	0,6	70	10
35	Malwa czarna <i>Althea rosea L. var. nigra hort.</i>	97	0,2	60	12
36	Marzanna barwierska <i>Rubia tinctorum L.</i>	96	0,2	50	12
37	Melisa lekarska <i>Melissa officinalis L.</i>	97	1,2	70	11
38	Mniszek pospolity <i>Taraxacum officinale Web.</i>	96	0,3	60	10
39	Mydlnica lekarska <i>Saponaria officinalis L.</i>	97	0,3	55	12
40	Naparstnica purpurowa <i>Digitalis purpurea L.</i>	97	0,5	70	10
41	Naparstnica welnista <i>Digitalis lanata Ehrh.</i>	97	0,5	70	10
42	Ogórecznik lekarski <i>Borago officinalis L.</i>	97	0,3	60	12
43	Oman wielki <i>Inula helenium L.</i>	95	0,4	65	10
44	Ostropest plamisty <i>Silybum marianum (L.) Gaertn.</i>	97	0,7	65	12
45	Pieprzowiec roczny <i>Capsicum annum L.</i>	98	0,2	70	10
46	Pierwiosnka lekarska <i>Primula officinalis Hill.</i>	97	0,6	60	10
47	Pokrzyk wilecza jagoda <i>Atropa belladonna L.</i>	97	0,2	60	9
48	Prawoślaz lekarski <i>Althea officinalis L.</i>	97	0,3	65	10
49	Rozwar wielkokwiatowy <i>Platycodon grandiflorum DC.</i>	97	0,3	70	10
50	Rumianek pospolity <i>Chamomilla recutita (L.) Rau.</i>	97	0,4	75	9
51	Ruta zwyczajna <i>Ruta graveolens L.</i>	97	0,3	60	10
52	Rutwica lekarska <i>Galega officinalis L.</i>	97	0,4	50	11
53	Rzewień dloniasty <i>Rheum palmatum L.</i>	98	0,3	65	12
54	Serdecznik pospolity <i>Leonurus cardiaca L.</i>	97	1	65	10
55	Siwiec żółty <i>Glaucium flavum Cr</i>	98	0,5	50	10
56	Stroiczka rozdęta <i>Lobelia inflata L.</i>	96	0,2	60	8
57	Szałwia lekarska; <i>Salvia officinalis L.</i>	98	0,3	70	10

58	Szałwia muszkatołowa <i>Salvia sclarea L.</i>	98	0,3	70	10
59	Szanta zwyczajna <i>Marrubium vulgare L.</i>	96	0,7	70	10
60	Ślaz dziki <i>Malva silvestris L.</i>	97	0,4	60	10
61	Tymianek pospolity <i>Thymus vulgaris L.</i>	97	1,2	70	10
62	Tysiącznik pospolity <i>Centaurium umbellatum Gilib.</i>	95	0,2	60	8
63	Wiesiołek dwuletni <i>Oenothera biennis L.</i>	95	0,5	65	10
64	Wiesiołek dziwny <i>Oenothera paradoxa Hudziok</i>	95	0,5	60	10
65	Złocien maruna <i>Chrysanthemum parthenium Berh</i>	94	1	65	10
66	Inne gatunki	94	1	50	11

IX. Ziemniak.

1. Wymagania dotyczące wytwarzania kwalifikowanego materiału siewnego ziemniaka przy przeprowadzaniu oceny polowej:

1.1. Jednostki kwalifikacyjne¹⁷⁾.

Na plantacjach o powierzchni do 5 ha obowiązuje przeprowadzenie oceny szczegółowej co najmniej na 5 jednostkach kwalifikacyjnych, a na plantacjach o powierzchni powyżej 5 ha obowiązuje dodatkowo ocena jednej jednostki kwalifikacyjnej na każde rozpoczęte 5 ha. Czystość odmianowa plantacji, które mają być zakwalifikowane w stopniu superelity lub elity, musi być sprawdzona co najmniej na 10 jednostkach kwalifikacyjnych.

1.2. Ocena stanu plantacji.

Na plantacjach obsadzonych materiałem przedbazowym i bazowym do zakwalifikowania w stopniu superelity obowiązują trzy oceny stanu plantacji, a na plantacjach pozostałych stopni kwalifikacji dwie oceny:

- 1) pierwsza w okresie, kiedy rośliny osiągną wysokość około 20cm,
- 2) druga w okresie pełnego kwitnienia roślin,
- 3) trzecia w 2-3 tygodnie po terminie przeprowadzenia drugiej oceny, jednak nie później niż przed zakończeniem wegetacji (przed rozpoczęciem żółknięcia i zasychania liści).

Jeżeli na plantacji zamierza się przeprowadzić niszczenie naci, to trzecia ocena powinna być dokonana na kilka dni przed wykonaniem tego zabiegu. O zamierzonym terminie niszczenia naci producent obowiązany jest powiadomić kwalifikatora co najmniej z 7-dniowym wyprzedzeniem.

1.3. Zmianowanie.

Plantacji nasiennych ziemniaka nie można zakładać na polu, na którym w ostatnich trzech latach uprawiano ziemniaki, tytoń lub pomidory.

1.4. Izolacja przestrzenna³²⁾.

Od upraw tytoniu, pomidorów i niekwalifikowanych plantacji ziemniaka nie mniej niż:

- 1) dla materiału przedbazowego¹³⁾ i bazowego¹⁴⁾ - 100 m,
- 2) dla materiału kwalifikowanego¹⁵⁾ - 50 m.

Izolacja przestrzenna może być zmniejszona do szerokości 2 redlin wolnych od ziemniaka, jeżeli z plantacją nasienną sąsiadują plantacje obsadzone kwalifikowanym materiałem ziemniaka co najmniej w klasie A.

1.5. Czystość odmianowa:

1) na plantacjach nasiennych mogą występować rośliny innych odmian ziemniaka nie więcej jednak niż:

- a) dla materiału przedbazowego i bazowego - 0,1% (1 roślina na 10 jednostek),
- b) dla materiału kwalifikowanego - 0,2% (1 roślina na 5 jednostek),

2) liczba roślin niezachowująca cech charakterystycznych dla odmiany nie może przekraczać:

- a) dla materiału przedbazowego i bazowego - 0,2% (1 roślina na 5 jednostek),
- b) dla materiału kwalifikowanego - 0,4% (2 rośliny na 5 jednostek).

1.6. Czystość gatunkowa.

Plantacja nasenna ziemniaka powinna być praktycznie wolna od roślin innych gatunków uprawnych.

1.7. Zachwaszczenie.

Zachwaszczenie, niepozwalające na właściwy rozwój roślin ziemniaka bądź utrudniające ocenę ich zdrowotności, stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji.

1.8. Choroby i szkodniki:

- 1) występowanie organizmów szkodliwych podlegających obowiązkowi zwalczania jest niedopuszczalne i powoduje dyskwalifikację plantacji,
- 2) porażenie roślin ziemniaka przez inne choroby, np. zarazę ziemniaka, w stopniu uniemożliwiającym prawidłową ocenę porażenia roślin chorobami wirusowymi stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji,
- 3) dopuszczalne porażenie roślin chorobami wirusowymi, grzybowymi i bakteryjnymi na jednostkę kwalifikacyjną podczas oceny stanu plantacji w ocenie polowej wynosi:

Stopień kwalifikacji	Maksymalna liczba roślin z objawami chorób na jednostkę kwalifikacyjną					
	wirusowych ogółem	w tym z objawami ciężkich schorzeń	zgorzeli naczyniowej	rizoktoniozy w silnym stopniu	czarnej nóżki w ocenie	
					I	II, III
Superelita	1	0,2	0	2	2	0,4
Elita	2	0,4	0	3	2	0,6
Oryginał	5	0,6	1	3	2	0,8
Klasa A	10	1,0	1	4	2	1,0

4) ciężkie choroby wirusowe:

- a) porażenie wirusem PVY, niezależnie od charakteru objawów na roślinach (smugowatość, ostra mozaika, mozaika pomarszczona, kędzierzawka),
  - b) porażenie wirusem PLRV, niezależnie od charakteru objawów na roślinach (zwijanie dolnych liści z charakterystycznym rozjaśnieniem zieleni, zmiana pokroju rośliny, zahamowanie wzrostu i antocjanowe przebarwienie dolnych liści),
  - c) porażenie wirusem PVM - występujące w postaci zwijania się górnych liści, mozaiki, o ile tym objawom towarzyszy silna deformacja liści, smugi nekrotyczne lub skarlenie roślin,
- 5) lekkie choroby wirusowe –porażenia wirusowe inne niż te, o których mowa w pkt 4, a ponadto słabe mozaiki oraz miękkie zwijanie się górnych liści spowodowane wirusem M, bez większych zmian w pokroju rośliny,
- 6) rośliny porażone rizoktoniozą w silnym stopniu - rośliny z nekrozami obejmującymi co najmniej połowę podstawy łodygi, (występowanie opilśni łodygowej nie stanowi podstawy do uznania rośliny za porażoną w silnym stopniu),
- 7) rośliny porażone przez wirusy lub z objawami czarnej nóżki, pozostawione na plantacji po selekcji negatywnej, uznaje się za rośliny z ciężkimi chorobami,
- 8) pola, na których produkowane są sadzeniaki, powinny być wolne od cyst mątwika ziemniaczanego.

1.9. Inne wymagania:

- 1) występowanie na roślinach ziemniaka innych szkodników (stonki ziemniaczanej) w nasileniu niepozwalającym na normalny rozwój roślin ziemniaka bądź uniemożliwiającym ocenę ich zdrowotności stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji,
- 2) niewyrównanie roślin w silnym stopniu, a także występowanie pustych miejsc w ilości ponad 30% może stanowić podstawę do dyskwalifikacji plantacji,
- 3) wyraźnie opóźniona wegetacja roślin na plantacji w stosunku do przeciętnego stanu innych plantacji tej samej lub podobnych odmian w danym rejonie, spowodowana

późnym terminem sadzenia, powoduje degradację sadzeniaków co najmniej o 1 stopień kwalifikacji lub może stanowić podstawę do dyskwalifikacji plantacji.

2. Wymagania dotyczące jakości materiału siewnego ziemniaka.

2.1. Dopuszczalne porażenie wirusami w ocenie weryfikacyjnej dla poszczególnych stopni kwalifikacji:

Stopień kwalifikacji	Ogółem wirusy [%]	W tym silne objawy chorobowe [%]
Superelita	3	0,5
Elita	4	1,0
Oryginał	10	2,0
Klasa A	10	5,0

2.2. Wymagania dotyczące kalibrażu bulw¹⁹⁾:

Cecha	Opis	
1	2	
Jakość sadzeniaków ziemniaka ¹²⁾	Sadzeniaki ziemniaka powinny być dojrzałe, czyste, zdrowe, suche, nieuszkodzone, nienadmarznięte, nieporośnięte, o kształcie i zabarwieniu miąższu typowym dla odmiany; partia sadzeniaków ¹⁸⁾ powinna być jednolita pod względem wszystkich cech jakościowych	
	Kalibraż (frakcja) sadzeniaków w mm	
	I	II
Odmiany o bulwach okrągłych lub owalnych	28÷45	45÷60
Odmiany o bulwach podłużnych lub podłużno-owalnych	25÷45	45÷55

Dopuszcza się, w przypadku określenia kontraktem, zastosowanie innego kalibrażu pod warunkiem, że maksymalne odchylenie wielkości bulw we frakcji nie przekroczy 20 mm przy zachowaniu podanych wyżej minimalnych wielkości bulw.

2.3. Dopuszczalna tolerancja wad bulw ziemniaka:

Lp.	Wyszczególnienia	Dopuszczalne wady , % wagowy, nie więcej niż
1.	Zanieczyszczenia ²⁰⁾	2
2.	Bulwy innych odmian: - w SE i E - w Oryg. I kl. A	niedopuszczalne 0,2
3.	Bulwy o niewłaściwym kalibrżu	3
4.	Wady wewnętrzne np. bulwy z objawami plamistości ²⁷⁾	3
5.	Bulwy niedojrzałe ²¹⁾	10
6.	Bulwy z objawami parcha prószystego ²⁵⁾ w słabym* stopniu lub ** wykazujące ospowatość ²⁶⁾ w silnym stopniu	0,5 2
7.	Bulwy z objawami suchej lub mokrej zgnilizny ³⁰⁾ (z wyjątkiem czynników dyskwalifikujących), porażone zarazą ziemniaka oraz nadmarznięte ²⁸⁾ i zmarznięte ²⁹⁾	1
8.	Wady zewnętrzne np. bulwy uszkodzone ²³⁾ oraz o wadliwym kształcie ²²⁾	3
9.	Bulwy porażone parchem zwykłym ²⁴⁾ w silnym stopniu	5
10.	Ogółem suma wad dla pozycji lp. 6, 7, 8, nie więcej niż:	6

* Gdy łączna powierzchnia plam na bulwie wynosi więcej niż 1cm².

** Bulwy , na których porażenie przekracza łącznie powierzchnię 15%.

2.4. Cechy dyskwalifikujące partię sadzeniaków ziemniaka:

- 1) zaparzenia³¹⁾,
- 2) wystąpienie organizmów szkodliwych podlegających obowiązkowi zwalczania,
- 3) występowanie parcha prószystego (*Spongospora subterranea*) w silnym stopniu,
- 4) potraktowanie materiału siewnego ziemniaka środkami hamującymi kiełkowanie.

Objaśnienia:

¹²⁾ Sadzeniaki ziemniaka – bulwy ziemniaka odpowiadające ustalonym standardom jakościowym, pochodzące z plantacji odpowiadającej określonym wymaganiom.

¹³⁾ Sadzeniaki przedbazowe:

- minibulwy¹⁶⁾ oraz pierwsze i drugie rozmnożenie polowe minibulw, spełniające wymagania minimum superelity,
- ostatnie rozmnożenie bulw w cyklu tradycyjnej hodowli zachowawczej objęte kontrolą Inspekcji Nasienniej , spełniające wymagania nie niższe, niż przewidziane dla sadzeniaków w stopniu superelity.

¹⁴⁾ Sadzeniaki bazowe – bulwy ziemniaka, które:

- zostały wyprodukowane zgodnie z przyjętą metodyką zachowania odmiany i zdrowotności,
- są przeznaczone głównie do produkcji sadzeniaków kwalifikowanych,
- spełniają minimalne warunki podane w “Wymaganiach” dla sadzeniaków kategorii bazowe,
- zostały uznane, w drodze badań urzędowych, za spełniające minimum z podanych wyżej warunków.

¹⁵⁾ Sadzeniaki kwalifikowane – bulwy ziemniaka, które:

- zostały wyprodukowane z sadzeniaków bazowych lub na życzenie hodowcy,
- z sadzeniaków będących w kategorii ziemniaki przedbazowe,
- zostały wyprodukowane z sadzeniaków kwalifikowanych w stopniu oryginału,
- są przeznaczone głównie do produkcji ziemniaków innych niż sadzeniaki,
- spełniają minimalne warunki podane w “Wymaganiach” dla sadzeniaków kwalifikowanych,
- zostały uznane, w drodze badań urzędowych, za spełniające minimum z podanych wyżej warunków.

- ¹⁶⁾ Minibulwy - bulwy wytwarzane z bezpośredniego rozmnożenia roślin wyhodowanych z kultur tkankowych z dokumentacją określającą ich pochodzenie, produkowane pod kontrolą Inspekcji Nasiennej.
- ¹⁷⁾ Jednostka kwalifikacyjna – jest to powierzchnia kontrolna lub określona ilość roślin, wyznaczona losowo dla dokonania oceny: czystości odmianowej, określenia liczby roślin z objawami chorób lub porażonych przez szkodniki. Jednostką kwalifikacyjną na plantacjach nasiennych ziemniaka jest kolejnych 100 roślin w jednym rzędzie lub po 50 roślin w dwóch sąsiednich rzędach.
- ¹⁸⁾ Partia ziemniaków – określona ilość sadzeniaków, nie więcej niż 25 ton jednej odmiany, tego samego kalibrażu i stopnia kwalifikacji, przedstawiona jednorazowo do oceny (dopuszcza się przekroczenie maksymalnej masy partii do 5%).
- ¹⁹⁾ Kalibraż – określona kalibrownicą o boku oczka kwadratowego w milimetrach, dolna i górna granica średnic poprzecznych bulw w partii.
- ²⁰⁾ Zanieczyszczenia - substancje obce, organiczne i mineralne oraz części bulwy pozbawione oczek.
- ²¹⁾ Bulwy niedojrzałe – bulwy, na których niezaschnięta skórka łuszczy się pod naciskiem palca lub przy ocieraniu o inne bulwy.
- ²²⁾ Bulwy o wadliwym kształcie:
- a) zdeformowane – bulwy odbiegające wyraźnie od typu odmianowego oraz z nieregularnymi wgłębieniami i wypukłościami,
  - b) dzieciuchowate – bulwy z wtórnymi naroślami,
  - c) wrzecionowate – bulwy zakończone stożkowo przy stolonie.
- ²³⁾ Bulwy uszkodzone – bulwy uszkodzone mechanicznie lub przez szkodniki na łącznej powierzchni powyżej 2,5 cm², lub na głębokości większej niż 0,5 cm oraz bulwy uszkodzone przez drutowce, jeśli liczba uszkodzeń przekracza 4 otwory, a ponadto bulwy z uszkodzonym oczkiem szczytowym, jeśli nawet inne uszkodzenia nie przekraczają wyżej wymienionych rozmiarów.
- ²⁴⁾ Bulwy porażone parchem zwykłym - *Streptomyces scabies* (Taxt) Waks. et Henr. syn. *Actinomyces scabies* (Thax) Güss – bulwy, na których łączna powierzchnia plam jest większa niż $\frac{1}{3}$ powierzchni bulwy.
- ²⁵⁾ Bulwy porażone parchem prószystym – *Spongospora subterranea* Wallr. /Johnson/:
- a) w silnym stopniu – gdy łączna powierzchnia plam na bulwie wynosi więcej niż 1 cm²,
  - b) w słabym stopniu – gdy łączna powierzchnia plam na bulwie wynosi nie więcej niż 1 cm².
- ²⁶⁾ Bulwy z objawami ospowatości – *Rhizoctonia solani* (Kühn) bulwy, na których porażenie przekracza łącznie powierzchnię 15%.
- ²⁷⁾ Bulwy z plamistością miąższu – bulwy z plamami miąższu na powierzchni większej niż $\frac{1}{5}$ przekroju podłużnego.
- ²⁸⁾ Bulwy nadmarznięte – bulwy uszkodzone przez niskie temperatury na powierzchni do $\frac{1}{5}$ bulwy i nie głębiej niż 0,5 cm.
- ²⁹⁾ Bulwy zmarznięte – bulwy uszkodzone przez niskie temperatury na powierzchni większej niż $\frac{1}{5}$ bulwy oraz głębiej niż 0,5 cm.
- ³⁰⁾ Bulwy z objawami zgnilizny – bulwy porażone w jakimkolwiek stopniu suchą zgnilizną – *Fusarium sp.* *Alternaria sp.*, mokrą zgnilizną – *Erwinia carotovora* (Jones) Holand, *Bacillus sp.*, *Clostridium sp.*, *Pseudomonas sp.* oraz zarazą ziemniaka – *Phytophthora infestans* de Bary.
- ³¹⁾ Zaparzenia – bulwy pozbawione turgoru, z oznakami wędnięcia, na przekroju z widocznym czerwienieniem miąższu rozciągającym się między powierzchnią bulwy a pierścieniem wiązek przewodzących, niekiedy sięgającym w głąb miąższu, a czasami z pękającym miąższem.
- ³²⁾ Jeżeli między plantacją nasienną a inną uprawą, od której obowiązuje izolacja, znajduje się naturalna osłona w postaci budynków, wzgórz lub lasu, stanowiąca dostateczną przeszkodę w przenoszeniu pyłku innych roślin lub zarodników chorób i przelotu owadów, izolacja może być zmniejszona o $\frac{1}{3}$ minimalnej, wymaganej przepisami.

WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYTWARZANIA KWALIFIKOWANEGO
I STANDARDOWEGO MATERIAŁU SIEWNEGO, IZOLACJI PRZESTRZENNEJ
OD INNYCH UPRAW, CZYSTOŚCI GATUNKOWEJ I ODMIANOWEJ,
ZDROWOTNOŚCI ORAZ MAKSYMALNEJ ILOŚCI ROZMNOŻEŃ
MATERIAŁÓW HODOWLANYCH, A W ZALEŻNOŚCI OD TEGO
— STOPNI KWALIFIKACJI ORAZ JAKOŚCI
MATERIAŁU SIEWNEGO ROŚLIN WARZYWNYCH

I. Rośliny kapustne i rzepowate.

1. Uprawa metodą tradycyjną:

1.1. Przedmiot oceny:

- 1) odmiany ustalone - ocenie podlegają wysadki i plantacje nasienne kapusty głowiastej białej, kapusty głowiastej czerwonej, kapusty włoskiej, kapusty pekińskiej, kapusty brukselskiej, kalarepy, kalafiora, brokuła, jarmużu, rzodkiewki, rzodkwi, rzepy,
- 2) odmiany mieszańcowe F_1 - ocenie podlegają plantacje, na których reprodukowane są:
  - a) nasiona komponentów rodzicielskich tego pokolenia, które jest używane do produkcji nasion odmian mieszańcowych F_1 oraz mieszańców pojedynczych jako komponentów rodzicielskich używanych do wytwarzania odmian mieszańcowych F_1 ,
  - b) nasiona odmian mieszańcowych F_1 .

1.2. Ocena stanu plantacji:

- 1) dla roślin dwuletnich obowiązują trzy oceny:
  - a) pierwsza w okresie dojrzałości konsumpcyjnej,
  - b) druga przed wysadzeniem wysadek roślin dwuletnich: kapusty białej, kapusty czerwonej, kapusty brukselskiej, kapusty włoskiej, kalarepy, rzepy, rzodkwi,
  - c) trzecia w okresie kwitnienia i wiązania nasion,
- 2) dla roślin jednorocznych dwie oceny:
  - a) pierwsza w okresie dojrzałości konsumpcyjnej,
  - b) druga w pełni kwitnienia.

1.3. Zmianowanie - plantacji nasiennych nie można zakładać na polu, na którym w poprzednich latach uprawiane były rośliny z tej samej rodziny :

- 1) dla roślin kapustnych – w ciągu ostatnich czterech lat,
- 2) dla roślin rzepowatych – w bezpośrednim przedplonie.

1.4. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - od źródeł obcych pyłków zdolnych do spowodowania poważnej degradacji odmian gatunków kapustnych i rzepowatych oraz plantacji, na których występują pościechy:

- 1) dla nasion elitarnych – 1000 m,
- 2) dla nasion kwalifikowanych – 600 m.

1.5. Czystość odmianowa - występowanie roślin innych odmian poszczególnych gatunków z rodziny krzyżowych:

- 1) na plantacji elitarniej oraz plantacjach, na których produkuje się składniki rodzicielskie - niedopuszczalne,
- 2) na plantacji kwalifikowanej:
  - a) podczas pierwszej oceny nie więcej niż - 0,5 rośliny na jednostkę kwalifikacyjną,

b) podczas drugiej i trzeciej oceny - niedopuszczalne.

1.6. Choroby i szkodniki - występowanie roślin porażonych czarną zgnilizną kapustnych, kiłą kapusty, suchą zgnilizną kapustnych lub czarną pierścieniową plamistością kapusty (TuMV - Turnip mosaic potyvirus) na jednostkę kwalifikacyjną dla każdej z tych chorób nie więcej niż 3 rośliny. Łącznie nie więcej niż 6 roślin na jednostkę kwalifikacyjną.

2. Uprawa metodą bezwysadkową¹⁾ roślin kapustnych.

Metodę bezwysadkową do produkcji nasion roślin kapustnych stosuje się przy rozmnażaniu nasion przedbazowych na bazowe.

2.1. Obowiązują dwie oceny:

- 1) pierwsza - w fazie wegetatywnej (dla kapust późną jesienią, dla kalarepy wczesną wiosną),
- 2) druga - w okresie od kwitnienia roślin do dojrzewania nasion.

2.2. Pozostałe wymagania jak przy metodzie tradycyjnej.

Objaśnienie:

¹⁾ – Nasiona wyprodukowane metodą bezwysadkową nie mogą być używane do dalszej reprodukcji.

II. Rośliny cebulowe.

1. Pierwszy rok uprawy - produkcja wysadek cebuli, pora, czosnku pospolitego.
  - 1.1. Przedmiot oceny - ocenie podlegają plantacje wysadek cebuli, pora oraz plantacje czosnku pospolitego do dalszej reprodukcji wegetatywnej.
  - 1.2. Ocena stanu plantacji - obowiązuje jedna ocena roślin cebuli i pora w końcowym okresie wegetacji przed załamaniem szczypioru i dwie oceny dla czosnku pospolitego:
    - 1) pierwsza - w końcowym okresie wegetacji przed załamaniem szczypioru,
    - 2) druga - ocena główek po wykopaniu i wysuszeniu.
  - 1.3. Zmianowanie - plantacji nasiennych roślin cebulowych nie można zakładać na polu, na którym w ciągu ostatnich czterech lat uprawiane były rośliny z tej samej rodziny.
  - 1.4. Izolacja przestrzenna¹²⁾:
    - 1) odległość plantacji wysadek od wszystkich stopni kwalifikacji cebuli i pora oraz innych upraw cebuli i pora z siewu lub rozsady nie mniejsza niż - 2 m,
    - 2) odległość produkcji wysadek cebuli od plantacji cebuli nasiennej, upraw cebuli z dymki, od szalotki, czosnku i innych gatunków cebulowych rozmnażanych wegetatywnie nie mniejsza niż - 500 m ze względu na niebezpieczeństwo porażenia wysadek chorobami wirusowymi,
    - 3) odległość uprawy kwalifikowanej czosnku pospolitego od innych upraw czosnku, cebuli nasiennej, szalotki i innych gatunków cebulowych nie mniejsza niż - 500 m.
  - 1.5. Czystość odmianowa - występowanie na plantacji roślin innych odmian na jednostkę kwalifikacyjną nie więcej niż:
    - 1) na plantacji elitarniej:
      - a) cebuli - 0,3 rośliny,
      - b) pora i czosnku pospolitego - niedopuszczalne,
    - 2) na plantacji kwalifikowanej:
      - a) cebuli i czosnku pospolitego - 0,5 rośliny,
      - b) pora - 3,0 rośliny.
  - 1.6. Choroby i szkodniki:
    - 1) cebula - występowanie niszczyka zjadliwego jest niedopuszczalne. Występowanie roślin porażonych żółtą karłowatością cebuli wywołanej wirusem OYDV (onion yellow dwarf potyvirus) lub mozaiką ogórka na jednostkę kwalifikacyjną łącznie nie więcej niż 5 roślin. Porażenie roślin cebuli przez inne choroby (szczególnie mączniaka rzekomego) i szkodniki powodujące pogorszenie wykształcenia bądź jakości wysadek stanowi podstawę do dyskwalifikacji i plantacji,
    - 2) czosnek pospolity - występowanie roślin z objawami porażenia wirusem mozaiki czosnku OYDV, grzybami z grupy *Fusarium sp.* lub z grupy *Penicillium sp.* na jednostkę kwalifikacyjną dla wszystkich tych chorób łącznie nie więcej niż 5 roślin.
  2. Ocena główek i ząbków czosnku pospolitego - ocenie podlegają główki czosnku po wykopaniu i wysuszeniu:
    - 2.1. Występowanie w partii czosnku:
      - 1) główek nietypowych dla odmiany jest niedopuszczalne,

- 2) główek o masie mniejszej niż 30g i średnicy mniejszej niż 3 cm oraz ząbków o masie mniejszej niż 6g jest niedopuszczalne dla odmian zimowych,
  - 3) główek o masie mniejszej niż 20g i średnicy mniejszej niż 2 cm oraz ząbków o masie mniejszej niż 4g jest niedopuszczalne dla odmian letnich.
- 2.2. Występowanie w partii czosnku główek zniekształconych, chorych, z uszkodzeniami mechanicznymi lub silnie spękanej łusce jest niedopuszczalne. Dopuszcza się niewielkie spękanie łuski okrywającej.
3. Drugi rok uprawy – produkcja nasienna cebuli i pora.
- 3.1. Przedmiot oceny - ocenie podlegają wysadki cebuli i pora przed ich wysadzeniem w pole (na wiosnę) oraz plantacje nasienne.
- 3.2. Ocena stanu plantacji:
- 1) pierwsza - na wiosnę przed wysadzeniem wysadek w pole,
  - 2) druga - w okresie kwitnienia.
- Ocena wysadek pora dotyczy roślin zimujących w gruncie w marcu lub kwietniu przed ich wysadzeniem.
- 3.3. Zmianowanie - plantacji nasiennych roślin cebulowych nie można zakładać na polu, na którym w ciągu ostatnich czterech lat uprawiane były rośliny z tej samej rodziny.
- 3.4. Izolacja przestrzenna¹²⁾:
- 1) odległość plantacji nasiennej cebuli dla wszystkich stopni kwalifikacji od plantacji nasiennych:
    - a) odmian o żółtej barwie łuski (typu Wolska) nie mniejsza niż - 1000 m,
    - b) odmian o żółtej barwie łuski (typu Rijnsburger) oraz od odmian o czerwonej barwie łuski nie mniejsza niż - 4500 m,
  - 2) odległość plantacji nasiennej pora od innych plantacji nasiennych pora dla wszystkich stopni kwalifikacji nie mniejsza niż - 1000 m.
- 3.5. Czystość odmianowa:
- 1) występowanie wysadek innych odmian cebuli i pora jest niedopuszczalne,
  - 2) występowanie wysadek cebul podwójnych, z wyrastającym szczypiorem i korzeniami, z łuską o nietypowej barwie dla danej odmiany jest niedopuszczalne.
- 3.6. Choroby i szkodniki wysadek - występowanie cebul porażonych zgnilizną szyjki cebuli (*Botrytis allii*) i białą zgnilizną cebuli (*Sclerotium cepivorum*) oraz wirusem żółtej karłowatości cebuli (OYDV) na jednostkę kwalifikacyjną łącznie nie więcej niż 5 sztuk. Partia wysadek powinna być praktycznie wolna od cebul z objawami innych chorób i uszkodzeń mechanicznych.
- 3.7. Zachwaszczenie - plantacje nasienne cebuli i pora powinny być praktycznie wolne od roślin następujących chwastów: czosnków, ostróżeczki, przytulii i rdestów.
- 3.8. Choroby i szkodniki na plantacji nasiennej - występowanie na plantacji nasiennej cebuli roślin porażonych chorobami wirusowymi: żółtą karłowatością cebuli (OYDV)), mozaiką ogórka (*Cucumis virus*), żółtaczką astrów (*Mycoplasma Ladila v. et Elford*) jest niedopuszczalne. Porażenie roślin cebuli przez inne choroby, szczególnie mączniaka rzekomego, stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji.

4. Cebula – odmiany mieszańcowe F₁.

4.1. Przedmiot oceny - ocenie podlegają:

- 1) plantacje wysadek komponentów rodzicielskich pokoleń stanowiących ostatni etap reprodukcji komponentów rodzicielskich przed ich bezpośrednim przekrzyżowaniem,
- 2) wysadki komponentów rodzicielskich służące do przekrzyżowania w celu uzyskania nasion odmian mieszańcowych F₁ przed ich wysadzeniem.

4.2. Ocena stanu plantacji.

W pierwszym i drugim roku uprawy cebuli obowiązują takie same oceny jak przy produkcji nasion cebuli odmian ustalonych oraz jedna dodatkowa ocena plantacji nasiennej na początku dojrzewania nasion.

Nieusunięcie roślin komponentu ojcowskiego (zapylacza) przed przystąpieniem do ostatniej oceny przy produkcji nasion odmian mieszańcowych F₁ powoduje dyskwalifikację plantacji.

4.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾ w pierwszym roku uprawy, przedplon w pierwszym i drugim roku uprawy, czystość odmianowa i gatunkowa w pierwszym roku, czystość gatunkowa w drugim roku uprawy (ocena wysadek), zachwaszczenie oraz występowanie chorób i szkodników takie same jak przy produkcji nasion odmian ustalonych.

4.4. Izolacja przestrzenna¹²⁾ w drugim roku uprawy:

- 1) odległość plantacji kwalifikowanej od plantacji nasiennej innych odmian i gatunków z grupy cebulowych, kwitnących w tym samym czasie - przy produkcji nasion komponentów rodzicielskich i odmian mieszańcowych F₁ żółtołuskowych typu Wolska nie mniejsza niż - 1000 m,
- 2) odległość plantacji kwalifikowanej od plantacji nasiennej odmian żółtołuskowych (typu Rijnsburger) oraz plantacji nasiennej cebuli z czerwoną łuską nie mniejsza niż - 4500 m.

4.5. Czystość odmianowa w drugim roku uprawy:

- 1) występowanie roślin nietypowych dla danego komponentu rodzicielskiego - niedopuszczalne,
- 2) występowanie roślin męskopłodnych na jednostkę kwalifikacyjną w komponencie męcznym (linia A męskosterylna) :
  - a) przy produkcji nasion komponentu męcznego nie więcej niż - 5 roślin,
  - b) przy produkcji nasion odmian mieszańcowych F₁ nie więcej niż - 10 roślin.

III. Rośliny korzeniowe.

1. Marchew jadalna, pietruszka korzeniowa, seler korzeniowy, pasternak - odmiany ustalone i mieszańcowe F₁ uprawiane metodą tradycyjną.

1.1. Pierwszy rok uprawy - produkcja wysadek.

1.1.1. Przedmiot oceny - ocenie podlegają plantacje, na których produkuje się:

- 1) wysadki odmian ustalonych marchwi, pietruszki, selera i pasternaku,

- 2) wysadki komponentów rodzicielskich pokolenia stanowiącego ostatni etap reprodukcji komponentów matecznych i ojcowskich,
  - 3) wysadki komponentów rodzicielskich służące do przekrzyżowania w celu uzyskania nasion odmiany mieszańcowej F₁.
- 1.1.2. Ocena stanu plantacji - obowiązuje jedna ocena we wrześniu przed wykopaniem wysadek.
- 1.1.3. Zmianowanie - plantacji nasiennych roślin korzeniowych nie można zakładać na polu, na którym w ciągu ostatnich czterech lat uprawiane były rośliny z tej samej rodziny.
- 1.1.4. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość od innych plantacji kwalifikowanych roślin korzeniowych oraz niekwalifikowanych zasiewów tych roślin nie mniejsza niż - 5 m.
- 1.1.5. Czystość odmianowa - występowanie wysadek innych odmian i typów na jednostkę kwalifikacyjną plantacji ocenianej:
- 1) dla marchwi - niedopuszczalne,
  - 2) dla pietruszki, pasternaku i selera – na plantacji elitarniej - niedopuszczalne,
  - 3) dla pietruszki na plantacji kwalifikowanej - nie więcej niż 2 rośliny,
  - 4) dla selera i pasternaku - nie więcej niż 0,5 rośliny.
- 1.1.6. Choroby i szkodniki - występowania czarnej zgnilizny marchwi (*Alternaria radicina*) oraz zgnilizny twardzikowej (*Sclerotinia sclerotiorum*) na korzeniach wysadek przed sadzeniem nie dopuszcza się.
- 1.2. Drugi rok uprawy.
- 1.2.1. Przedmiot oceny.
Ocenie podlegają przed wysadzeniem wysadki marchwi, pietruszki, pasternaku i selera korzeniowego oraz plantacje nasienne:
- 1) odmian ustalonych marchwi, pietruszki, pasternaku i selera korzeniowego,
  - 2) komponentów rodzicielskich tego pokolenia, które jest używane do produkcji nasion odmiany mieszańcowej F₁,
  - 3) odmian mieszańcowych F₁.
- 1.2.2. Ocena stanu plantacji:
- 1) pierwsza - wysadek (przed ich wysadzeniem w pole) odmian ustalonych i komponentów rodzicielskich, które używane są do produkcji nasion odmian mieszańcowych F₁,
  - 2) druga - odmian ustalonych i komponentów rodzicielskich w okresie pełnego kwitnienia,
  - 3) trzecia - w okresie dojrzewania nasion.
- 1.2.3. Zmianowanie jak w pierwszym roku uprawy.
- 1.2.4. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość plantacji kwalifikowanej od plantacji nasiennej innej odmiany lub formy marchwi, pietruszki, selera i pasternaku w drugim roku uprawy, mogącej spowodować niepożądane przekrzyżowanie, nie mniejsza niż:

- 1) przy produkcji odmian ustalonych i mieszańcowych F₁ marchwi i odmian ustalonych pietruszki i pasternaku oraz zasiewów roślin baldaszkowatych, w których występują pośpiechy - 500 m,
- 2) przy produkcji nasion komponentów rodzicielskich marchwi wykorzystywanych do odmian mieszańcowych F₁ i przy produkcji odmian ustalonych selera - 1000 m.

1.2.5. Czystość odmianowa:

- 1) występowanie wysadek innych odmian i typów oraz roślin innych odmian i typów gatunków korzeniowych zarówno na plantacji nasiennej odmian ustalonych marchwi, pietruszki, pasternaku i selera korzeniowego, jak i odmian mieszańcowych F₁ marchwi jest niedopuszczalne,
- 2) przy produkcji odmian mieszańcowych F₁ marchwi występowanie roślin częściowo męskopłodnych¹³⁾ w linii męskosterylnej nie więcej niż 15%,
- 3) nieusunięcie linii zapylającej marchwi przy produkcji odmian mieszańcowych F₁ przed ostatnią lustracją powoduje dyskwalifikację plantacji.

Objaśnienie:

¹³⁾ Rośliny częściowo męskopłodne marchwi to takie, które posiadają wyraźnie zmniejszoną liczbę pylników w stosunku do roślin linii zapylającej.

Ocenę płodności przeprowadza się na baldachach pierwszego rzędu.

Jeżeli na ocenianych baldachach pylniki występują sporadycznie, rośliny takie zalicza się do męskosterylnych.

- 1.2.6. Zachwaszczenie - występowanie na plantacji kwalifikowanej oraz w odległości do 200 m od tej plantacji marchwi dzikiej, kwitnącej w tym samym czasie co rośliny na plantacji kwalifikowanej, mogące spowodować niepożądane przekrzyżowanie oraz występowanie na polach bezpośrednio sąsiadujących z plantacją dużych ilości chwastów z rodziny baldaszkowatych kwitnących w tym samym czasie, stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji.
- 1.2.7. Choroby i szkodniki - występowanie czarnej zgnilizny marchwi (*Alternaria radicina*) oraz zgnilizny twardzikowej (*Sclerotinia sclerotiorum*) na korzeniach marchwi przed sadzeniem jest niedopuszczalne.
Występowanie alternariozy naci marchwi (*Alternaria dauci*), bakteriozy (*Xanthomonas campestris pv. carotae*), mozaiki marchwi (Carrot mottle dwarf virus), igiełkowatości liści marchwi (Carrot thin leaf virus) i zmieników (*Ligus spp.*) w ilości ponad 10% powoduje dyskwalifikację plantacji.
- 1.3. Uprawa metodą bezwysadkową¹⁾ marchwi, pietruszki i selera korzeniowego.
Metodę bezwysadkową do produkcji nasion roślin korzeniowych można stosować tylko przy rozmnażaniu nasion przedbazowych na bazowe odmian ustalonych oraz przy produkcji nasion odmian mieszańcowych F₁ marchwi.
- 1.3.1. Ocena stanu plantacji - obowiązują dwie oceny:
- 1) dla marchwi:
    - a) odmiany ustalone :
      - pierwsza - w okresie formowania pędów kwiatostanowych,
      - druga - w okresie od kwitnienia roślin do dojrzewania nasion,
    - b) odmiany mieszańcowe F₁:
      - pierwsza - w okresie pełnego kwitnienia baldachów pierwszego rzędu,
      - druga - w okresie dojrzewania nasion.
  - 2) dla pietruszki i selera korzeniowego w okresie od kwitnienia roślin do dojrzewania nasion.
- Pozostałe zasady jak przy uprawie metodą tradycyjną.

Uwaga:

Stwierdzenie występowania na plantacji wad niedopuszczalnych, niezależnie od tego czy ujawniono je przy badaniach jednostek kwalifikacyjnych, czy w jakimkolwiek innym miejscu, dyskwalifikuje plantację.

2. Burak ćwikłowy – odmiany ustalone.

2.1. Pierwszy rok uprawy - produkcja wysadek.

2.1.1. Ocena stanu plantacji - obowiązuje jedna lustracja jesienią przed zbiorem korzeni.

2.1.2. Zmianowanie - plantacji nasiennych roślin korzeniowych nie można zakładać na polu, na którym w ciągu ostatnich czterech lat uprawiane były rośliny z tej samej rodziny.

2.1.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość dla wszystkich stopni kwalifikacji od upraw wszystkich gatunków uprawnych buraka nie mniejsza niż – 200 m.
Izolacja ta może być zmniejszona do 2 m, jeżeli sąsiadujące uprawy buraka są praktycznie wolne od chorób i szkodników.

2.1.4. Czystość odmianowa - występowanie wysadek innych odmian buraka ćwikłowego:

- 1) na plantacjach elitarnych - niedopuszczalne,
- 2) na plantacjach kwalifikowanych nie więcej niż - 0,2 rośliny.

2.1.5. Choroby i szkodniki - występowanie skośnika buraka powoduje dyskwalifikację plantacji.

2.2. Drugi rok uprawy - produkcja nasion.

2.2.1. Przedmiot oceny:

- 1) wysadek przed sadzeniem na wiosnę,
- 2) plantacji nasiennej.

2.2.2. Ocena stanu plantacji - obowiązują dwie oceny:

- 1) pierwsza - wiosną, przed wysadzeniem wysadek,
- 2) druga - plantacji nasiennej, w okresie od kwitnienia roślin do początku dojrzewania nasion.

2.2.3. Zmianowanie jak w pierwszym roku uprawy.

2.2.4. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość od jakichkolwiek źródeł pyłku z rodzaju *Beta*:

- 1) dla nasion elitarnych - 1000 m,
- 2) dla nasion kwalifikowanych - 600 m.

2.2.5. Choroby i szkodniki - jak w pierwszym roku uprawy.

2.3. Odmiany mieszańcowe F₁.

2.3.1. Przedmiot oceny - ocenie podlegają:

- 1) w pierwszym roku uprawy:
  - a) plantacje, na których produkuje się wysadki komponentów rodzicielskich pokolenia stanowiącego ostatni etap reprodukcji komponentów matecznych i ojcowskich przed ich bezpośrednim przekrzyżowaniem,
  - b) wysadki komponentów rodzicielskich stanowiące komponenty do przekrzyżowania w celu uzyskania nasion odmiany mieszańcowej F₁,
- 2) w drugim roku uprawy:

- a) plantacje, na których produkuje się nasiona form rodzicielskich pokolenia używanego do produkcji nasion odmiany mieszańcowej F_1 ,
- b) plantacje, na których produkuje się nasiona odmian mieszańcowych F_1 .

2.3.2. Ocena stanu plantacji:

- 1) w pierwszym roku uprawy - jesienią przed zbiorem korzeni,
- 2) w drugim roku uprawy:
  - a) pierwsza - wysadek przed wysadzeniem,
  - b) druga - w okresie pełnego kwitnienia roślin,
  - c) trzecia - w okresie dojrzewania nasion.

2.3.3. Czystość odmianowa:

- 1) występowanie na plantacji w pierwszym roku uprawy oraz w wysadkach komponentów rodzicielskich przed sadzeniem na wiosnę innych odmian i typów użytkowych buraka - niedopuszczalne,
- 2) występowanie innych odmian i typów użytkowych buraka w produkcji nasion odmian mieszańcowych F_1 nie więcej niż - 1%,
- 3) przy produkcji nasion dopuszczalna liczba roślin męskopłodnych (pyłących):
  - a) w komponencie maticznym (linii męskosterylnej) używanych do produkcji nasion odmian mieszańcowych F_1 nie więcej niż - 10%,
  - b) w odmianach mieszańcowych F_1 nie więcej niż - 15%.

Nieusunięcie linii zapylającej buraka ćwikłowego przed ostatnią lustracją powoduje dyskwalifikację plantacji.

2.3.4. Zmianowanie jak dla odmian ustalonych.

2.3.5. Izolacja przestrzenna¹²⁾:

- 1) w pierwszym roku uprawy taka sama, jak przy produkcji nasion odmian ustalonych,
- 2) w drugim roku uprawy odległość plantacji ocenianej od plantacji nasiennej innej odmiany lub innego komponentu rodzicielskiego oraz od plantacji i zasiewów innych gatunków uprawnych buraka mogących spowodować przekrzyżowanie:
  - a) przy produkcji nasion komponentu rodzicielskiego i nasion odmiany mieszańcowej F_1 nie mniejsza niż - 3000 m,
  - b) od zasiewów buraka ćwikłowego, pastewnego lub cukrowego, na których mogą wystąpić pośpiechy, nie mniejsza niż - 1000 m.

3. Chrzan.

3.1. Przedmiot oceny.

Ocenię podlegają plantacje rozmnożeniowe chrzanu, na których produkowane są sadzonki.

3.2. Ocena stanu plantacji - obowiązują dwie oceny:

- 1) pierwsza w pełni okresu wegetacji roślin,
- 2) druga wiosną przed wprowadzeniem sadzonek do obrotu.

3.3. Zmianowanie - plantacji nasiennych nie można zakładać na polu, na którym w ciągu ostatnich trzech lat uprawiane były rośliny z tej samej rodziny.

3.4. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość plantacji od upraw innych typów lub odmian chrzanu oraz upraw roślin krzyżowych nie mniejsza niż:

- 1) dla plantacji elitarnych - 300 m,
- 2) dla plantacji kwalifikowanych - 100 m.

3.5. Czystość odmianowa - występowanie innych typów i odmian chrzanu na jednostkę kwalifikacyjną:

- 1) na plantacjach elitarnych - niedopuszczalne,
- 2) w materiale kwalifikowanym - nie więcej niż 1 roślina.

4. Skorzonera.

4.1. Pierwszy rok uprawy - produkcja wysadek.

4.1.1. Ocena stanu plantacji - obowiązuje jedna ocena przed zbiorem wysadek.

4.1.2. Zmianowanie jak dla innych roślin korzeniowych.

4.1.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość od plantacji wysadek i zasiewów innych odmian skorzonery lub innych roślin korzeniowych nie mniejsza niż 2 m.

4.1.4. Czystość odmianowa - występowanie roślin innych odmian skorzonery na jednostkę kwalifikacyjną:

- 1) na plantacji elitarniej - niedopuszczalne,
- 2) na plantacji kwalifikowanej - nie więcej niż 1 roślina.

4.2. Drugi rok uprawy - produkcja nasion.

4.2.1. Ocena stanu plantacji - obowiązuje jedna ocena w okresie kwitnienia roślin.

4.2.2. Zmianowanie jak w pierwszym roku uprawy.

4.2.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość dla wszystkich stopni kwalifikacji od plantacji nasiennej innych odmian skorzonery nie mniejsza niż 300 m.

4.2.4. Czystość odmianowa - występowanie roślin innych odmian skorzonery jest niedopuszczalne.

4.2.5. Zachwaszczenie - plantacja skorzonery powinna być praktycznie wolna od roślin następujących chwastów: mleczu polnego, ostrożeńca lancetowatego, komosy białej i rdestów.

IV. Rośliny dyniowate.

1. Ogórek, melon, kawon, dynia olbrzymia, dynia zwyczajna - odmiany ustalone.

1.1. Przedmiot kwalifikacji - plantacje nasienne ogórka, melona, kawona, dyni olbrzymiej, dyni zwyczajnej (kabaczek, cukinia, patison, dynia makaronowa, dynia bezłupinowa).

1.2. Ocena stanu plantacji:

- 1) ogórek, melon i kawon - obowiązują dwie oceny:
  - a) pierwsza - w okresie kwitnienia i zawiązywania pierwszych owoców,
  - b) druga - w okresie dojrzewania nasion przed zbiorem,
- 2) dynia olbrzymia i dynia zwyczajna - obowiązuje jedna ocena w okresie dojrzałości konsumpcyjnej owoców.

1.3. Zmianowanie - plantacji nasiennych nie można zakładać na polu, na którym w ciągu ostatnich dwóch lat uprawiane były rośliny z tej samej rodziny.

1.4. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość od plantacji i zasiewów wszystkich stopni kwalifikacji nie mniejsza niż:

- 1) dla odmian ogórka - 500 m,
- 2) dla odmian melona, kawona, dyni olbrzymiej i zwyczajnej - 1000 m.

Odmiany botaniczne, takie jak: kabaczek, cukinia, patison, dynia makaronowa czy dynia bez-łupinowa, krzyżujące się ze sobą, nie mogą być reprodukowane obok siebie.

Dynia zwyczajna może być natomiast uprawiana obok dyni olbrzymiej, ponieważ te dwa gatunki nie krzyżują się w warunkach naturalnych - niezbędna odległość chroniąca przed mechanicznym zamieszczeniem nie mniejsza niż 5 m.

1.5. Czystość odmianowa:

- 1) ogórek, dynia olbrzymia i dynia zwyczajna - występowanie roślin innych odmian jest niedopuszczalne²⁾,
- 2) melon i kawon - występowanie roślin innych odmian we wszystkich stopniach kwalifikacji jest niedopuszczalne.

1.6. Czystość gatunkowa:

- 1) ogórek - nie określa się wymagań,
- 2) melon i kawon - plantacja powinna być praktycznie wolna od innych gatunków uprawnych,
- 3) dynia olbrzymia i dynia zwyczajna - występowanie na plantacji innych odmian i form botanicznych jest niedopuszczalne.

1.7. Choroby i szkodniki:

- 1) ogórek - roślin porażonych kanciastą plamistością nie więcej niż 20%,
- 2) melon i kawon - występowanie roślin melona z objawami porażenia mączniakiem rzekomym, mączniakiem prawdziwym lub chorobami wywołanymi przez grzyby glebowe z rodzaju *Fusarium sp.* na jednostkę kwalifikacyjną łącznie dla tych chorób nie więcej niż 10 roślin.

Silne porażenie roślin dyniowatych przez choroby wirusowe, parcha dyniowatych, antraknozę, mączniaka rzekomego i mączniaka prawdziwego, powodujące istotne pogorszenie jakości produkowanych nasion, może być przyczyną dyskwalifikacji plantacji.

2. Ogórek - odmiany mieszańcowe F₁.

2.1. Przedmiot oceny - ocenie podlegają plantacje nasienne, na których produkuje się:

- 1) nasiona komponentów rodzicielskich tego pokolenia, które jest używane do produkcji nasion odmian mieszańcowych F₁,
- 2) nasion odmian mieszańcowych F₁,
- 3) nasion zapylacza do nasion odmian mieszańcowych.

2.2. Ocena stanu plantacji - obowiązują dwie oceny:

- 1) pierwsza - w pełni kwitnienia pędu głównego, ale po uformowaniu się pierwszego owocu w celu stwierdzenia przede wszystkim tożsamości płci komponentów rodzicielskich,
- 2) druga - w okresie dojrzewania nasienników.

Nieusunięcie roślin linii zapylającej przed przystąpieniem do drugiej lustracji powoduje dyskwalifikację plantacji.

W uprawach pod osłonami przed wysadzeniem roślin konieczna jest wymiana podłoża lub jego odkażenie.

2.3. Zmianowanie jak dla odmian ustalonych:

2.4. Izolacja przestrzenna¹²⁾:

- 1) przy produkcji pod osłonami produkcja każdej formy rodzicielskiej oraz każdej odmiany mieszańcowej F_1 musi być prowadzona w oddzielnej szklarni lub tunelu foliowym z zaizolowanymi otworami,
- 2) przy produkcji polowej:
  - a) odległość plantacji, na której produkuje się nasiona komponentu rodzicielskiego od zasiewów innej odmiany lub formy ogórka niż ta, której pyłkiem mają być zapylone rośliny na kwalifikowanej plantacji
nie mniejsza niż - 1000 m,
  - b) odległość plantacji, na której produkuje się nasiona odmiany mieszańcowej F_1 , od zasiewów odmiany lub formy ogórka innej niż komponent ojcowski
nie mniejsza niż - 1000 m,
  - c) odległość plantacji, na której produkuje się nasiona odmiany mieszańcowej F_1 , od zasiewów odmiany lub formy ogórka takiej samej jak komponent ojcowski
nie mniejsza niż - 100 m,
  - d) odległość plantacji, na której produkuje się nasiona odmiany mieszańcowej F_1 , od plantacji innej odmiany, na której produkuje się nasiona odmiany mieszańcowej F_1 przy użyciu tego samego komponentu ojcowskiego, nie mniejsza niż - 200 m,
  - e) przy produkcji nasion mieszańca F_1 i reprodukcji komponentu matecznego za pomocą linii dopełniającej (hermafrodytycznej) odległość pomiędzy komponentami rodzicielskimi chroniąca przed mechanicznym zamieszczeniem nie może być mniejsza niż podwójna odległość między rzędami matecznego komponentu,
  - f) odległość plantacji, na której produkuje się nasiona komponenta ojcowskiego (drugi rok reprodukcji) służące do dosypania do nasion odmiany mieszańcowej od zasiewów innej odmiany lub komponentu rodzicielskiego ogórka niż ta, której pyłkiem mogą być zapylane rośliny na kwalifikowanej plantacji, nie mniejsza niż - 1000 m.

2.5. Czystość odmianowa:

- 1) przy produkcji komponentów rodzicielskich występowanie roślin innych odmian i form nietypowych ogórka - niedopuszczalne,
- 2) roślin typowo jednopiennych³⁾ bądź hermafrodytycznych w formie matecznej nie może być więcej niż:
  - a) u odmian typu sałatkowego - 3%,
  - b) u odmian typu konserwowego - 5%,

- 3) przy produkcji nasion odmiany mieszańcowej F_1 występowanie roślin innych odmian i form nietypowych ogórka:
  - a) w komponencie maticznym - niedopuszczalne,
  - b) w komponencie ojcowskim nie więcej niż - 0,5 rośliny,
- 4) roślin typowo jednopiennych³⁾ bądź hermafrodytycznych w komponencie maticznym nie może być więcej niż:
  - a) u odmian typu sałatkowego - 8%,
  - b) u odmian typu konserwowego - 10%.

2.6. Choroby i szkodniki.

Silne porażenie roślin ogórka przez kanciastą plamistość, parcha dyniowatych, antraknozę, mączniaka rzekomego i mączniaka prawdziwego oraz choroby wirusowe zwłaszcza wirusem zielonej mozaiki ogórka (YGMMV - cucumber mottle mosaic tobamovirus), powodujące istotne pogorszenie jakości produkowanych nasion, może być przyczyną dyskwalifikacji plantacji.

3. Melon i kawon – odmiany mieszańcowe F_1 .

3.1. Przedmiot oceny - ocenie podlegają plantacje nasienne, na których produkowane są nasiona mieszańca F_1 .

3.2. Ocena stanu plantacji - obowiązują dwie oceny:

- 1) pierwsza - w pełni kwitnienia roślin (około 15 lipca) w celu sprawdzenia typu kwiatów na roślinach rodzicielskich.
Na komponencie maticznym zapylanym przez pszczoły, po zastosowaniu ETEFONU mogą być tylko kwiaty żeńskie.
Po zakończonym okresie zapylenia wszystkie nowe zawiązki (powstałe z samozapylenia) powinny być usunięte,
- 2) druga - w okresie dojrzewania nasienników.
Nieusunięcie zawiązków powstałych na komponencie maticznym w wyniku samozapylenia oraz owoców z roślin komponenta ojcowskiego przed przystąpieniem do drugiej lustracji powoduje dyskwalifikację plantacji.

3.3. Zmianowanie jak dla odmian ustalonych.

3.4. Izolacja przestrzenna¹²⁾:

- 1) w uprawie polowej odległość od plantacji i zasiewów innych odmian nie mniejsza niż - 1000 m,
- 2) produkcja nasion odmiany mieszańcowej pod osłonami musi być prowadzona w oddzielnej szklarni lub tunelu foliowym z zaizolowanymi otworami (siatką nieprzepuszczającą owadów zapylających).

Objaśnienia:

²⁾ - Stwierdzenie występowania na plantacji innej odmiany, niezależnie od tego, czy ujawniono ją przy badaniu jednostek kwalifikacyjnych, czy w jakimkolwiek innym miejscu, dyskwalifikuje plantację.

³⁾ - Roślina typowo jednopienna to taka roślina, która na pędzie głównym do 10 węzła wytwarza najczęściej same kwiaty męskie, a w następnych węzłach na zmianę występują kwiaty męskie z żeńskimi do końca wegetacji. Na pędach bocznych kwiaty żeńskie występują częściej niż na pędzie głównym. Do roślin jednopiennych nie należy zaliczać takich roślin, na których występują nieliczne kwiaty męskie przy ciągłym tworzeniu się kwiatów żeńskich na kolejnych węzłach.

- 3.5. Czystość odmianowa - przy produkcji nasion odmiany mieszańcowej F_1 występowanie roślin innych odmian bądź linii jest niedopuszczalne.
4. Dynia olbrzymia, dynia zwyczajna (kabaczek, cukinia, patison, dynia makaronowa, dynia bezłupinowa) - odmiany mieszańcowe F_1 .
- 4.1. Przedmiot oceny - ocenie podlegają plantacje nasienne, na których produkowane są:
- 1) nasiona pokoleń komponentów rodzicielskich używanych do produkcji nasion odmian mieszańcowych F_1 ,
  - 2) nasiona odmian mieszańcowych F_1 .
- 4.2. Ocena stanu plantacji - obowiązują dwie oceny:
- 1) pierwsza - w pełni kwitnienia roślin (około 15 lipca) w celu sprawdzenia typu kwiatów na roślinach rodzicielskich.
Na komponencie męcznym zapylanym przez pszczoły mogą być tylko kwiaty żeńskie.
Po zakończonym okresie zapylenia wszystkie nowe zawiązki (powstałe z samozapylenia) powinny być usunięte,
  - 2) druga - w okresie dojrzewania nasienników.
Nieusunięcie zawiązków powstałych na komponencie męcznym w wyniku samozapylenia oraz owoców z roślin komponenta ojcowskiego przed przystąpieniem do drugiej lustracji powoduje dyskwalifikację plantacji.
- 4.3. Zmianowanie jak u innych roślin dyniowatych.
- 4.4. Izolacja przestrzenna¹²⁾:
- 1) odległość plantacji nasiennych poszczególnych mieszańców od zasiewów innych odmian nie mniejsza niż - 1000 m,
  - 2) produkcja nasion mieszańca pod osłonami musi być prowadzona w oddzielnej szklarni lub tunelu foliowym z zaizolowanymi otworami (siatką nieprzepuszczająca owadów zapylających).
- 4.5. Czystość odmianowa - przy produkcji nasion odmian mieszańcowych F_1 występowanie roślin innych odmian bądź linii komponentu męcznego i ojcowskiego jest niedopuszczalne.

V. Warzywa psiankowate.

1. Pomidor, miechunka pomidorowa i papryka - odmiany ustalone.

- 1.1. Ocena stanu plantacji - obowiązujące oceny dla:

- 1) pomidora:
  - a) pierwsza – w okresie kwitnienia,
  - b) druga – w okresie dojrzewania owoców ze środkowych gron,
- 2) papryki i miechunki pomidorowej – jedna w okresie dojrzewania owoców.

- 1.2. Zmianowanie - plantacji nasiennych roślin psiankowatych nie można zakładać na polu, na którym w bezpośrednim przedplonie uprawiane były rośliny z tej rodziny.

- 1.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość od innych zasiewów odmian pomidora, miechunki i papryki oraz upraw ziemniaka nie mniejsza niż 50 m.
- 1.4. Czystość odmianowa dla pomidora, miechunki i papryki - występowanie roślin innych odmian pomidora i papryki na jednostkę kwalifikacyjną we wszystkich stopniach kwalifikacji jest niedopuszczalne.
- 1.5. Zachwaszczenie:
  - 1) plantacja pomidora, miechunki i papryki powinna być praktycznie wolna od następujących chwastów: lulka czarnego, bielunia dziędzierzawy, psianki czarnej,
  - 2) plantacja papryki i miechunki od gwiazdnicy pospolitej.
- 1.6. Choroby i szkodniki:
  - 1) pomidor:
    - a) występowanie żółtego liściozwoju pomidora (TLCV - tomato leav curl gemini virus) i raka bakteryjnego pomidora (*Corynebacterium michiganensis*) - niedopuszczalne,
    - b) silne porażenie roślin mozaiką pomidora (ToMV - tomato mosaic tobamovirus), bakteryjną cętkowatością pomidora (*Pseudomonas syringae* pv. *tomato*), bakteryjną zgnilizną rdzenia (*Pseudomonas corugata*), śluzakiem (*Pseudomonas solanacearum*), alternariozami (*Alternaria solani* i *Alternaria alternari*), mątwikiem ziemniaczanym (*Globodera rostochiensis*) i innymi chorobami oraz szkodnikami powodującymi gorsze wykształcenie owoców stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji,
  - 2) miechunka – plantacja powinna być praktycznie wolna od roślin z objawami porażenia wirusem mozaiki miechunki,
  - 3) papryka - plantacja powinna być praktycznie wolna od roślin z objawami porażenia przez czarną plamistość bakteryjną (*Xantomonas vesicatoria*), wirus mozaiki papryki, fuzariozy i szarej pleśni.
2. Pomidor i papryka - odmiany mieszańcowe F₁.
  - 2.1. Przedmiot oceny - ocenie podlegają plantacje nasienne, na których produkuje się:
    - 1) nasiona komponentów rodzicielskich pokolenia stanowiącego ostatni etap reprodukcji komponentów matecznych i ojcowskich przed ich bezpośrednim przekrzyżowaniem,
    - 2) nasiona odmian mieszańcowych F₁.
  - 2.2. Ocena stanu plantacji:
    - 1) dla pomidora:
      - a) pierwsza - w okresie pełni kwitnienia,
      - b) druga - w okresie pełnej dojrzałości owoców ze środkowych gron,
    - 2) dla papryki – jedna w okresie dojrzewania owoców.
  - 2.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾:
    - 1) w uprawach polowych - odległość plantacji nasiennych poszczególnych mieszańców lub komponentów rodzicielskich:
      - a) pomidora od upraw roślin z rodziny psiankowatych nie mniejsza niż - 50 m,
      - b) papryki od innych odmian nie mniejsza niż - 400 m,

- 2) w uprawach pod osłonami - produkcja nasion poszczególnych mieszańców, jak również produkcja nasion komponentów rodzicielskich pomidora i papryki powinna być prowadzona w oddzielnych szklarniach, tunelach lub wydzielonych za pomocą osłon częściach szklarni.

2.4. Czystość odmianowa:

- 1) występowanie roślin innych odmian i linii pomidora i papryki w każdym komponentcie rodzicielskim jest niedopuszczalne,
- 2) dla pomidora - występowanie roślin zapylonych wsobnie w komponentcie matecznym przy produkcji nasion mieszańcowych:
  - a) przy zastosowaniu komponentu matecznego płodnego nie więcej niż - 2%⁴⁾,
  - b) przy zastosowaniu komponentu z cechą funkcjonalnej męskiej sterylności, roślin z kwiatami zapylonymi wsobnie co najmniej na dwóch kolejnych gronach nie więcej niż - 5%⁵⁾.

Dla określenia występowania roślin zapylonych wsobnie oznaczone przez kwalifikatora rośliny nie mogą być zapylane sztucznie.

- #### 2.5. Zachwaszczenie - występowanie chwastów takich jak: lulek czarny, bieleń dziedzierzawa, psianka czarna i gwiazdnica pospolita jest niedopuszczalne.

- #### 2.6. Choroby i szkodniki - obowiązują zasady kwalifikacji jak przy uprawie odmian ustalonych dla pomidora i papryki.

Objaśnienia:

- ⁴⁾ W matecznym składniku pomidora, płodnym sprawdzenia, czy nastąpiło wsobne zapylenie kwiatów, dokonuje się w okresie usuwania pylników. Stwierdzenie rozchylenia działek kielicha ponad 90 stopni na którymkolwiek ze sprawdzanych kwiatów i zmiana barwy płatków korony na ciemnożółtą oznacza, że nastąpiło zapylenie wsobne.
- ⁵⁾ W matecznym składniku pomidora z cechą funkcjonalnej męskiej sterylności dla określenia występowania roślin zapylonych wsobnie kwalifikator podczas pierwszej lustracji wybiera losowo 1% roślin, które odpowiednio oznacza. Podczas drugiej lustracji na tych roślinach dokonuje obliczenia roślin z kwiatami zapylonymi wsobnie.

VI. Warzywa strączkowe.

1. Groch, fasola, bób.

1.1. Ocena stanu plantacji - obowiązuje jedna ocena plantacji dla:

- 1) grochu i bobu - w okresie od kwitnienia do zawiązywania strąków,
- 2) fasoli zwyczajnej i wielokwiatowej - w okresie pełnego wykształcania strąków ale przed ich zasychaniem.

1.2. Zmianowanie - plantacji nasiennych roślin strączkowych nie można zakładać na polu, na którym w ciągu ostatnich czterech lat uprawiane były rośliny z tej samej rodziny.

1.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾:

- 1) odległość wszystkich stopni kwalifikacji od plantacji i zasiewów innych odmian i typów grochu oraz od innych gatunków roślin strączkowych nie mniejsza niż - 2 m,
- 2) odległość wszystkich stopni kwalifikacji od plantacji i zasiewów innych odmian fasoli zwykłej nie mniejsza niż - 50 m,
- 3) odległość od plantacji i zasiewów fasoli wielokwiatowej nie mniejsza niż - 200 m,
- 4) odległość wszystkich stopni kwalifikacji od plantacji i zasiewów innych odmian fasoli wielokwiatowej nie mniejsza niż - 500 m,
- 5) odległość od plantacji nasiennych innych odmian i niekwalifikowanych zasiewów bobu oraz od upraw bobiku nie mniejsza niż - 500 m.

1.4. Czystość odmianowa - występowanie innych odmian i typów na jednostkę kwalifikacyjną:

- 1) na plantacji elitarniej grochu, fasoli i bobu - niedopuszczalne,
- 2) na plantacji kwalifikowanej grochu i bobu - nie więcej niż 0,3 rośliny,
- 3) na plantacji kwalifikowanej fasoli - nie więcej niż 0,1 rośliny.

1.5. Choroby i szkodniki - występowanie ostrej bakteriozy fasoli (*Xantomonas campestris* pv. *phaseoli*) jest niedopuszczalne.

VII. Warzywa liściowe.

1. Sałata (głowiasta, liściowa, łodygowa, rzymska) - uprawa metodą tradycyjną.

1.1. Ocena stanu plantacji - obowiązują dwie oceny:

- 1) pierwsza - w okresie dojrzałości konsumpcyjnej,
- 2) druga - w okresie dojrzewania nasion.

1.2. Zmianowanie - plantacji nasiennych roślin liściowych nie można zakładać na polu, na którym w ciągu ostatnich dwóch lat uprawiane były rośliny z tej samej rodziny, z wyjątkiem selera liściowego i pietruszki liściowej, które można uprawiać na tym samym polu co pięć lat.

1.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość od źródeł obcych pyłków zdolnych do spowodowania poważnej degeneracji odmian:

- 1) dla nasion elitarnych - 500 m,
- 2) dla nasion kwalifikowanych - 300 m.

1.4. Czystość odmianowa - występowanie roślin innych odmian i typów sałaty na jednostkę kwalifikacyjną:

- 1) na plantacji elitarniej - niedopuszczalne,
- 2) na plantacji kwalifikowanej - podczas pierwszej lustracji
nie więcej niż - 0,5 rośliny,
- 3) podczas drugiej lustracji - niedopuszczalne.

1.5. Zachwaszczenie - plantacja sałaty powinna być praktycznie wolna od następujących chwastów: cykorii podróżnika, mniszka pospolitego, łoczygi pospolitej, komosy białej i przymiotna kanadyjskiego.

2. Sałata głowiasta - uprawa metodą bezgłówkową.

Metodę bezgłówkową do produkcji nasion sałaty stosuje się przy uprawach kwalifikowanych.

2.1. Ocena stanu plantacji - jedna ocena w okresie dojrzewania nasion.

W celu sprawdzenia wyrównania i tożsamości odmiany obowiązuje założenie jednego poletka kontrolnego o powierzchni 10m² z każdej wysianej partii nasion elitarnych. Poletko powinno być zlokalizowane w jednym gospodarstwie na terenie działalności wojewódzkiego inspektoratu Inspekcji Nasiennej, gdzie prowadzona jest kwalifikacja plantacji pochodzących z tych partii.

2.2. Czystość odmianowa - występowanie roślin innych odmian sałaty na jednostkę kwalifikacyjną w materiale elitarnym - niedopuszczalne.
Pozostałe zalecenia jak przy uprawie metodą tradycyjną.

3. Cykoria liściowa (sałatowa).

3.1. Pierwszy rok uprawy - produkcja wysadek.

3.1.1. Ocena stanu plantacji - obowiązuje jedna ocena przed wykopaniem wysadek.

3.1.2. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość od plantacji i zasiewów innych odmian cykorii i innych gatunków roślin korzeniowych nie mniejsza niż 2m.

3.1.3. Czystość odmianowa - występowanie na plantacji roślin innych odmian cykorii sałatowej jest niedopuszczalne.

3.2. Drugi rok uprawy - produkcja nasion.

3.2.1. Ocena stanu plantacji - obowiązuje jedna ocena w okresie od kwitnienia roślin do początku dojrzewania nasion.

3.2.2. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość nie mniejsza niż:

- 1) od plantacji wysadek innych odmian cykorii - 1000 m,
- 2) od wszystkich zasiewów cykorii w pierwszym roku,
na których występują pośpiechy mogące spowodować
niepożądane zapylenie (zgodność okresu kwitnienia) - 500 m,

- 3) od nieusuniętych przed kwitnieniem wysadek roślin dziko rosnącej cykorii - 50 m.
- 3.2.3. Czystość odmianowa - występowanie na plantacji kwalifikowanej roślin innych odmian cykorii sałatowej jest niedopuszczalne.
- 3.2.4. Zachwaszczenie - występowanie roślin dziko rosnącej cykorii jest niedopuszczalne.
4. Szpinak - odmiany ustalone.
- 4.1. Ocena stanu plantacji - obowiązują dwie oceny:
- 1) pierwsza - w okresie dojrzałości konsumpcyjnej,
  - 2) druga - w okresie dojrzewania nasion.
- 4.2. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość plantacji dla wszystkich stopni kwalifikacji:
- 1) od innych odmian szpinaku nie mniejsza niż - 700 m,
  - 2) od plantacji nasiennych buraka i szpinaku uprawianego na konsumpcję nie mniejsza niż - 100 m.
- 4.3. Czystość odmianowa - występowanie roślin innych odmian szpinaku na jednostkę kwalifikacyjną:
- 1) na plantacjach elitarnych - niedopuszczalne,
  - 2) na plantacjach kwalifikowanych nie więcej niż - 0,5 rośliny.
5. Szpinak⁶⁾ - odmiany mieszańcowe F₁.
- 5.1. Przedmiot oceny - ocenie podlegają plantacje, na których produkuje się:
- 1) nasiona komponentów rodzicielskich tego pokolenia, które jest używane do produkcji nasion odmiany mieszańcowej F₁,
  - 2) nasiona odmian mieszańcowych F₁.
- 5.2. Ocena stanu plantacji - obowiązują dwie oceny:
- 1) pierwsza - na początku wybijania pędów kwiatostanowych,
  - 2) druga - w okresie dojrzewania nasion.
- 5.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość plantacji kwalifikowanej od zasiewów innej odmiany lub formy szpinaku niż ta, której pyłkiem mają być zapylane rośliny kwalifikowanej plantacji, jest:
- 1) przy produkcji nasion komponentów rodzicielskich nie mniejsza niż - 3000 m,
  - 2) przy produkcji nasion mieszańca F₁ nie mniejsza niż - 1000 m.
- 5.4. Czystość odmianowa - przy produkcji nasion:
- 1) składnika matecznego:
    - a) jeśli jest nią linia dwupienna - roślin jednopiennych nie może być więcej niż - 5%,
    - b) jeśli jest nią linia żeńska, jednopienna - roślin jednopiennych nie może być więcej niż - 10%,
    - c) obecność roślin męskich - niedopuszczalna,

- 2) przy produkcji nasion jednopiennego składnika ojcowskiego roślin czysto męskich nie więcej niż - 1%,
- 3) przy produkcji nasion odmian mieszańcowych F₁ w składniku matecznym i ojcowskim roślin czysto męskich nie więcej niż - 1%,
- 4) występowanie roślin innych odmian oraz roślin wyraźnie różniących się pod względem cech morfologicznych - niedopuszczalne.

Objaśnienia:

⁶⁾ Rozróżnia się następujące typy roślin szpinaku:

- rośliny żeńskie, jednopienne o żeńskim typie wzrostu, wytwarzające pod koniec kwitnienia kwiaty męskie,
- rośliny żeńskie wytwarzające w 100% kwiaty żeńskie,
- rośliny jednopienne o zbliżonym stosunku liczby kwiatów męskich do żeńskich jak 1:1,
- rośliny męskie wytwarzające w 100% kwiaty męskie.

Uwagi:

Linia dwupienna - linia składająca się z roślin żeńskich i męskich.

Linia żeńska, jednopienna - linia składająca się w przeważającej części z roślin żeńskich, jednopiennych,

Linia jednopienna - linia składająca się z roślin jednopiennych.

6. Koper.

6.1. Ocena stanu plantacji - obowiązuje jedna ocena w okresie od kwitnienia do zawiązywania nasion.

6.2. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość dla wszystkich stopni kwalifikacji od plantacji innych odmian i zasiewów kopru ogrodowego nie mniejsza niż 1000m.

6.3. Czystość odmianowa - występowanie roślin innych odmian kopru na jednostkę kwalifikacyjną:

1) na plantacjach elitarnych	- niedopuszczalne,
2) na plantacjach kwalifikowanych nie więcej niż	- 1 roślina.

7. Seler liściowy.

Obowiązują takie same zasady oceny plantacji jak przy produkcji nasion selera korzeniowego w drugim roku uprawy.

7.1. Ocena stanu plantacji - obowiązują dwie oceny stanu plantacji:

- 1) pierwsza - w okresie dojrzałości konsumpcyjnej roślin,
- 2) druga - w okresie kwitnienia.

8. Pietruszka liściowa.

8.1. Pierwszy rok uprawy.

8.1.1. Przedmiot oceny - ocenie podlegają rośliny w okresie wegetacji.

8.1.2. Ocena stanu plantacji - jedna ocena od momentu tworzenia się rozety.

8.1.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość od innych odmian i roślin korzeniowych i baldaszkowatych nie mniejsza niż 2m.

8.1.4. Czystość odmianowa - występowanie innych odmian pietruszki liściowej na jednostkę kwalifikacyjną:

1) na plantacji elitarnej	- niedopuszczalne,
2) na plantacji kwalifikowanej i standardowej nie więcej niż	- 1 roślina.

8.1.5. Czystość gatunkowa - występowanie roślin pietruszki korzeniowej, pasternaku i innych roślin z rodziny baldaszkowatych jest niedopuszczalne.

8.2. Drugi rok uprawy.

8.2.1. Przedmiot oceny - ocenie podlegają plantacje nasienne pietruszki liściowej.

8.2.2. Ocena stanu plantacji - jedna ocena w okresie kwitnienia.

8.2.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾:

- 1) odległość plantacji od innej odmiany pietruszki liściowej, korzeniowej i pasternaku nie może być mniejsza niż - 500 m,

- 2) odległość od innej odmiany pietruszki liściowej o innym typie liści nie może być mniejsza niż - 800 m.

8.2.4. Czystość odmianowa i gatunkowa - występowanie innych odmian pietruszki liściowej, pietruszki korzeniowej i pasternaku jest niedopuszczalne.

VIII. Warzywa różne.

1. Rabarbar (rzewień).

1.1. Ocena stanu plantacji - obowiązuje jedna ocena w każdym roku plonowania, w okresie pełnego wykształcenia ogonków liściowych.

1.2. Zmianowanie - plantacji nasiennych nie można zakładać na polu, na którym w bezpośrednim przedplonie uprawiane były rośliny z tej samej rodziny.

1.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość od plantacji pierwszorocznej nie mniejsza niż 4 m.

1.4. Czystość odmianowa - występowanie roślin innych odmian rabarbaru jest niedopuszczalne.

1.5. Choroby i szkodniki - silne porażenie roślin rabarbaru przez choroby, zwłaszcza mozaikę wirusową liści rabarbaru lub szkodniki w stopniu powodującym niewłaściwy rozwój roślin rabarbaru stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji.

1.6. Inne wymagania

- 1) puste miejsca - występowanie na plantacji rabarbaru pustych miejsc w ilości powyżej 30% w pierwszym roku uprawy i powyżej 50% w drugim i dalszych powoduje dyskwalifikację plantacji,
- 2) rośliny słabe - plantacja rabarbaru powinna być praktycznie wolna od roślin opóźnionych w rozwoju wegetatywnym.

2. Kukurydza pękająca, kukurydza cukrowa - odmiany ustalone.

2.1. Ocena stanu plantacji - obowiązuje jedna ocena w okresie dojrzewania nasion.

2.2. Zmianowanie - plantacji nasiennych nie można zakładać na polu, na którym w bezpośrednim przedplonie uprawiane były rośliny z tej samej rodziny.

2.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość dla wszystkich stopni kwalifikacji:

- 1) od zasiewów innej odmiany lub formy kukurydzy nie mniejsza niż - 500 m,
- 2) od plantacji kukurydzy tej samej odmiany lecz silnie wyrodzonej nie mniejsza niż - 300 m.

2.4. Czystość odmianowa - występowanie roślin innych odmian kukurydzy cukrowej na jednostkę kwalifikacyjną:

- 1) na plantacjach elitarnych - niedopuszczalne,
- 2) na plantacjach kwalifikowanych - nie więcej niż - 0,1 rośliny.

3. Kukurydza pękająca, kukurydza cukrowa - odmiany mieszańcowe F₁.

3.1. Przedmiot kwalifikacji - kwalifikacji podlegają plantacje nasienne, na których produkuje się:

- 1) nasiona komponentów rodzicielskich tego pokolenia, które jest używane bezpośrednio do produkcji nasion odmian mieszańcowych,
- 2) nasiona odmian mieszańcowych F₁.

3.2. Ocena stanu plantacji:

- 1) przy kwalifikacji komponentów rodzicielskich obowiązują dwie oceny:
  - a) pierwsza - w pełni kwitnienia kwiatostanów żeńskich,
  - b) druga - w okresie dojrzałości nasion,
- 2) przy kwalifikacji nasion odmian mieszańcowych F₁ obowiązują cztery oceny:
  - a) w okresie kwitnienia kwiatostanów żeńskich komponentu męskiego trzy oceny, przy czym pierwsza ocena powinna być wykonana, gdy około dziesięć procent roślin męskich ma widoczne słupki, dwie następne w odstępach parodniowych od dnia pierwszej oceny,
  - b) czwarta w okresie dojrzewania nasion.

3.3. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - odległość od zasiewów innej odmiany lub komponenta rodzicielskiego kukurydzy niż ten, którego pyłkiem mają być zapylane rośliny na kwalifikowanej plantacji, nie mniejsza niż 500m.

3.4. Czystość odmianowa:

- 1) występowanie roślin innych odmian i form nietypowych:
  - a) przy produkcji nasion składników rodzicielskich - niedopuszczalne,
  - b) przy produkcji nasion odmian mieszańcowych F₁
nie więcej niż - 0,3 rośliny na jednostkę kwalifikacyjną.

Nieusunięcie roślin linii zapylającej (przy produkcji nasion odmian mieszańcowych F₁) przed ostatnią lustracją powoduje dyskwalifikację plantacji.

- 2) występowanie wiech pylących w rzędach składnika męskiego przy produkcji:
  - a) nasion komponentów rodzicielskich - niedopuszczalne,
  - b) nasion odmian mieszańcowych F₁ - 1,5 rośliny na jednostkę łącznie podczas trzech lustracji.

3.5. Choroby i szkodniki - występowanie na plantacji roślin porażonych zgnilizną fuzaryjną kolb lub uwiędem bakteryjnym kukurydzy stanowi podstawę do dyskwalifikacji plantacji.

IX. Stopnie kwalifikacji materiału siewnego roślin warzywnych.

1. Odmiany ustalone:

- 1) materiał elitarny:
  - a) nasiona przedbazowe - PB,
  - b) nasiona bazowe - B,
- 2) materiał kwalifikowany - K,
- 3) materiał standardowy - St,
- 4) materiał handlowy - H.

2. Odmiany mieszańcowe:

- 1) materiał elitarny - Ro, Rm,
- 2) materiał kwalifikowany - F₁.

X. Nazwy gatunków roślin warzywnych:

1. *Allium cepa* L. - cebula,
2. *Allium fistulosum* L. - cebula siedmiolatka,
3. *Allium porrum* L. - por,
4. *Allium x proliferum* (Moench) Schrad ex Willd. - cebula wielopiętrowa,
5. *Allium schoenoprasum* L. - szczypiorek,
6. *Anethum graveolens* L. - koper ogrodowy,
7. *Anthriscus cerefolium* (L.) Hoffm. - trybuła ogrodowa,
8. *Apium graveolens* L. var. *dulce* (Mill.) Pers. - seler liściowy,
9. *Apium graveolens* L. var. *rapaceum* (Mill.) Gaud. - seler korzeniowy,
10. *Asparagus officinalis* L. - szparag,
11. *Beta vulgaris* L. var. *vulgaris* - burak ćwikłowy,
12. *Beta vulgaris* L. var. *conditiva* Alef.L. - burak liściowy,
13. *Brassica napus* L. emend. Metzg. ssp. *rapifera* - brukiew,
14. *Brassica oleracea* L. convar. *caulocarpa* (DC) Alef. var. *gongylodes* L. - kalarepa,
15. *Brassica oleracea* L. convar. *acephala* (DC) Alef. var. *sabellica* L. - jarmuż,
16. *Brassica oleracea* L. convar. *botrytis* (L.) Alef. var. *botrytis* L. - kalafior,
17. *Brassica oleracea* L. convar. *botrytis* (L.) Alef. var. *italica* Plenck - brokuł,
18. *Brassica oleracea* L. convar. *capitata* (L.) Alef. var. *alba* DC - kapusta biała,
19. *Brassica oleracea* L. convar. *capitata* (L.) Alef. var. *rubra* DC - kapusta czerwona,
20. *Brassica oleracea* L. convar. *capitata* (L.) Alef. var. *sabauda* L. - kapusta włoska,
21. *Brassica oleracea* L. convar. *fruticosa* (Metzg.) Alef. var. *gemmaifera* DC - kapusta brukselska,
22. *Brassica rapa* L. emend. Metzg. ssp. *pekinensis* (Lour.) Haneit - kapusta pekińska,
23. *Brassica rapa* L. emend. Metzg. ssp. *rapa* - rzepa jadalna,
24. *Capsicum annuum* L. - papryka,
25. *Cicer arietinum* L. - ciecierzycyca pospolita,
26. *Cichorium endivia* L. - endywia,

27. *Cichorium intybus* L. - cykoria liściowa,
28. *Citrullus Matsum lanatus*.et Nakai
    ssp.vulgaris Fursa *var.vulgaris* - kawon,
29. *Cucumis melo* L. - melon,
30. *Cucumis sativus* L. - ogórek,
31. *Cucurbita ficifolia* C. Bouche - dynia figolistna,
32. *Cucurbita maxima* Duch. - dynia olbrzymia,
33. *Cucurbita moschata* Duch, ex Poir. - dynia piżmowa,
34. *Cucurbita pepo* L. - dynia zwyczajna,
35. *Cynara cardunculus* L. - kard,
36. *Cynara scolymus* L. - karczoch,
37. *Daucus carota* L. *ssp.sativus*(Hoffm.) - marchew jadalna,
38. *Foeniculum vulgare* Mill.*ssp.vulgare var.azoricum* - koper włoski, fenkuł,
39. *Fragaria vesca* L. - poziomka,
40. *Helianthus annuus* L. - słonecznik ogrodowy,
41. *Lactuca sativa* L. - sałaty,
42. *Lathyrus sativus* L. - lędzwan siewny,
43. *Lens culinaris* Medikus - soczewica jadalna,
44. *Lepidium sativum* L. - rzeżucha,
45. *Lycopersicon esculentum* Mill. - pomidor,
46. *Pastinaca sativa* L. - pasternak,
47. *Petroselinum crispum* (Mill.) Nym.*convar.crispum* - pietruszka liściowa,
48. *Petroselinum crispum* (Mill.) Nym.*convar.radicosum* - pietruszka korzeniowa,
49. *Phaseolus coccineus* L. - fasola wielokwiatowa,
50. *Phaseolus vulgaris* L. - fasola zwykła,
51. *Physalis ixocarpa* Brot. ex. Hornem. - miechunka pomidorowa,
52. *Physalis peruviana* L. - rodzynek brazylijski,
53. *Pisum sativum* L.(partim) - groch siewny
(łuskowy i cukrowy),
54. *Portulaca oleracea* L. - portulaka warzywna,
55. *Raphanus sativus* L. *var.niger* (Mill.) - rzodkiew,
56. *Raphanus sativus* L.*var.sativus* - rzodkiewka,
57. *Rheum rhabarbarum* L. - rabarbar,
58. *Rumex acetosa* L. - szczaw zwyczajny,
59. *Scorzonera hispanica* L. - skorzonera,
60. *Solanum melongena* L. - oberżyna,
61. *Spinacia oleracea* L. - szpinak,
62. *Tetragonia expansa* Thumb.ex.Murr O.Kuntze - szpinak nowozelandzki,
63. *Tragopogon porrifolius* L. - salsefia,
64. *Valerianella locusta* (L.) Laterrade - roszponka warzywna,
65. *Vicia faba* L. *var.major* Harz - bób,
66. *Zea mays* L.*convar.saccharata* Koern. - kukurydza cukrowa,
67. *Zea mays* L.*convar. microsperma* Koern. - kukurydza pękająca.

XI. Wymagania jakościowe dla wszystkich kategorii materiału siewnego roślin warzywnych:

1. Nasiona powinny posiadać dostateczną tożsamość odmianową i czystość odmianową.
2. Choroby i organizmy szkodliwe, które obniżają przydatność nasion, powinny być na najniższym możliwym poziomie.
3. Nasiona powinny spełniać następujące wymagania:

Gatunek	Minimalna czystość analityczna (% wag.)	Maksymalna zawartość nasion innych gatunków (% wag.)	Minimalna zdolność kiełkowania czystych nasion lub kłębków (w %)	Wilgotność nie więcej niż %		Inne wymagania — nie więcej niż
				Nasiona w opakowaniach		
				nie-hermetycznych	hermetycznych	
1	2	3	4	5	6	7
<i>Allium cepa</i> Cebula	99	0,3	75	10	7	3% porośniętych
<i>Allium fistulosum</i> Cebula siedmiolatka	98	0,3	70	10	10	4% porośniętych
<i>Allium x proliferum</i> Cebula wielopiętrowa			65			
<i>Allium porrum</i> Por			70			
<i>Allium schoenoprasum</i> Szcypiorek			70			
<i>Anethum graveolens</i> Koper ogrodowy	97	0,5	55	10	7	—
<i>Antriscus cerefolium</i> Trybuła ogrodowa	96	1	70	10	10	—
<i>Apium graveolens</i> Seler liściowy i korzeniowy	97	0,5	70	9	9	—
<i>Asparagus officinalis</i> Szparag	99	0,1	70	11	11	—
<i>Beta vulgaris</i> Burak ćwikłowy i liściowy	98	0,3	70	13	8	—
<i>Brassica napus L.</i> <i>var. napobrassica</i> Brukiew jadalna	99	0,2	70	9	6	4% nasion o pękniętej okrywie
<i>Brassica oleracea L. ssp.:</i> Kalarepa, jarmuż, kalafior, brokuł	99	0,2	75	9	6	
<i>Brassica oleracea L.</i> Kapusta biała, czerwona, włoska, brukselska	99	0,2	80	9	6	
<i>Brassica pekinensis</i> Kapusta pekińska	97	0,2	75	9	6	
<i>Brassica rapa</i> Rzepa jadalna	98	0,2	80	9	6	
<i>Capsicum annuum</i> Patryka	98	0,1	75	10	10	—
<i>Cicer arietinum</i> Ciecierzycza pospolita	98	—	80	15	—	—
<i>Cichorium endivia</i> Endywia	95	0,3	65	12	12	—
<i>Cichorium intybus</i> Cykoria liściowa	95	0,3	65	11	11	—
<i>Cichorium intybus</i> Cykoria przemysłowa	97	1	80	11	11	—

1	2	3	4	5	6	7
<i>Citrullus lanatus</i> Kawon	99	0,1	75	12	6	—
<i>Cucumis melo</i> Melon	99	0,1	75	12	6	—
<i>Cucumis sativus</i> Ogórek	99	0,1	80	9	6	—
<i>Cucurbita ficifolia</i> Dynia figolistna	99	0,1	75	11	6	—
<i>Cucurbita maxima</i> Dynia olbrzymia	99	0,1	80	11	6	—
<i>Cucurbita moschata</i> Dynia piżmowa	99	0,1	75	11	6	—
<i>Cucurbita pepo</i> Dynia zwyczajna, patison, cukinia, dynia makaronowa, dynia bezlupinowa, kabaczek	99	0,1	75	11	6	—
<i>Cynara cardunculus</i> Kard	98	0,1	65	12	12	—
<i>Cynara scolymus</i> Karczoch	98	0,5	65	12	12	—
<i>Daucus carota</i> Marchew jadalna	95 ⁷⁾	0,7	65	10	7	15% ⁸⁾ nasion porażonych
<i>Foeniculum vulgare</i> Koper włoski (fenkuł)	96	1	70	10	7	—
<i>Fragaria vesca</i> Poziomka	95	0,1	50	9	9	—
<i>Helianthus annuus</i> Słonecznik ogrodowy	98	0,3	80	11	11	—
<i>Lactuca sativa</i> Sałata	97	0,3	75	9	4 - 6	—
<i>Lathyrus sativus</i> Łędwian siewny	98	0,3	80	15	15	—
<i>Lens culinaris</i> Soczewica jadalna	98	0,3	80	12	12	—
<i>Lepidium sativum</i> Rzeżucha	98	0,3	80	10	6	—
<i>Lycopersicon lycopersicum</i> Pomidor	98	0,2	75	9	7	—
<i>Pastinaca sativa</i> Pasternak	97	0,5	70	10	10	—
<i>Petroselinum crispum</i> Pietruszka korzeniowa i liściowa	97	0,5	65	10	7	—
<i>Phaseolus coccineus</i> Fasola wielokwiatowa	99	0,1	80	17	5 - 8	8% ⁹⁾ nasion porażonych oraz 17% łącznie nasion z uszkodzeniami i nakłuciami
<i>Phaseolus vulgaris</i> Fasola zwykła drobno- i średnionasienna	99	0,1	80	15		
<i>Phaseolus vulgaris</i> Fasola zwykła grubonasienna	99	0,1	75	16		
<i>Physalis ixocarpa</i> Miechunka pomidorowa	98	0,2	65	9	9	—
<i>Physalis peruviana</i> Rodzynek brazylijski	97	0,1	50	12	12	—
<i>Pisum sativum</i> Groch siewny cukrowy i łuskowy	99	0,1	80	14	5 - 8	8% ¹⁰⁾ nasion porażonych oraz 10% nasion uszkodzonych

1	2	3	4	5	6	7
<i>Portulaca oleracea</i> Portulaka warzywna	95	0,3	70	9	9	—
<i>Raphanus sativus</i> Rzodkiew, rzodkiewka	98	0,2	70	9	6	8% nasion uszkodzonych
<i>Rheum rabarbarum</i> Rabarbar	96	0,5	60	12	12	—
<i>Rumex acetosa</i> Szczaw zwyczajny	96	0,4	65	10	10	—
<i>Scorzonera hispanica</i> Skorzonera	97	0,4	70	10	10	—
<i>Solanum melongena</i> Oberżyna	99	0,1	65	12	12	—
<i>Spinacia oleracea</i> Szpinak zwyczajny	98	0,3	75	13	8	—
<i>Tetragonia expansa</i> Szpinak nowozelandzki	95	0,1	65	13	13	—
<i>Tragopogon porrifolius</i> Salsefia	97	0,4	70	11	11	—
<i>Valerianella locusta</i> Roszponka warzywna	97	0,3	65	10	10	—
<i>Vicia faba</i> Bób	99	0,1	80	15	5 - 8	8% ¹¹⁾ nasion porażonych oraz 10% nasion uszkodzonych
<i>Zea mays</i> Kukurydza cukrowa i pękająca	98	0,1	75	12	5 - 8	—
Pozostałe gatunki	95	0,5	55	12	7 - 12	—

Objaśnienia:

⁷⁾ Dotyczy nasion otartych.

⁸⁾ Dotyczy nasion porażonych łącznie przez *Alternaria radicina* i *Alternaria dauci*.

Nasiona o większym porażeniu mogą być dopuszczone do obrotu pod warunkiem zaprawienia. Zwalnia się od zaprawienia nasiona przeznaczone do sprzedaży detalicznej w opakowaniach nie większych niż 20g w przypadku porażeniu wyżej wymienionymi grzybami nie większego niż 20%.

⁹⁾ Dotyczy nasion porażonych łącznie przez *Botrytis ssp.*, *Colletotrichum lindemutianum*, *Fusarium ssp.*

Nasiona o większym porażeniu mogą być dopuszczone do obrotu pod warunkiem zaprawienia. Dla nasion przeznaczonych do sprzedaży detalicznej w opakowaniach nie większych niż 500g dopuszcza się niezaprawianie w przypadku porażenia wyżej wymienionymi grzybami nie większego niż 15%.

¹⁰⁾ Dotyczy nasion porażonych łącznie przez *Ascochyta ssp.*, *Botrytis ssp.*, *Fusarium ssp.* Nasiona o większym porażeniu mogą być dopuszczone do obrotu pod warunkiem zaprawienia. Zwalnia się od zaprawienia nasiona przeznaczone do sprzedaży detalicznej w opakowaniach nie większych niż 500g w przypadku porażenia ww. grzybami nie większego niż 15%.

¹¹⁾ Dotyczy nasion porażonych łącznie przez *Botrytis fabae*, *Botrytis cinerea*, *Fusarium ssp.*, *Ascochyta fabae*, *Sclerotinia ssp.*, *Rhizoctonia*. Nasiona o większym porażeniu mogą być dopuszczone do obrotu pod warunkiem zaprawienia. Zwalnia się od zaprawienia nasiona przeznaczone do sprzedaży detalicznej w opakowaniach nie większych niż 500g w przypadku porażenia wyżej wymienionymi grzybami nie większego niż 15%.

¹²⁾ Jeżeli między plantacją nasienną a inną uprawą, od której obowiązuje izolacja, znajduje się naturalna osłona w postaci budynków, wzgórz lub lasu, stanowiąca dostateczną przeszkodę w przenoszeniu pyłku innych roślin lub zarodników chorób i przelotu owadów, izolacja może być zmniejszona o 1/3 minimalnej, wymaganej przepisami.

Uwagi:

Nasiona warzyw strączkowych nie mogą być porażone przez następujące gatunki żywych owadów:

- *Acanthoscelides obtectus* Sag.,
- *Bruchus affinis* Froel.,
- *Bruchus atomarius* L.,
- *Bruchus pisorum* L.,
- *Bruchus rufimanus* Boh.

Nasiona nie mogą być porażone przez żywe *Acarina*.

W przypadku fasoli wielokwiatowej, fasoli zwykłej (karłowej i tycznej) i grochu wszystkie świeże i zdrowe nasiona nieskiełkowane w czasie traktowania wstępnego uważa się za skiełkowane; w przypadku fasoli wielokwiatowej, fasoli karłowej — maksymalnie 5% nasion o twardej łupinie uznaje się za zdolne do kiełkowania.

Na małych opakowaniach do 500 g, poza wymaganym oznakowaniem, umieszcza się termin przydatności do siewu liczony od daty wykonanej analizy:

- na opakowaniach hermetycznych termin ten wynosi 36 miesięcy,
- na opakowaniach zwykłych - 24 miesiące.

Nasiona znajdujące się w obrocie przez cały okres sprzedaży mają utrzymywać parametry zgodne z obowiązującymi przepisami.

XII. Wymagania obowiązujące przy wytwarzaniu i obrocie cebuli dymki.

1. Cel - przestrzeganie przez producentów obowiązujących zasad przy produkcji cebuli dymki i jej obrocie zapewni uzyskanie materiału siewnego właściwej jakości.
2. Zmianowanie - cebula na dymkę nie może być uprawiana na polu, na którym w ciągu ostatnich 4 lat uprawiano rośliny cebulowe.
Ze względu na niebezpieczeństwo występowania niszczyka zjadliwego nie powinno się jej uprawiać także po: pietruszce, selerze, bobie, bobiku, koniczynie czerwonej, ziemniakach i owsie.
3. Ocena stanu plantacji:
  - 1) przeprowadza się jedną urzędową ocenę stanu plantacji każdego pola produkcyjnego w pełni wegetacji i określa szacunkowy plon cebuli dymki,
  - 2) wyniki oceny stanu plantacji mają być udokumentowane zaświadczeniem stanowiącym wyciąg z arkusza oceny polowej.
4. Izolacja przestrzenna¹²⁾ - pola produkcyjne muszą być usytuowane co najmniej 50 metrów od innych upraw roślin cebulowych.
5. Ocena weryfikacyjna - ocenę weryfikacyjną wykonuje producent, a wyrywkową kontrolę przeprowadzają inspektorzy Inspekcji Nasiennej.
6. Wymagania dla dymki:
  - 1) cebule dymki powinny być wolne od mszyc, przylżeńców lub innych owadów,
  - 2) liczba cebulek porażonych *Penicillium* i innymi chorobami nie może przekraczać 3% wagowych,
  - 3) dopuszczalna norma dla cebulek nietypowych dla odmiany nie może przekraczać 1% wagowego,
  - 4) dopuszczalna norma dla cebulek uszkodzonych lub pozbawionych łuski nie może przekraczać 3% wagowych,
  - 5) dopuszczalna norma dla cebulek skielkowanych nie może przekraczać 3% wagowych,
  - 6) dopuszczalna norma dla cebulek z zaschniętym szczypiorem dłuższym niż 2 cm nie może przekraczać 5% wagowych,
  - 7) dopuszczalna norma dla cebulek z zaschniętymi korzeniami dłuższymi niż 4 cm nie może przekraczać 5% wagowych; nie dopuszcza się świeżych korzeni,
  - 8) dopuszczalna norma dla cebulek o niewłaściwej wielkości nie może przekraczać 5% wagowych,
  - 9) dymka musi mieć dobrą wartość rynkową, powinna być sucha, z dobrze przylegającą zewnętrzną łuską. Łączna liczba cebul nieodpowiadających wymaganiom nie może przekraczać 10% wagowych,
  - 10) w opakowaniu nie może być więcej niż 0,5% wagowych kamieni i ziemi.

7. Podział dymki na wielkości handlowe:

W zależności od średnicy cebulek dymkę dzieli się na 4 wielkości:

I - 5 do 10 mm,

II - 11 do 15 mm,

III - 16 do 20 mm,

IV - 21 do 25 mm.

8. Badania szczegółowe partii.

Jeżeli jakość partii budzi wątpliwości, wykonywane są badania szczegółowe.

Do badań szczegółowych, w zależności od wielkości partii, należy pobrać losowo według tabeli odpowiednią liczbę opakowań jednostkowych.

Z każdego opakowania pobranego z partii należy pobrać dymkę z różnych miejsc, aby łączna masa próbki wynosiła :

0,5 kg - w przypadku pobrania 1 opakowania,

1,0 kg - w przypadku pobrania 3 do 5 opakowań,

3,0 kg - w przypadku pobrania więcej niż 5 opakowań.

Liczba opakowań jednostkowych w partii	1 – 3	4 – 6	7 – 15	16 – 25	25 – 50	51 – 150	150 i więcej
Liczba opakowań jednostkowych do pobrania próbek	1	3	5	7	8	9	10

- 1) sprawdzenie średnicy dymki należy wykonać przez pomiar wszystkich cebul z próby przy pomocy kalibrownicy lub suwmiarką z dokładnością do 1mm w miejscu największego zgrubienia (najczęściej w połowie wysokości cebuli mierzonej od piętki do szyjki),
- 2) partię dymki należy uznać za zgodną z wymaganiami, jeśli przeprowadzone badania dały wyniki zgodne z wymienionymi w tabeli.

9. Cechy dyskwalifikujące:

- 1) całą partię lub opakowanie: zgnicie, zmarznięcie, uszkodzenie przez choroby i szkodniki, zaparzenie, przekroczenie dopuszczalnych tolerancji,
- 2) poszczególne cebule: nadmarznięcie, uszkodzenie przez choroby i szkodniki, całkowite zaschnięcie łusek mięsistych, brak suchej łuski.

Uwagi:

- Cebula dymka oraz materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy innych warzyw odmian będących w Rejestrze wytwarza się z nasion zakwalifikowanych przez Inspekcję Nasienną lub nasion kat. Standard zakwalifikowanych przez hodowcę odmiany.
- Materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin warzywnych nieobjętych Rejestrem wytwarza się z nasion handlowych.
- Materiał rozmnożeniowy należy wytwarzać i sprzedawać w partiach lub zestawach partii.
- Materiał rozmnożeniowy podlega etykietowaniu etykietą dostawcy na zasadach obowiązujących dla materiału szkółkarskiego.
- Za tożsamość odmianową materiału rozmnożeniowego roślin warzywnych odpowiada producent lub wprowadzający do obrotu.

XIII. Wymagania jakościowe dla nasion roślin ozdobnych:

Nazwa łacińska	Nazwa polska	Czystość	Zdolność kiełkowania	Wilgotność
		nie mniej niż %		nie więcej niż %
1	2	3	4	5
<i>Achillea filipendulina</i> Lam.	Krwawnik wiązówkowaty	92	55	12
<i>Achillea ptarmica</i> L.	Krwawnik kichawiec	92	55	12
<i>Adonis aestivalis</i> L.	Milek letni	95	50	12
<i>Ageratum houstonianum</i> Mill.	Żeniszek meksykański	92	60	11
<i>Alcea rosea</i> L. (<i>Althaea rosea</i> (L.) Cav.)	Prawoślaz	92	50	12
<i>Alyssum saxatile</i> L.	Smagliczka skalna	92	55	11
<i>Amaranthus caudatus</i> L.	Szarłat zwisły	97	50	12
<i>Amaranthus cruentus</i> L.	Szarłat wiechowaty	97	50	12
<i>Ammobium alatum</i> R.Br.	Złociszek oskrzydłony	92	50	12
<i>Anchusa azurea</i> Mill.	Farbownik lazurowy	98	50	12
<i>Anemone coronaria</i> L.	Zawilec wieńcowy	90	50	12
<i>Antirrhinum majus</i> L.	Wyżlin większy	92	55	10
<i>Aquilegia caerulea</i> James	Orlik niebieski	95	50	12
<i>Arabis alpina</i> L.	Gęsiówka alpejska	92	75	9
<i>Arabis caucasica</i> Willd. ex Schlechtend	Gęsiówka kaukaska	95	50	12
<i>Arctotis-Hybriden</i>	Niedźwiedzie ucho Arktotis	92	50	12
<i>Armeria maritima</i> (Mill.) Willd.	Zawciąg nadmorski	92	50	12
<i>Asparagus densiflorus</i> (Kunth) Jessop (<i>A. sprengeri</i> Regel)	Szparag Sprengera	100	60	-
<i>Asparagus setaceus</i> (Kunth) Jessop (<i>A. plumosus</i> Bak.)	Szparag pierzasty	100	50	-
<i>Aster alpinus</i> L.	Aster górski	92	50	12
<i>Aubrieta x cultorum</i> Bergm.	Żagwin, obrecja	92	50	12
<i>Begonia</i> L.	Begonia	92	55	-
<i>Bellis perennis</i> L.	Stokrotka pospolita	90	60	11
<i>Brassica oleracea</i> L.	Kapusta	98	80	9
<i>Calceolaria x herbeohybrida</i> Voss	Pantofelnik ogrodowy	95	60	-
<i>Calendula officinalis</i> L.	Nagietek lekarski	92	60	10
<i>Callistephus chinensis</i> (L.) Nees	Aster chiński	95	50	11
<i>Campanula</i> L.	Dzwonek	95	60	11
<i>Catananche caerulea</i> L.	Kupidynek błękitny	94	50	-
<i>Celosia cristata</i> L.	Celozja srebrzysta	95	50	-
<i>Centaurea</i> sp.	Chaber	92	50	12
<i>Cerastium tomentosum</i> L.	Rogownica kutnerowata	95	50	-
<i>Cheiranthus cheiri</i> L.	Lak pospolity formy jednoroczne	95	50	11
<i>Cheiranthus cheiri</i> L.	formy dwuletnie	95	60	11
<i>Chrysanthemum carinatum</i> Schousb.	Złocień trójbarwny	95	50	12
<i>Chrysanthemum coronarium</i> L.	Złocień wieńcowy	95	50	12
<i>Chrysanthemum segetum</i> L.	Złocień polny	95	50	12
<i>Citrullus colocynthis</i> (L.) Schrad.	Kolokwinta	92	55	13
<i>Clarkia amoena</i> ssp. <i>lindleyi</i> (Dougl.) F.H. Lewis et M.E. Lewis (<i>Godetia grandiflora</i> Lindl.)	Godecja wielkokwiatowa	92	55	12
<i>Clarkia Pursh</i>	Azalia letnia	92	55	13
<i>Clarkia unguiculata</i> Lindl. (<i>C. elegans</i> Dougl. non Poir.)	Klarkia wytworna	92	60	11
<i>Cobaea scandens</i> Cav.	Kobea pnąca	95	50	12
<i>Coleus-Blumei-Hybriden</i> (<i>C. blumei</i> Benth.)	Koleus Blumego	95	50	-
<i>Consolida ajacis</i> (L.) Schur (<i>Delphinium ajacis</i> L. emend. J.Gay)	Ostróżka ogrodowa	95	50	11

1	2	3	4	5
<i>Consolida regalis</i> S.F. Gay (<i>Delphinium consolida</i> L.)	Ostróżka pospolita	95	50	11
<i>Convolvulus tricolor</i> L.	Powój trójbarwny	98	50	10
<i>Coreopsis</i> L.	Nachylek	95	55	12
<i>Cosmos</i> Cav.	Onętek	95	50	12
<i>Cucurbita pepo</i> L.	Dynia ozdobna	98	60	12
<i>Cyclamen persicum</i> Mill.	Cyklamen perski	100	65	-
<i>Cynoglossum</i> L.	Ostrzeń	95	50	-
<i>Dahlia pinnata</i> Cav.	Dalia zmienna	90	50	12
<i>Delphinium elatum</i> L.	Ostróżka wyniosła	95	50	11
<i>Delphinium grandiflorum</i> L.	Ostróżka wielkokwiatowa	95	50	11
<i>Delphinium-Hybriden</i> (<i>D. x cultorum</i> Voss)	Ostróżka ogrodowa trwała	95	50	11
<i>Dianthus barbatus</i> L.	Goździk brodaty	92	65	12
<i>Dianthus caryophyllus</i> L.	Goździk ogrodowy	92	50	12
<i>Dianthus chinensis</i> L.	Goździk chiński	92	60	12
<i>Dianthus deltooides</i> L.	Goździk kropkowany	92	50	12
<i>Dianthus plumarius</i> L.	Goździk pierzasty	92	60	12
<i>Dicentra spectabilis</i> (L.) Lem.	Serduszka okazałe	95	50	-
<i>Digitalis purpurea</i> L.	Naparstnica purpurowa			
	- jednoroczne	95	55	-
	- dwuletnie	95	70	-
<i>Dimorphotheca sinuata</i> DC.	Dimorfoteka pomarańczowa	92	50	12
<i>Doronicum orientale</i> Hoffm. (<i>D. caucasicum</i> M. B.)	Omieg wschodni	92	50	12
<i>Dorotheanthus bellidiformis</i> (Burm. f.) N.E.Br. (<i>Mesembryanthemum criniflorum</i> L.f.)	Dorotka stokrotkowata	92	50	-
<i>Echinops</i> L.	Przegorzan	95	50	12
<i>Erigeron</i> L.	Przymiotno	92	55	12
<i>Eryngium</i> L.	Mikołajek	93	50	12
<i>Erysimum x allionii</i> hort.	Pszonek Alliona	95	60	11
<i>Eschscholzia californica</i> Cham.	Eszolcja kalifornijska	95	50	11
<i>Fragaria vesca</i> L.	Poziomka ozdobna	95	50	-
<i>Freesia Eckl. ex Klatt</i>	Frezja ogrodowa	98	60	-
<i>Gaillardia aristata</i> Pursh	Gailardia oścista	92	50	12
<i>Gaillardia pulchella</i> Foug.	Gailardia nadobna	92	50	12
<i>Gazania rigens</i> (L.) Gaertn.	Gazania lśniaca	92	50	12
<i>Gerbera jamesonii</i> H.Bol. ex Hook.	Gerbera Jamesona	92	50	-
<i>Geum</i> L.	Kuklik pospolity	92	50	13
<i>Gilia tricolor</i> Benth.	Gilia trójbarwna	92	50	12
<i>Gomphrena globosa</i> L.	Wiecznik	92	50	12
<i>Gypsophila elegans</i> M.B.	Łyszczec wyniosły	95	60	12
<i>Gypsophila paniculata</i> L.	Łyszczec wiechowaty	95	50	12
<i>Helenium hoopesii</i> A.Gray	Dzielżan Hoopesa	92	50	12
<i>Helianthemum-Hyb.</i>	Posłonek	92	50	-
<i>Helianthus annuus</i> L.	Słonecznik zwyczajny	98	60	12
<i>Helichrysum bracteatum</i> (Vent.) Andr.	Kocanki ogrodowe	95	55	12
<i>Heliopsis helianthoides</i> (L.) Sweet var. <i>scabra</i> (Dun.) Fern.	Heliopsis szorstki	92	50	-
<i>Heliotropium arborescens</i> L.	Heliotrop peruwiański	95	50	-
<i>Helipterum manglesii</i> (Lindl.) F.v. Muell.	Suchlin Manglesa	95	50	10
<i>Helipterum roseum</i> (Hook.) Benth.	Suchlin różowy	92	50	10
<i>Hesperis matronalis</i> L.	Wieczornik damski	95	60	12
<i>Heuchera</i> L.	Zurawka	92	50	-
<i>Humulus japonicus</i> Sieb. et Zucc. (<i>H. scandens</i> (Lour.) Merr.)	Chmiel japoński	95	50	-
<i>Iberis amara</i> L.	Ubiorek gorzki	95	60	12

1	2	3	4	5
<i>Iberis sempervirens</i> L.	Ubiorek wiecznie zielony	95	50	12
<i>Impatiens balsamina</i> L.	Niecierpek balsamina	97	60	12
<i>Impatiens walleriana</i> Hook.	Niecierpek Waleriana	97	60	12
<i>Inula helenium</i> L.	Oman wielki	95	60	13
<i>Kniphofia uvaria</i> (L.) Hook.	Trytoma groniasta	95	50	-
<i>Kochia scoparia</i> (L.) Schrad. cv. 'Trichophylla' (var. <i>trichophylla</i> (Voss) Boom)	Mietelnik żakula	95	50	12
<i>Lathyrus latifolius</i> L.	Groszek szerokolistny	98	50	12
<i>Lathyrus odoratus</i> L.	Groszek pachnący	98	70	12
<i>Lavatera trimestris</i> L.	Słazówka letnia	95	50	-
<i>Layia platyglossa</i> (Fisch. et C.A. Mey) A. Gray (<i>L. elegans</i> Torr. et A. Gray)	Layia	92	50	-
<i>Leontopodium alpinum</i> Cass.	Szarotka alpejska	92	50	-
<i>Leucanthemum maximum</i> (Ram.) DC. (<i>Chrysanthemum maximum</i> Ram.)	Złocień wielki	92	55	13
<i>Leucanthemum vulgare</i> (Lam.) DC. (<i>Chrysanthemum leucanthemum</i> L.)	Złocień właściwy	95	55	12
<i>Lilium regale</i> Wils.	Lilia królewska	95	55	-
<i>Limonium</i> Mill.	Zatrwan – nasiona nieotarte	95	40	-
	Zatrwan – nasiona otarte	95	70	
<i>Linaria-Bipartita-Hybriden</i>	Lnica	95	50	11
<i>Linum grandiflorum</i> Desf.	Len wielkokwiatowy	95	50	11
<i>Lobelia erinus</i> L.	Lobelia przyładkowa	92	60	-
<i>Lobularia maritima</i> (L.) Desv.	Smagliczka nadmorska	92	50	12
<i>Lonas annua</i> (L.) Vines et Druce	Lonas roczny	95	50	12
<i>Lunaria annua</i> L.	Miesięcznica roczna	95	50	12
<i>Lupinus hartwegii</i> Lindl.	Łubin Hartwega	98	65	12
<i>Lupinus mutabilis</i> Sweet.	Łubin roczny	98	65	12
<i>Lupinus perennis</i> L.	Łubin trwały	98	80	12
<i>Lupinus polyphyllus</i> Lindl.	Łubin trwały	98	60	12
<i>Lychnis chalcedonica</i> L.	Firletka chalcedońska	95	50	12
<i>Lychnis coronaria</i> (L.) Desr.	Firletka kwiecista	95	50	13
<i>Malcolmia maritima</i> (L.) R. Br.	Malkolmia	95	50	13
<i>Malope trifida</i> Cav.	Słężawa trójwrębna	95	55	12
<i>Matthiola incana</i> (L.) R.Br.	Lewkonia letnia	95	55	-
<i>Matthiola longipetala</i> ssp. <i>bicornis</i> (Sibth. et Sm.) P.W. Ball (<i>M. bicornis</i> (Sibth. et Sm.) DC.)	Maciejka dwuroga	95	55	11
<i>Mimulus luteus</i> L.	Kroplik złoty	90	50	-
<i>Mirabilis jalapa</i> L.	Dziwaczek Jalapa	99	50	-
<i>Myosotis alpestris</i> F.W.Schmidt	Niezapominajka alpejska	95	55	10
<i>Myosotis sylvatica</i> Ehrh. ex Hoffm.	Niezapominajka leśna	95	55	10
<i>Nemesia strumosa</i> Benth.	Nemezja powabna	95	50	11
<i>Nemophila maculata</i> Benth. ex Lindl.	Nemofila plamista	95	50	-
<i>Nicotiana alata</i> Link et Otto	Tytoń ozdobny	92	60	12
<i>Nigella damascena</i> L.	Czarnuszka damasceńska	97	55	11
<i>Papaver burseri</i> Crantz	Mak alpejski	95	50	10
<i>Papaver nudicaule</i> L.	Mak syberyjski	95	50	10
<i>Papaver rhoeas</i> L.	Mak polny	92	50	10
<i>Pelargonium</i> L'Herit. ex Ait.	Pelargonja	100	55	-
<i>Perilla frutescens</i> (L.) Britt. cv. 'Nankinensis'	Pachnotka Nankina	92	55	13
<i>Petunia-Hybriden</i> (<i>P. x hybrida</i> Vilm)	Petunia ogrodowa	95	55	-
<i>Phacelia campanularia</i> A.Gray	Facelia dzwonkowata	95	55	12
<i>Pharbitis purpurea</i> (Roth) Boj. (<i>Ipomoea purpurea</i> Roth)	Wilec purpurowy	98	50	12

1	2	3	4	5
<i>Phaseolus coccineus</i> L.	Fasola ozdobna	99	70	14
<i>Phlox drummondii</i> Hook.	Floks Drummonda	95	50	12
<i>Physalis</i> L.	Miechunka	92	55	13
<i>Portulaca</i> L.	Portulaka	92	50	13
<i>Portulaca grandiflora</i> Hook.	Portulaka wielkokwiatowa	92	50	12
<i>Primula</i> L.	Pierwiosnek	95	50	-
<i>Primula malacoides</i> Franch.	Pierwiosnek ślimakowaty	95	55	-
<i>Primula obconica</i> Hance	Pierwiosnek kubkowaty	95	50	-
<i>Primula praenitens</i> Ker-Gawl. (<i>P. sinensis</i> Sabine ex Lindl. non)	Pierwiosnek chiński	95	55	12
<i>Pulsatilla vulgaris</i> Mill. (<i>Anemone pulsatilla</i> L.)	Sasanka dzwonkowa	90	50	-
<i>Ranunculus</i> L.	Jaskier	92	50	-
<i>Reseda odorata</i> L.	Rezeda wonna	95	50	12
<i>Ricinus communis</i> L.	Rącznik pospolity	100	65	11
<i>Rudbeckia</i> L.	Rudbekia	95	50	12
<i>Salpiglossis sinuata</i> Ruiz et Pav.	Tujałka zmienna	92	50	12
<i>Salvia splendens</i> Buc'hoz ex Eitl.	Szałwia błyszcząca	95	50	11
<i>Sanvitalia procumbens</i> Lam.	Sanwitalia rozesłana	92	50	-
<i>Saponaria ocymoides</i> L.	Mydlnica bazyliowata	92	50	12
<i>Saxifraga</i> L.	Skalnica	95	50	-
<i>Scabiosa</i> L.	Driakiew	92	50	12
<i>Schizanthus-Wisetonensis-Hybriden</i> (<i>S. x wisetonensis</i> Low.)	Motylek	95	50	-
<i>Sedum</i> L.	Rozchodnik	95	60	-
<i>Senecio bicolor</i> (Willd.) Tod. (<i>Cineraria maritima</i> L.)	Starzec nadmorski	92	50	13
<i>Senecio-Cruentus-Hybriden</i> (<i>S. x hybridus</i> Hyl.)	Starzec popielny	95	50	12
<i>Sicyos angulatus</i> L.	Sicyos	98	50	-
<i>Silene</i> L.	Lepnica	95	50	13
<i>Sinningia x hybrida hort.</i>	Syningia ogrodowa, Gloksynia	95	50	-
<i>Tagetes erecta</i> L.	Aksamitka wzniesiona	92	55	11
<i>Tagetes patula</i> L.	Aksamitka rozpierzchła	92	55	11
<i>Tagetes tenuifolia</i> Cav. cv. <i>Pumilus</i> (<i>T. signata</i> Bartl.)	Aksamitka wąskolistna	92	55	11
<i>Tanacetum coccineum</i> (Willd.) Grierson (<i>Chrysanthemum coccineum</i> Willd.)	Złocień różowy	92	60	12
<i>Tanacetum parthenium</i> . (L.) Schultz Bip. (<i>Chrysanthemum parthenium</i> . (L.) Bernh.)	Złocień, Maruna	92	50	12
<i>Thlaspi</i> L.	Tobolki	92	65	9
<i>Thunbergia alata</i> Boj.ex Sims	Tunbergia	95	50	-
<i>Tropaeolum majus</i> L.	Nasturcja większa	92	50	12
<i>Tropaeolum peregrinum</i> L.	Nasturcja obca	92	50	12
<i>Ursinia anethoides</i> (DC.)N.E.Br.	Ursynia koprolistna	95	50	12
<i>Valeriana</i> L.	Kozłek	96	65	8
<i>Venidium fastuosum</i> (Jacq.) Stapf	Wenidium okazałe	95	50	12
<i>Verbena x hybrida</i> Voss	Werbena ogrodowa	95	40	12
<i>Verbena rigida</i> Spreng.	Werbena żyłkowana	95	40	12
<i>Viola cornuta</i> L.	Fiołek rogaty	95	50	12
<i>Viola odorata</i> L.	Fiołek wonny	95	50	12
<i>Viola x wittrockiana</i> Gams.	Bratek wielkokwiatowy	95	60	12
<i>Xeranthemum annuum</i> L.	Suchokwiat roczny	95	50	12
<i>Zinnia angustifolia</i> H.B.K.	Cynia wąskolistna	95	50	12
<i>Zinnia elegans</i> Jacq.	Cynia wytworna	95	50	12
<i>Zea mays</i> L.	Kukurydza zwyczajna	98	50	12
--	Trawy ozdobne	90	50	14
--	Inne gatunki	95	50	12

Uwagi:

- Zdolność kiełkowania nasion otoczkowanych nie powinna być mniejsza niż 80%, a nasion w opakowaniach hermetycznych – nie mniejsza niż 70 %.
- W opakowaniach hermetycznych wilgotność nasion z rodzaju *Cucurbita*, *Lathyrus* i *Lupinus* powinna wynosić 6 – 10 %, pozostałych gatunków 6 – 8 %.
- Wykazane w tabeli procenty wilgotności nie dotyczą nasion przeznaczonych na materiał wyjściowy do reprodukcji.
- Nasiona na reprodukcję oraz te, dla których nie podano wilgotności, powinny być suche .
- Na małych opakowaniach do sprzedaży detalicznej, poza wymaganym oznakowaniem, umieszcza się termin przydatności do siewu liczony od daty wykonanej analizy:
  - na opakowaniach hermetycznych termin ten wynosi 36 miesięcy,
  - na opakowaniach zwykłych - 24 miesiące.
- Nasiona znajdujące się w obrocie przez cały okres sprzedaży mają utrzymywać parametry zgodne z obowiązującymi przepisami.
- Materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin ozdobnych ma być wyprodukowany z nasion i roślin matecznych znanego pochodzenia i odmiany.
- Materiał rozmnożeniowy należy sprzedawać w partiach lub zestawach partii.
- Materiał rozmnożeniowy podlega etykietowaniu etykietą dostawcy na zasadach obowiązujących dla materiału szkółkarskiego.
- Za tożsamość odmianową materiału siewnego roślin ozdobnych odpowiada producent lub wprowadzający do obrotu.

WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYTWARZANIA KWALIFIKOWANEGO MATERIAŁU SZKÓLKARSKIEGO ORAZ JEGO JAKOŚCI

A. Wytwarzanie kwalifikowanego materiału szkółkarskiego.

I. Materiał przedelitarny¹ drzew owocowych i ich podkładek.

1. Utrzymywanie roślin wolnych od wirusów:

Rośliny rosną pojedynczo w pojemnikach w odkażonym podłożu, bez kontaktu korzeni roślin z glebą, w owadoszczelnym karkasach. Rośliny należy przetestować indywidualnie w celu stwierdzenia, że są wolne od organizmów wymienionych w pkt VII.1. Podstawowe testy należy wykonać na drzewiastych roślinach wskaźnikowych. Testy uzupełniające to: testy na zielnych roślinach wskaźnikowych, serologiczne, PCR, RT-PCR i DAPI.

2. Ocenę tożsamości odmianowej należy wykonać indywidualnie dla każdej rośliny.

II. Plantacje podkładek wegetatywnych drzew owocowych.

1. Izolacja przestrzenna:

1) mateczniki podkładek jabłoni, gruszy, pigwy, czereśni i wiśni: są w odległości nie mniejszej niż 10 m od nie kwalifikowanych roślin tych rodzajów,

2) mateczniki podkładek śliwy, brzoskwini i lubaszki: są w odległości nie mniejszej niż 500 m od niekwalifikowanych roślin tych rodzajów,

3) mateczniki elitarny² są w odległości nie mniejszej niż 5 m od mateczników kwalifikowanych³,

4) mateczniki różniące się statusem zdrowotności są w odległości nie mniejszej niż 3 m. Podkładki różnych odmian wysadza się w oddzielnych rzędach; dotyczy to także podkładek tych samych odmian wysadzonych w różnych latach.

2. Czystość odmianowa.

Na plantacjach matecznych wymagana jest całkowita czystość odmianowa. Wszystkie odmiany podkładek, w których stwierdzone zostaną obce rośliny, podlegają dyskwalifikacji.

3. Wiek⁴:

1) mateczniki elitarny drzew ziarnkowych utrzymuje się do 7 lat, a drzew pestkowych do 6 lat,

Objaśnienia:

¹ Materiał przedelitarny - kwalifikowany materiał szkółkarski wytworzony z materiału hodowlanego zgodnie z zasadami utrzymywania tożsamości odmiany, ochrony przed chorobami i szkodnikami, spełniający wymagania szczegółowe dla poszczególnych gatunków i przeznaczony do produkcji materiału elitarnego.

² Materiał elitarny - kwalifikowany materiał szkółkarski wytworzony z materiału przedelitarnego zgodnie z zasadami utrzymywania tożsamości odmiany, ochrony przed chorobami i szkodnikami, spełniający wymagania szczegółowe dla poszczególnych gatunków i przeznaczony do produkcji materiału kwalifikowanego.

³ Materiał kwalifikowany - materiał szkółkarski otrzymany z materiału elitarnego, spełniający wymagania szczegółowe dla poszczególnych gatunków i przeznaczonego do zakładania sadów i jagodników owocujących.

⁴ Wiek - liczba lat wyrażona liczbą okresów wegetacyjnych dla:

a) plantacji – liczona od czasu założenia (posadzenia) plantacji,

b) drzewek – liczona od czasu szczepienia (okulizacji) podkładki zrazem (tarczką) odmiany, wstawki, skarłającej, pośredniej lub przewodniej,

c) drzewek własnokorzeniowych liczony jest od czasu ukazania się u nasady pędu korzeni przybyszowych,

d) podkładek:

generatywnych – liczona od czasu skiełkowania nasion,

wegetatywnych – liczona od czasu ukazania się części nadziemnej podkładki i korzeni przybyszowych,

z kultur *in vitro* – liczona od czasu wysadzenia ukorzenionych roślin pod osłoną lub pole,

e) roślin w formie krzaczastej – liczona od czasu posadzenia sadzonek pod osłonami lub w polu,

f) roślin w formie piennej – liczona od rozpoczęcia wzrostu pędów z przyjętych zrazów lub oczek odmiany.

- 2) mateczniki kwalifikowane drzew ziarnkowych utrzymuje się do 12 lat, a drzew pestkowych przez 10 lat.

4. Rozmnażanie.

Materiał do założenia elitarnych plantacji matecznych pozyskuje się z roślin przedelitarnych otrzymanych z mikrorozmnażania, sadzonkowania albo z odkładów. Podkładki przeznaczone do założenia matecznika podkładek drzew ziarnkowych są nie starsze niż dwuletnie. Do zakładania mateczników podkładek drzew pestkowych używa się podkładek jednorocznych.

Materiał do założenia plantacji podkładek kwalifikowanych pochodzi z plantacji matecznych albo podkładek zakwalifikowanych jako elitarne.

5. Zdrowotność:

- 1) materiał szkółkarski podkładek wegetatywnych jest:

- a) wolny od organizmów podlegających obowiązkowi zwalczania,
- b) na podstawie wizualnej oceny uznany za wolny od organizmów wymienionych w pkt B.III,
- c) praktycznie wolny od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego,

- 2) choroby wirusowe i wirozopodobne:

- a) podkładki wolne od organizmów wymienionych w pkt VII.1 uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirozopodobnych,
- b) podkładki wolne od organizmów wymienionych w pkt VII.2 uważa się za testowane na obecność chorób wirusowych i wirozopodobnych,
- c) podkładki wolne od organizmów wymienionych w pkt B.III uważa się za materiał podstawowy.

6. Wymagania dodatkowe.

Plantację przedstawia się do jednej oceny rocznie, która wykonywana jest w końcu lata albo na początku jesieni, przed zakończeniem wegetacji roślin.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdą odmianę podkładki oznacza się etykietami na początku rzędu lub bloku.

III. Plantacje podkładek generatywnych drzew owocowych.

1. Izolacja przestrzenna:

- 1) podkładki generatywne jabłoni, gruszy, czereśni ptasiej i antypki są w odległości nie mniej niż 10 m od niekwalifikowanych roślin tych rodzajów,
- 2) podkładki generatywne śliwy, ałyczy, moreli i brzoskwini są w odległości nie mniej niż 500 m od niekwalifikowanych roślin tych rodzajów,
- 3) podkładki różnych gatunków i odmian rosną w oddzielnych rzędach lub kwaterach.
- 4) podkładki o różnym statusie zdrowotności są w odległości nie mniej niż 2 m.

2. Czystość odmianowa.

Na plantacjach podkładek generatywnych wymagana jest całkowita czystość odmianowa. Jeśli na plantacji siewek występują zamieszane odmiany lub gatunki w ilości do 1% - odstępuje się od oceny, wyznaczając drugi termin po usunięciu zamieszanych roślin. Zamieszanie plantacji siewkami innej odmiany lub gatunku ponad 1% jest powodem dyskwalifikacji odmiany.

3. Rozmnażanie.

Nasiona do wytworzenia podkładek pobiera się z kwalifikowanych sadów nasiennych. Pobranie nasion z drzew niekwalifikowanych (gatunek bez określenia odmiany) jest możliwe tylko w przypadku braku nasion z sadów nasiennych.

4. Wiek.

Podkładki generatywne nie mogą być starsze niż dwuletnie.

5. Zdrowotność.

- 1) materiał szkółkarski podkładek generatywnych jest:
  - a) wolny od organizmów podlegających obowiązkowi zwalczania,
  - b) na podstawie wizualnej oceny uznany za wolny od organizmów wymienionych w pkt B.III,
  - c) praktycznie wolny od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego,
- 2) choroby wirusowe i wirozopodobne:
  - a) podkłádki wolne od organizmów wymienionych w pkt VII.1 uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirozopodobnych,
  - b) podkłádki wolne od organizmów wymienionych w pkt VII.2 uważa się za testowane na obecność chorób wirusowych i wirozopodobnych,
  - c) podkłádki wolne od organizmów wymienionych w pkt B.III uważa się za materiał podstawowy,
  - d) podkłádki generatywne jabłoni i gruszy uznaje się za wolne od chorób wirusowych i wirozopodobnych.

6. Wymagania dodatkowe:

- 1) plantację przedstawia się do jednej oceny rocznie, którą wykonuje się w końcu lata albo na początku jesieni, przed zakończeniem wegetacji roślin.
- 2) w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmianę podkłádki oznacza się etykietami na początku rzędu lub bloku.

IV. Sady mateczne do pozyskania nasion - jabłoni, gruszy, czereśni ptasiej, antypki, ałyczy, śliwy, brzoskwini i moreli.

1. Izolacja przestrzenna:

- 1) sady drzew pestkowych są w odległości nie mniejszej niż 500 m od niekwalifikowanych roślin pestkowych,
- 2) sady drzew ziarnkowych są w odległości nie mniejszej niż 50 m od niekwalifikowanych roślin ziarnkowych,
- 3) materiał o różnym statusie zdrowotności należy lokalizować w oddzielnych kwaterach, a drzewa pestkowe o różnym statusie zdrowotności należy lokalizować w oddzielnych kwaterach z zachowaniem izolacji 500 m.

2. Czystość odmianowa:

- 1) wymagana jest całkowita czystość odmianowa,
- 2) drzewa odmian zapylających należy trwale oznaczyć.

3. Rozmnażanie - sady zakłada się z drzewek elitarnych przeznaczonych dla sadów nasiennych.

4. Wiek - nie określa się wymagań wieku plantacji. Długość okresu użytkowania uzależnia się od zdrowotności i produktywności drzew.

5. Zdrowotność:

- 1) drzewa nasienne i nasiona do produkcji podkładek generatywnych są:
  - a) wolne od organizmów podlegających obowiązkowi zwalczania,
  - b) na podstawie wizualnej oceny, uznane za wolne od organizmów wymienionych w pkt B.III,
  - c) praktycznie wolne od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego,
- 2) choroby wirusowe i wirozopodobne:
  - a) drzewa nasienne i nasiona wolne od organizmów wymienionych w pkt VII.1 uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirozopodobnych,

- b) drzewa nasienne i nasiona wolne od organizmów wymienionych w pkt VII.2 uważa się za testowane na obecność chorób wirusowych i wirozopodobnych,
- c) drzewa nasienne i nasiona wolne od organizmów wymienionych w pkt B.III uważa się za materiał podstawowy.

Sady nasienne drzew pestkowych są co cztery lata testowane na choroby wirusowe przenoszone przez pyłek i wektory. Pierwsze testowanie należy wykonać na 2-letnich drzewkach.

6. Wymagania dodatkowe.

Plantację przedstawia się do jednej oceny rocznie: drzewa ziarnkowe w okresie dojrzewania owoców, a drzewa pestkowe przed zbiorem owoców.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana są oznaczone etykietami na początku rzędu lub bloku.

V. Sady mateczne do pozyskiwania zrazów (oczek) - jabłoni, gruszy, śliwy, wiśni, czereśni, brzoskwini i moreli.

1. Izolacja przestrzenna:

- 1) sady drzew pestkowych są w odległości nie mniejszej niż 500 m od niekwalifikowanych roślin pestkowych,
- 2) sady drzew ziarnkowych są w odległości nie mniejszej niż 50 m od niekwalifikowanych roślin ziarnkowych.

W sadzie zraźnikowym stosuje się izolację 2 m pomiędzy różnymi odmianami tego samego gatunku. Materiał o różnym statusie zdrowotności lokalizuje się w oddzielnych kwaterach. Kwatery są w odległości nie mniejszej niż 3 m.

2. Czystość odmianowa - wymagana jest całkowita czystość odmianowa.

3. Rozmnażanie - sady do pozyskiwania zrazów (oczek) są zakładane z drzewek elitarnych przeznaczonych dla sadów zraźnikowych.

4. Wiek:

- 1) sady zraźnikowe drzew pestkowych utrzymuje się przez 6 lat, a drzew ziarnkowych przez 8 lat,
- 2) drzewa zraźnikowe, z wyjątkiem drzew pestkowych, mogą zostać dopuszczone do owocowania.

5. Zdrowotność:

1) drzewa zraźnikowe i zrazy (oczka) są:

- a) wolne od organizmów podlegających obowiązkowi zwalczania,
- b) na podstawie wizualnej oceny uznane za wolne od organizmów wymienionych w pkt B.III,
- c) praktycznie wolne od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego,

2) choroby wirusowe i wirozopodobne:

- a) drzewa zraźnikowe i zrazy (oczka) wolne od organizmów wymienionych w pkt VII.1 uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirozopodobnych,
- b) drzewa zraźnikowe i zrazy (oczka) wolne od organizmów wymienionych w pkt VII.2 uważa się za testowane na obecność chorób wirusowych i wirozopodobnych,
- c) drzewa zraźnikowe i zrazy (oczka) wolne od organizmów wymienionych w pkt B.III uważa się za materiał podstawowy.

6. Wymagania dodatkowe.

Plantację przedstawia się do jednej oceny rocznie przeprowadzanej - w czerwcu-lipcu bezpośrednio przed pozyskiwaniem zrazów (oczek).

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana są oznaczone etykietą na początku rzędu lub bloku.

VI. Szkółki drzewek i plantacje uszlachetnionych podkładek - jabłoni, gruszy, śliwy, wiśni, czereśni, brzoskwini i moreli.

1. Izolacja przestrzenna:

- 1) szkółki elitarne:
  - a) jabłoni, gruszy, wiśni i czereśni są w odległości nie mniejszej niż 50 m od niekwalifikowanych roślin tych rodzajów,
  - b) śliwy, brzoskwini i moreli są w odległości nie mniejszej niż 500 m od niekwalifikowanych roślin tych rodzajów,
- 2) szkółki kwalifikowane:
  - a) jabłoni, gruszy, wiśni i czereśni są w odległości nie mniejszej niż 5 m od niekwalifikowanych roślin tych gatunków,
  - b) śliwy, brzoskwini i moreli są w odległości nie mniejszej niż 500 m od niekwalifikowanych roślin tych gatunków,
- 3) rośliny o różnym statusie zdrowotności są od siebie oddalone o co najmniej 2 m.

Dla plantacji uszlachetnionych podkładek stosuje się taką samą izolację jak dla szkółek odpowiednich grup i gatunków.

2. Czystość odmianowa.

W szkółkach wymagana jest całkowita czystość odmianowa.

Drzewka odmian obcych i nieoznaczonych podlegają dyskwalifikacji.

Zastosowanie dla drzewek niewłaściwych podkładek, wstawek, przewodnich i pośrednich powodujących objawy niezgodności powoduje dyskwalifikację odmian z objawami niezgodności (żółknięcie i opadanie liści oraz wyraźne przebarwienie kory).

3. Rozmnażanie.

Szkółki zakłada się z materiału przedelitarnego, elitarnego albo kwalifikowanego przeznaczonego dla szkółek.

Zrazy (oczka) wiśni ze szkółki do okulizacji pobiera się w ilości do 50%.

Szkółkę do pobierania zrazów (oczek) należy zakwalifikować i zrazy (oczka) przeznaczyć dla własnej szkółki.

Drzewka w szkółce do pobierania zrazów (oczek) pochodzą ze zrazów (oczek) pobranych z sadu zraźnikowego.

4. Wiek:

- 1) drzewka elitarne nie mogą być starsze niż 2-letnie, pod warunkiem niedopuszczenia drzewek do kwitnienia,
- 2) drzewka kwalifikowane nie mogą być starsze niż 4-letnie.

5. Zdrowotność:

- 1) drzewka albo uszlachetnione podkładki są:
  - a) wolne od organizmów podlegających obowiązkowi zwalczania,
  - b) wolne od organizmów wymienionych w pkt B.III - na podstawie wizualnej oceny,
  - c) praktycznie wolne od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego,
- 2) choroby wirusowe i wirozopodobne:
  - a) drzewka wolne od organizmów wymienionych w pkt VII.1 uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirozopodobnych,
  - b) drzewka wolne od organizmów wymienionych w pkt VII.2 uważa się za testowane na obecność chorób wirusowych i wirozopodobnych,
  - c) drzewka wolne od organizmów wymienionych w pkt B.III uważa się za materiał podstawowy.

6. Wymagania dodatkowe.

Plantację przedstawia się do jednej oceny rocznie, którą wykonuje się w końcu lata albo na początku jesieni, przed zakończeniem wegetacji roślin.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana są oznaczone etykietami na początku rzędu lub bloku.

VII. Statusy zdrowotności kwalifikowanego materiału szkółkarskiego.

1. Wykaz chorób wirusowych i wirozopodobnych dla materiału szkółkarskiego o statusie zdrowotności „wolne od wirusów”⁵.

Materiał ten oznacza się ww – wolne od wirusów albo vf – virus free.

Materiał ten powinien być wolny od wszystkich wirusów i patogenów wirozopodobnych.

W szczególności konieczne jest stwierdzenie braku porażenia niżej wymienionymi chorobami (patogenami):

1) jabłoni:

- a) chlorotyczna plamistość liści jabłoni (ACLSV),
- b) mozaika jabłoni (ApMV),
- c) żłobkowatość pnia jabłoni (ASGV),
- d) proliferacja jabłoni (AP-MLO),
- e) gumowatość drewna jabłoni (RW),
- f) spłaszczenie konarów (FL),
- g) zdrobnienie owoców (Chat fruit),
- h) jamkowatość pnia jabłoni, epinastia i zamieranie Spy (ASPV, SPYED),

2) grusza:

- a) pierścieniowa mozaika gruszy (PRM, ACLSV),
- b) żółtaczką nerwów gruszy (PVY, ASPV),
- c) zamieranie gruszy (PD-MLO),
- d) kamienistość miąższu gruszek (PSP),

3) wiśnia i czereśnia:

- a) nekrotyczna plamistość pierścieniowa drzew pestkowych (PNRSV),
- b) karłowatość śliw = żółtaczką wiśni (PDV),
- c) chlorotyczna plamistość liści jabłoni (ACLSV),
- d) liściozwoj czereśni (CLRV),
- e) zdrobnienie owoców czereśni (LChV-1, LChV-2),
- f) zielona plamistość pierścieniowa czereśni (GRMV),
- g) pierścieniowa plamistość maliny (RRV),

4) śliwa, brzoskwinia i morela:

- a) ospowatość śliwy (szarka) (PPV),
- b) nekrotyczna plamistość pierścieniowa drzew pestkowych (PNRSV),
- c) karłowatość śliwy (PDV),

Objaśnienie:

⁵ Materiał wolny od wirusów (ww, vf): materiał szkółkarski, który został poddany testowaniu i uznany za wolny od wirusów dla poszczególnych gatunków w tym statusie. Jest to również materiał otrzymany bezpośrednio z materiału wolnego od wirusów, produkowany lub utrzymywany, w określonej liczbie pokoleń, w warunkach gwarantujących niewystąpienie infekcji.

- d) mozaika wstęgowa śliwy (ApMV),
  - e) chlorotyczna plamistość liści jabłoni (ACLSV).
2. Wykaz chorób wirusowych i wirozopodobnych, od których jest wolny materiał szkółkarski o statusie zdrowotności „testowany na wirusy”⁶.
- Materiał ten oznacza się tw – testowane na wirusy albo vt - virus tested.
- Materiał testowany nie może wykazywać objawów chorobowych wskazujących na porażenie wirusami lub patogenami wirozopodobnymi.
- Dodatkowo konieczne jest stwierdzenie braku porażenia materiału niżej wymienionymi chorobami (patogenami):
- 1) jabłoni:
    - a) chlorotyczna plamistość liści jabłoni (ACLSV),
    - b) mozaika jabłoni (ApMV),
    - c) żłobkowatość pnia jabłoni (ASGV),
    - d) proliferacja jabłoni (AP-MLO),
    - e) gumowatość drewna jabłoni (RW),
    - f) jamkowatość pnia jabłoni, epinastia i zamieranie Spy (ASPV, SPYED),
  - 2) grusza:
    - a) pierścieniowa mozaika gruszy (PRM, ACLSV),
    - b) żółtaczką nerwów gruszy (PVY, ASPV),
    - c) zamieranie gruszy (PD- MLO),
  - 3) wiśnia i czereśnia:
    - a) nekrotyczna plamistość pierścieniowa drzew pestkowych (PNRSV),
    - b) karłowatość śliwy - żółtaczką wiśni (PDV),
    - c) chlorotyczna plamistość liści jabłoni (ACLSV),
    - d) pierścieniowa plamistość maliny (RRV).

VIII. Plantacje mateczne i sadzonki truskawki.

1. Utrzymywanie roślin.

Rośliny mateczne truskawki są przetrzymywane w izolacji od obcych gatunków w owadoszczelnym karkasach i zabezpieczone przed porażeniem przez szkodniki i organizmy chorobotwórcze.

Rośliny rosną w odkażonym podłożu w oddzielnych pojemnikach. Rozłogi wyrastające z roślin matecznych są ukorzeniane w podłożach w sposób eliminujący możliwość porażenia przez choroby.

Rośliny mateczne są testowane metodami biologicznymi, serologicznymi lub z wykorzystaniem technik biologii molekularnej na obecność chorób i szkodników wymienionych w tabeli.

2. Rozmnażanie - dla sadzonek truskawki stosuje się następujące stopnie kwalifikacji:

- 1) superelita -materiał przedelitarny,
- 2) elita 1 i elita 2 - materiał elitarny,
- 3) oryginał - materiał kwalifikowany.

Objaśnienie:

⁶ Materiał testowany na obecność wirusów (tw, vt): materiał szkółkarski, który został poddany testowaniu i uznany za wolny od wirusów dla poszczególnych gatunków w tym statusie. Jest to również materiał otrzymany bezpośrednio z materiału testowanego na wirusy produkowany lub utrzymywany, w określonej liczbie pokoleń, w warunkach gwarantujących niewystąpienie infekcji.

3. Izolacja przestrzenna.

Plantacje sadzonek w stopniu superelity, elity 1, elity 2 są w odległości nie mniejszej niż 300 m od niekwalifikowanych plantacji truskawki, a w stopniu oryginału w odległości nie mniejszej niż 50 m od niekwalifikowanych plantacji truskawki. Odstępy między odmianami i stopniami kwalifikacji w mateczniku nie mogą być mniejsze niż 2 m.

4. Czystość odmianowa - dla sadzonek w stopniu superelity, elity 1 i 2 obowiązuje całkowita czystość odmianowa, a w stopniu oryginału może być do 1% roślin obcych odmian. Rośliny obce należy zdyskwalifikować.

5. Wiek.

Plantacje truskawki mogą być powadzone przez 1 rok.

Na polu przeznaczonym do założenia plantacji truskawki przez co najmniej 4 lata, przed posadzeniem plantacji, nie mogą być uprawiane truskawki, ziemniaki, ogórki, pomidory, len, porzeczki, agrest, maliny i jeżyny.

Materiałem wyjściowym do zakładania plantacji matecznych mogą być również sadzonki wyprodukowane metodą mikrorozmnażania (*in vitro*). Przy stosowaniu tej metody ogranicza się liczbę pasaży (kolejnych rozmnożeń pędów) do 10.

6. Zdrowotność - rośliny mateczne i sadzonki truskawek są:

- 1) wolne od organizmów podlegających obowiązkowi zwalczania,
- 2) wolne, w zakresie tolerancji, od organizmów wymienionych w tabeli poniżej:

Choroby i szkodniki	Dopuszczalny % porażonych roślin		
	superelita	elita 1, 2	oryginał
1	2	3	4
I. Wirusy i organizmy wirusopodobne:			
1. wirus mozaiki gęsiówki (<i>Arabis mosaic virus</i>)	0	0	2
2. wirus pierścieniowej plamistości maliny (<i>Raspberry ringspot virus</i>)	0	0	0
3. wirus czarnej plamistości pierścieniowej pomidora (<i>Tomato black ring virus</i>)	0	0	0
4. wirus marszczycy liści truskawki (<i>Strawberry crinkle virus</i>)	0	0	2
5. wirus latentnej plamistości pierścieniowej truskawki (<i>Strawberry latent ringspot virus</i>)	0	0	0
6. wirus żółtoobrzeżności liści truskawki (<i>Strawberry mild yellow edge virus</i>)	0	0	0
7. wirus cętkowanej plamistości liści truskawki (<i>Strawberry mottle virus</i>)	0	0	2
8. wirus otaśmienia nerwów liści truskawki (<i>Strawberry vein banding virus</i>)	0	0	2
9. fitoplazma zielenienia płatków truskawki (<i>Strawberry green petal phytoplasma</i>)	0	0	1
10. fitoplazma żółtaczki astra (<i>Aster yellows phytoplasma</i>)	0	0	1
11. żółtaczka czerwcową (<i>Strawberry june yellows</i>)	0	0	2

1	2	3	4
II. Choroby grzybowe:			
1. zgnilizna korony truskawki (<i>Phytophthora cactorum</i>)	0	0	0
2. wercilioza truskawki (<i>Verticillium dahliae</i>)	0	0	1
3. antraknoza (<i>Colletotrichum spp.</i>)	0	0	0
4. biała plamistość liści truskawki (<i>Mycosphaerella fragariae</i>)	0	0	1
5. mączniak prawdziwy truskawki (<i>Sphaerotheca macularis ssp. fragariae</i>)	0	0	5
6. czerwona plamistość liści truskawek (<i>Diplocarpon earliana</i>)	0	0	1
III. Szkodniki:			
1. guzaki (<i>Meloidogyne spp.</i>)	0	0	0
2. niszczyk zjadliwy (<i>Ditylenchus dipsaci</i>)	0	0	0
3. węgorek chryzantemowiec (<i>Aphelenchoides ritzemabosi</i>)	0	0	0
4. węgorek truskawkowiec (<i>Aphelenchoides fragariae</i>)	0	0	0
5. długacz zwyczajny (<i>Longidorus elongatus</i>)	0	0	5 nicieni w 100 g gleby
6. sztylak (<i>Xiphinema diversicaudatum</i>)	0	0	5 nicieni w 100 g gleby
7. korzeniak szkodliwy (<i>Pratylenchus penetrans</i>)	0	0	5 nicieni w 100 g gleby
8. roztocz truskawkowy (<i>Phytonemus pallidus ssp. fragariae</i>)	0	0	1
9. mszyce (<i>Aphididae</i>)	0	0	
10. skoczkwate (<i>Jassidae</i>)	0	0	2
11. wciornastkowate (<i>Thripidae</i>)	0	0	2
12. przedziorek chmielowiec (<i>Tetranychus urticae</i>)	0	0	2
			5

3) praktycznie wolne od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego.

7. Wymagania dodatkowe:

1) plantacje przedstawia się do dwóch ocen rocznie:

- a) pierwszą wykonuje się na początku kwitnienia, przed usuwaniem kwiatostanów, kiedy można obserwować ewentualne objawy porażenia fitoplazmami zielenienia płatków i żółtaczki astra,
- b) drugą wykonuje się latem albo jesienią przed kopaniem sadzonek albo sprzedażą roślin doniczkowanych,

2) w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny,

3) każda odmiana jest oznaczona etykietami na początku rzędu lub kwatery.

IX. Plantacje mateczne, szkółki porzeczek (czarna, czerwona) oraz agrestu.

1. Utrzymywanie roślin.

Przedelitarne rośliny porzeczek, agrestu są umieszczone w owadoszczelnym karkasach. Rośliny rosną w odkażonym podłożu w pojemnikach, bez kontaktu korzeni z glebą.

W czasie wegetacji rośliny przedelitarnie są co najmniej raz w roku przetestowane przy wykorzystaniu metod biologicznych, serologicznych lub biologii molekularnej (PCR, RT-PCR, DAPI) na obecność organizmów wymienionych w wymaganiach.

2. Rozmnażanie - dla plantacji matecznych, sadzonek porzeczek, agrestu stosuje się następujące stopnie kwalifikacji:

- 1) superelita - materiał przedelitarny,
- 2) elita 1 i elita 2 - materiał elitarny,
- 3) oryginał - materiał kwalifikowany.

3. Izolacja przestrzenna:

- 1) mateczniki i szkółki elitarnie są w odległości nie mniejszej niż 200 m od niekwalifikowanych roślin tego samego rodzaju,
- 2) mateczniki i szkółki kwalifikowane są w odległości nie mniejszej niż 100 m od niekwalifikowanych roślin tego samego rodzaju,
- 3) mateczniki porzeczeki złotej są w odległości nie mniejszej niż 100 m od niekwalifikowanych roślin tego samego rodzaju,
- 4) mateczniki i szkółki elitarnie od kwalifikowanych są oddalone od siebie o co najmniej 3 m.

4. Czystość odmianowa.

W matecznikach nie może być roślin obcych odmian.

W szkółce elitarniej nie może być roślin obcych odmian.

W szkółce kwalifikowanej dopuszcza się do 1 % roślin obcych odmian.

Rośliny obce podlegają dyskwalifikacji. Obecność większej liczby zamieszanych roślin jest powodem dyskwalifikacji odmiany.

Krzewów nie produkuje się metodami kultur tkankowych – *in vitro*.

5. Wiek:

- 1) elitarnie mateczniki porzeczek i agrestu utrzymuje się przez 5 lat, a kwalifikowane przez 7 lat,
- 2) elitarnie mateczniki porzeczeki złotej utrzymuje się przez 8 lat, a kwalifikowane przez 15 lat,
- 3) w szkółkach ocenie podlegają rośliny nie starsze niż trzyletnie.

6. Zdrowotność - rośliny mateczne i sadzonki porzeczek i agrestu są:

- 1) wolne od organizmów podlegających obowiązkowi zwalczania,
- 2) na podstawie wizualnej oceny uznane za wolne od organizmów wymienionych w wymaganiach jakościowych w pkt B.III,
- 3) wolne od choroby wirusowej otąśmienia nerwów agrestu – *Goosberry vein banding*,
- 4) praktycznie wolne od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego.

7. Wymagania dodatkowe:

- 1) mateczniki porzeczeki i agrestu przedstawia się do dwóch ocen rocznie:
  - a) pierwsza wykonywana jest wiosną – na obecność wielkopakowca porzeczkowego albo rewersji dla porzeczek (koniec marca do końca kwitnienia porzeczek) oraz otąśmienia nerwów w matecznikach agrestu (maj do połowy czerwca),
  - b) druga ocena wykonywana jest w drugiej połowie czerwca – przy rozmnażaniu przez sadzonki zielne i półdREWNIĄŁE albo do końca sierpnia – przy innych sposobach rozmnażania,
- 2) w matecznikach porzeczek należy corocznie pozostawić na każdym krzewie po jednym dobrze wyrośniętym pędzie owocującym w celu wykrycia ewentualnego porażenia przez wielkopakowca i rewersję; po dokonaniu oceny pędy te mogą być wycięte,
- 3) plantacje mateczne porzeczeki złotej przedstawia się do jednej oceny rocznie, którą wykonuje się na początku jesieni, nie później niż do końca września,

4) szkółki porzeczki i agrestu przedstawia się do jednej oceny rocznie, którą wykonuje się w okresie sierpień-wrzesień. Na wniosek producenta rośliny produkowane w pojemnikach mogą być oceniane wcześniej.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana są oznaczone etykietami na początku rzędu lub bloku.

X. Plantacje mateczne i szkółki malin.

1. Utrzymywanie roślin.

Rośliny mateczne malin do produkcji sadzonek superelitarnych są umieszczone w owadoszczelnym karkasach. Rośliny rosną w odkażonym podłożu w pojemnikach, bez kontaktu korzeni z glebą. W czasie wegetacji rośliny są co najmniej raz w roku przetestowane z wykorzystaniem metod biologicznych, serologicznych lub metodami miologii molekularnej (PCR, RT-PCR, DAPI) na obecność organizmów wymienionych w tabeli.

2. Rozmnażanie - dla sadzonek malin stosuje się następujące stopnie kwalifikacji:

- 1) superelita - materiał przedelitarny,
- 2) elita 1 i elita 2 - materiał elitarny,
- 3) oryginał - materiał kwalifikowany.

3. Izolacja przestrzenna:

- 1) materiał elitarny jest w odległości nie mniejszej niż 200 m od niekwalifikowanych roślin tego samego rodzaju,
- 2) materiał kwalifikowany jest w odległości nie mniejszej niż 50 m od niekwalifikowanych roślin tego samego rodzaju,
- 3) odstęp między odmianami i stopniami kwalifikacji nie mogą być mniejsze niż 3 m.

4. Czystość odmianowa.

Wśród roślin w stopniu superelity i elit nie może być żadnych roślin obcych odmian.

Wśród roślin w stopniu oryginału może być do 1% roślin obcych odmian.

Rośliny wykazujące cechy nietypowe dla danej odmiany należy zdyskwalifikować i usunąć. Obecność powyżej 1% roślin obcych odmian powoduje dyskwalifikację danej odmiany.

5. Wiek:

- 1) mateczniki utrzymuje się przez 5 lat,
- 2) odrosty korzeniowe w matecznikach nie mogą być starsze niż jednoroczne,
- 3) sadzonki w pojemnikach nie mogą być starsze niż dwuletnie.

6. Zdrowotność - rośliny mateczne i sadzonki malin są:

- 1) wolne od organizmów podlegających obowiązkowi zwalczania,
- 2) wolne, w zakresie tolerancji, od organizmów wymienionych w tabeli poniżej:

Choroby i szkodniki	Dopuszczalny % porażonych roślin		
	superelita	elita 1 i 2	oryginał
1	2	3	4
I. Wirusy i organizmy wirusopodobne:			
1. wirus mozaiki gęsiówki (<i>Arabis mosaic virus</i>)	0	0	2
2. wirus pierścieniowej plamistości maliny (<i>Raspberry ringspot virus</i>)	0	0	0
3. wirus czarnej plamistości pierścieniowej pomidora (<i>Tomato black ring virus</i>)	0	0	0

1	2	3	4
4. wirus latentny pierścieniowej plamistości truskawki (<i>Strawberry latent ringspot virus</i>)	0	0	0
5. wirusy wywołujące mozaikę maliny (<i>Raspberry mosaic virus</i>)	0	0	2
6. wirus liściozwoju czereśni (<i>Cherry leaf roll virus</i>)	0	0	0
7. wirus karłowatości krzaczastej maliny (<i>Raspberry bushy dwarf virus</i>)	0	0	1
8. fitoplazma karłowatości maliny (<i>Rubus stunt phytoplasma</i>)	0	0	0
II. Choroby grzybowe:			
1. zamieranie pędów maliny (<i>Didymella aplanata</i>)	0	0	10
2. wertycylioza (<i>Verticillium spp.</i>)	0	0	0
3. mączniak prawdziwy (<i>Sphareotheca macularis</i>)	0	0	2
III. Choroby bakteryjne:			
1. włosowatość korzeni (<i>Agrobacterium rhizogenes</i>)	0	0	0
2. guzowatość korzeni (<i>Agrobacterium tumefaciens</i>)	0	0	0
3. staśmienie łodyg (<i>Rhodococcus fascians</i>)	0	0	0
IV. Szkodniki:			
1. długacz zwyczajny (<i>Longidorus elongatus</i>)	0	0	5 nicieni w 100 g gleby
2. sztylak (<i>Xiphinema diversicaudatum</i>)	0	0	5 nicieni w 100 g gleby
3. korzeniak szkodliwy (<i>Pratylenchus penetrans</i>)	0	0	5 nicieni w 100 g gleby
4. mszyce (<i>Aphididae</i>)	0	0	1
5. przebarwiacz malinowy (<i>Phyllocoptes gracilis</i>)	0	0	5
6. wciornastkowate (<i>Thripidae</i>)	0	0	2
7. skoczki (<i>Jassidae</i>)	0	0	2
8. przędziorek chmielowiec (<i>Tetranychus urticae</i>)	0	0	5

3) praktycznie wolne od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego.

7. Wymagania dodatkowe:

1) przedstawia się mateczniki do jednej oceny w roku, którą wykonuje się:

- a) dla pozyskiwania sadzonek zielnych - w czerwcu,
- b) dla pozostałych mateczników - do połowy września,

2) plantacje mateczne należy prowadzić bez pędów owocujących. Owocowanie jednorocznych pędów maliny powtarzającej jest dopuszczalne,

3) szkółki w pojemnikach przedstawia się do jednej oceny w roku, którą wykonuje się w końcu lata.

Na wniosek producenta rośliny produkowane w pojemnikach mogą być oceniane wcześniej.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana są oznaczone etykietami na początku rzędu lub kwatery.

XI. Plantacje mateczne i szkółki borówki wysokiej.

1. Czystość odmianowa:

- 1) dla plantacji matecznych wymagana jest całkowita czystość odmianowa,
- 2) dla szkółek może być do 1% roślin obcych odmian, które należy zdyskwalifikować,
- 3) obecność roślin obcych odmian powyżej 1% powoduje dyskwalifikację wszystkich roślin ocenianej odmiany.

2. Rozmnażanie.

Dla plantacji matecznych i sadzonek borówki wysokiej stosuje się trzy kategorie rozmnożenia: materiał przedelitarny, elitarny i kwalifikowany.

3. Wiek.

Mateczniki elitarne utrzymuje się przez 10 lat, a reprodukcyjny przez 15 lat.

W szkółkach ocenie podlegają rośliny nie starsze niż trzyletnie.

4. Zdrowotność - materiał szkółkarski borówki jest:

- 1) wolny od organizmów podlegających obowiązkowi zwalczania,
- 2) na podstawie wizualnej oceny uznany za wolny od organizmów wymienionych w pkt B.III,
- 3) praktycznie wolny od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego.

5. Wymagania dodatkowe:

- 1) plantacje mateczne przedstawia się do jednej oceny rocznie, którą wykonuje się w okresie letnim - do połowy września,
- 2) przy rozmnażaniu przez sadzonki zielne i półdREWNIĄŁE ocenę należy przeprowadzić w terminie wcześniejszym,
- 3) szkółki przedstawia się do jednej oceny rocznie, którą wykonuje się w końcu lata.

Na wniosek producenta rośliny produkowane w pojemnikach mogą być oceniane wcześniej.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i odmiana są oznaczone etykietami na początku rzędu lub bloku.

XII. Rośliny sadownicze otrzymane metodą mikrorozmnażania.

1. Izolacja przestrzenna:

- 1) gatunki i odmiany mnożonych roślin znajdujące się w laboratorium i szklarni są wyraźnie od siebie oddzielone na półkach lub stołach,
- 2) dla roślin wysadzanych do gruntu izolacja jest taka sama jak dla roślin tych gatunków mnożonych innymi metodami.

2. Czystość odmianowa - wymagana całkowita czystość odmianowa.

3. Wiek - taki sam jak dla roślin tych samych gatunków mnożonych innymi metodami.

4. Rozmnażanie - merystemy lub stożki wzrostu pobiera się z roślin hodowlanych albo przedelitarnych.

5. Zdrowotność - rośliny muszą spełniać takie same wymagania szczegółowe, jakie zostały ustalone dla roślin tych samych gatunków mnożonych innymi metodami.

6. Wymagania dodatkowe.

Jedną ocenę rocznie dokonuje się dla roślin przygotowanych do sprzedaży oraz dla laboratorium celem sprawdzenia wyposażenia w sprzęt, urządzenia i stosowane procedury laboratoryjne.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Rośliny są oznakowane w słoikach, kolbkach, pojemnikach.

7. Świadczenie oceny.

Rośliny są oznaczane dodatkowo literą „M”.

Tożsamość odmianową roślin otrzymanych metodą mikrorozmnażania potwierdza laboratorium wykonujące mikrorozmnażanie.

B. Jakość kwalifikowanego i handlowego materiału szkółkarskiego.

I. Materiał szkółkarski spełnia wymagania jakościowe:

- 1) pełnej czystości gatunkowej i odmianowej,
- 2) właściwego wyglądu gatunku i odmiany,
- 3) nie posiada uszkodzeń fizycznych, mechanicznych ani chemicznych,
- 4) jest wolny od jakichkolwiek wad wynikających z rozmnażania, które mogłyby obniżyć jego przydatność i jakość,
- 5) jest przygotowany w postaci jednorodnych partii⁷⁾,
- 6) jest wolny od organizmów podlegających obowiązkowi zwalczania,
- 7) na podstawie wizualnej oceny jest uznany za wolny od organizmów wymienionych w pkt B.III,
- 8) jest praktycznie wolny od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego.

II. Minimalne wymagania jakościowe materiału szkółkarskiego:

1. Dla drzewek owocowych:

- 1) wysokość jest nie mniejsza niż 80 cm, mierząc od szyjki korzeniowej,
- 2) średnica pnia jest nie mniejsza niż 8 mm, mierząc na wysokości 10 cm powyżej miejsca uszlachetniania,
- 3) korzeń główny i nie mniej niż 3 korzenie boczne albo wiązka korzeni drobnych albo korzenie przerastające całą objętość gleby w pojemniku.

2. Dla krzewów jagodowych:

- 1) minimum jeden pęd, o długości co najmniej 20 cm, mierząc od nasady do jego wierzchołka albo dobrze wykształcone pąki nasadowe,
- 2) średnica pędu jest nie mniejsza niż 4 mm, mierząc u nasady pędu,
- 3) nie mniej niż 3 korzenie szkieletowe albo wiązka korzeni drobnych, albo korzenie przerastające całą objętość gleby w pojemniku.

3. Dla sadzonek truskawek:

- 1) co najmniej dwa w pełni wykształcone liście albo średnica korony o grubości nie mniejszej niż 4 mm,
- 2) nie mniej niż 4 korzenie szkieletowe albo wiązka korzeni drobnych, albo korzenie przerastające całą objętość gleby w pojemniku.

4. Dla podkładek generatywnych i wegetatywnych:

- 1) wysokość dla podkładek wegetatywnych jest nie mniejsza niż 30 cm, mierząc od nasady pędu do jego wierzchołka,
- 2) wysokość dla podkładek generatywnych jest nie mniejsza niż 20 cm, mierząc od szyjki korzeniowej do wierzchołka pędu,
- 3) średnica jest nie mniejsza niż 3 mm, mierząc bezpośrednio nad szyjką korzeniową,
- 4) nie mniej niż 3 korzenie szkieletowe albo wiązka korzeni drobnych, albo korzenie przerastają całą objętość gleby w pojemniku.

5. Dla zrazów:

Objaśnienie:

⁷⁾ Partia materiału szkółkarskiego - liczba roślin możliwa do połączenia ze względu na jednorodność składników, takich jak: pochodzenie, gatunek, odmiana, podkładka, zdrowotność i klasa jakości.

- 1) długość jest nie mniejsza niż 30 cm,
  - 2) średnica jest nie mniejsza niż 4 mm,
  - 3) co najmniej 5 oczek,
6. Dla innych sadzonek:
- 1) długość jest nie mniejsza niż 12 cm,
  - 2) średnica jest nie mniejsza niż 4 mm,
  - 3) co najmniej 3 oczka.
7. Dla oczek - określenie liczby wykształconych oczek.
8. Przedsiębiorcy mogą, zgodnie z minimalnymi wymaganiami, o których mowa w pkt. B.II, ustalać własne klasy jakości⁸⁾ dla materiału szkółkarskiego wprowadzanego do obrotu.

III. Wykaz chorób i szkodników dla poszczególnych gatunków odmian owocujących i podkładek, od których materiał szkółkarski jest wolny. Wykaz ma zastosowanie dla handlowego materiału szkółkarskiego oraz kwalifikowanego materiału szkółkarskiego, jeżeli wymagania dotyczące wytwarzania nie są podwyższone.

1. Jabłoń:

- 1) szkodniki:
  - a) skośnik brzoskwiniaczek (*Anarsia lineatella*),
  - b) bawełnica korówka (*Eriosoma lanigerum*),
  - c) tarcznieki (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne),
- 2) choroby bakteryjne:
  - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
  - b) rak bakteryjny (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*),
- 3) choroby grzybowe:
  - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
  - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
  - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
  - d) zgnilizna pierścieniowa podstawy pnia (*Phytophthora cactorum*),
  - e) biała zgnilizna korzeni (*Rosellinia necatrix*),
  - f) parch jabłoni (*Venturia inaequalis*),
  - g) wercilioza (*Verticillium* spp.),
- 4) choroby wirusowe i wirozopodobne – wszystkie.

2. Grusza, pigwa:

- 1) szkodniki:
  - a) skośnik brzoskwiniaczek (*Anarsia lineatella*),
  - b) bawełnica korówka (*Eriosoma lanigerum*),
  - c) tarcznieki (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne),
- 2) choroby bakteryjne:
  - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
  - b) rak bakteryjny (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*),
- 3) choroby grzybowe:
  - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
  - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
  - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*, *Phytophthora* spp.),
  - d) biała zgnilizna korzeni (*Rosellinia necatrix*),

Objaśnienie:

⁸⁾ Klasa jakości - wygląd materiału szkółkarskiego zdefiniowany przez podanie cech i parametrów zewnętrznego wyglądu roślin.

- e) werciliozy (*Verticillium spp.*),
  - 4) choroby wirusowe i wirozopodobne - wszystkie.
3. Śliwa, śliwa japońska:
- 1) szkodniki:
    - a) pordzewiacz śliwowy (*Aculus fockeui*),
    - b) *Capnodis tenebrionis*,
    - c) szpeciel śliwowy (*Eriophyes similis*),
    - d) guzaki (*Meloidogyne spp.*),
    - e) tarczники (*Quadraspidotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona*) i inne,
  - 2) choroby bakteryjne:
    - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
    - b) raki drzew pestkowych (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas syringae* pv. *mors prunorum*),
  - 3) choroby grzybowe:
    - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
    - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
    - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
    - d) biała zgnilizna korzeni (*Rosellinia necatrix*),
    - e) wercilioza (*Verticillium spp.*),
  - 4) choroby wirusowe i wirozopodobne:
    - a) karłowatość śliwy (*Prune dwarf virus - PDV*),
    - b) nekrotyczna plamistość pierścieniowa drzew pestkowych (*Prunus necrotic ringspot virus - PNRSV*),
4. Brzoskwinia, morela:
- 1) szkodniki:
    - a) skośnik brzoskwiniaczek (*Anarsia lineatella*),
    - b) *Capnodis tenebrionis*,
    - c) guzaki (*Meloidogyne spp.*),
    - d) tarczники (*Quadraspidotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona*) i inne,
  - 2) choroby bakteryjne:
    - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
    - b) raki drzew pestkowych (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas syringae* pv. *mors prunorum*),
  - 3) choroby grzybowe:
    - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
    - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
    - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
    - d) biała plamistość korzeni (*Rosellinia necatrix*),
    - e) kędzierzawka liści brzoskwiń (*Taphrina deformans*),
    - f) wercilioza (*Verticillium spp.*),
  - 4) choroby wirusowe i wirozopodobne:
    - a) karłowatość śliwy (*Prune dwarf virus -PDV*),
    - b) nekrotyczna plamistość pierścieniowa drzew pestkowych (*Prunus necrotic ringspot virus - PNRSV*).
5. Wiśnia, czereśnia:
- 1) szkodniki:
    - a) *Capnodis tenebrionis*,

- b) guzaki (*Meloidogyne spp.*),
  - c) tarczники (*Quadraspidotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona*) i inne.
- 2) choroby bakteryjne:
- a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
  - b) raki drzew pestkowych (*Pseudomonas syringae pv. syringae*, *Pseudomonas syringae pv. mors prunorum*),
- 3) choroby grzybowe:
- a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
  - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
  - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
  - d) biała plamistość korzeni (*Rosellinia necatrix*),
  - e) wercilioza (*Verticillium spp.*),
- 4) choroby wirusowe i wirozopodobne:
- a) karłowatość śliwy (*Prune dwarf virus - PDV*),
  - b) nekrotyczna plamistość pierścieniowa drzew pestkowych (*Prunus necrotic ringspot virus - PNRSV*).
6. Orzech włoski:
- 1) szkodniki: tarczники (*Quadraspidotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona*) i inne,
- 2) choroby bakteryjne:
- a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
  - b) bakteryjna zgorzel orzecha włoskiego (*Xanthomonas campestris pv. juglandii*),
- 3) choroby grzybowe:
- a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
  - b) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
  - c) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
  - d) zgnilizna podstawy pnia (*Phytophthora spp.*),
- 4) choroby wirusowe i wirozopodobne: liściozwój czereśni (*Cherry leaf roll virus - CLRV*).
7. Leszczyna:
- 1) szkodniki:
- a) wielkopąkowiec leszczynowy (*Phytoptus avellanae*),
  - b) tarczники (*Quadraspidotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona*),
- 2) choroby bakteryjne:
- a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
  - b) bakterioza leszczyny (*Xanthomonas campestris pv. corylina*),
- 3) choroby grzybowe:
- a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
  - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
  - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
  - d) *Phyllactina guttata*,
  - e) wercilioza (*Verticillium spp.*),
- 4) choroby wirusowe i wirozopodobne:
- a) mozaika leszczyny (*Apple mosaic virus - ApMV*),
  - b) *Hazel maculatura lineare - ML*.
8. Truskawka, poziomka:
- 1) szkodniki:
- a) węgorzki (*Apchelenchoides spp.*),
  - b) niszczyk zjadliwy (*Ditylenchus dipsaci*),

- c) *Tarsonemidae*,
  - 2) choroby grzybowe:
    - a) zgnilizna korony truskawki (*Phytophthora cactorum*),
    - b) wercilioza (*Verticillium spp.*),
  - 3) choroby wirusowe i wirozopodobne: zielenienie płatków truskawki (*Strawberry green petal phytoplasma - SGP-MLO*).
9. Porzeczki, agrest:
- 1) szkodniki:
    - a) węgorki (*Apchelenchoides spp.*),
    - b) wielkopąkowiec porzeczkowy (*Cecidophyopsis ribis*),
  - 2) choroby bakteryjne: guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
  - 3) choroby grzybowe:
    - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
    - b) gruzłek cynobrowy (*Nectria cinnabarina*),
    - c) biała zgnilizna korzeni (*Rosellinia necatrix*),
    - d) wercilioza (*Verticillium spp.*),
  - 4) choroby wirusowe i wirozopodobne: rewersja porzeczki czarnej (*Black currant reversion - BRV, Black currant infectious variegation agent*).
10. Malina, jeżyna:
- 1) szkodniki: szpeciel jeżynowiec (*Aceria essigi*),
  - 2) choroby bakteryjne:
    - a) włosowatość korzeni (*Agrobacterium rhizogenes*),
    - b) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
    - c) staśmienie łodyg (*Rhodococcus fascians*),
  - 3) choroby grzybowe:
    - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
    - b) zamieranie pędów malin (*Didymella applanata*),
    - c) *Peronospora rubi*,
    - d) zgnilizna korzeni malin (*Phytophthora fragariae var. rubi*),
    - e) wercilioza (*Verticillium spp.*),
  - 4) choroby wirusowe i wirozopodobne:
    - a) krzaczasta karłowatość maliny (*Raspberry bushy dwarf virus -RBDV*),
    - b) kędzierzawka maliny (*Raspberry leaf curl virus - RLCV*).
11. Winorośl:
- 1) szkodniki:
    - a) zwójka kwasigroneczka (*Clysia ambiguella*),
    - b) zwójka krzyżoweczka (*Polichrosis botrana*),
    - c) pilśniowiec winoroślowy (*Eriophyes vitis*),
    - d) opuchlaki (*Othiorrynychus spp.*),
    - e) guzaki (*Meloidogyne spp.*),
  - 2) choroby grzybowe:
    - a) mączniak rzekomy winorośli (*Plasmopara viticola*),
    - b) mączniak prawdziwy winorośli (*Uncinula necator*),
    - c) czarna zgnilizna winorośli (*Guignardia bidwelli*),
  - 3) choroby wirusowe i wirozopodobne:
    - a) wachlarzowatość liści winorośli (*Grapevine fan leaf degeneration*),
    - b) liściozwój winorośli (*Grapevine leaf roll virus -GLRV*).

12. Borówka wysoka:

- 1) szkodniki:
  - a) szpeciel pączkowy borówki (*Aceria vaccinii*),
  - b) pryszczarek borówkowy (*Dasyneura vaccinii*),
  - c) opuchlaki (*Othiorrynychus spp.*),
- 2) choroby grzybowe:
  - a) zamieranie pędów borówki wysokiej (*Godronia cassandrae*),
  - b) zgorzel pędów borówki wysokiej (*Phomopsis vaccinii*),
- 3) choroby wirusowe i wirozopodobne:
  - a) wąskolistność borówki (*Blueberry shoestring virus*),
  - b) nekrotyczna plamistość pierścieniowa borówki (*Necrotic ringspot* wywołwany przez *Tobacco ringspot virus TobRSV*),
  - c) miotlastość borówki (*Blueberry witches broom*).

13. Żurawina:

- 1) szkodniki:
  - a) miseczniki i tarczники (*Aspidiotus ancylus*, *Lecanium nigrofasciatum*, *Lepidosaphes ulmi*),
  - b) opuchlaki (*Othiorrynychus spp.*),
- 2) choroby bakteryjne: guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens var. rubi*).
- 3) choroby grzybowe:
  - a) zamieranie wierzchołków pędów (*Monilinia oxycocci*),
  - b) różowienie kwiatów (*Exobasidium oxycocci*),
- 4) choroby wirusowe i wirozopodobne: plamistość pierścieniowa żurawiny (*Ringspot of cranberry*).

Załącznik nr 8

DOPUSZCZALNA WIELKOŚĆ PRODUKCJI W CIĄGU ROKU
MATERIAŁU SIEWNEGO, WARUNKOWO KWALIFIKOWANEGO
DLA POSZCZEGÓLNYCH ROŚLIN (GRUP ROŚLIN)

Grupa gatunków	Wielkość produkcji
<i>I. Rośliny rolnicze:</i>	
	<i>w decytonach (dt)</i>
1. Zbożowe	250,00
w tym kukurydza	30,00
2. Strączkowe	60,00
3. Motylkowe drobnonasienne	5,00
4. Trawy pastewne i gazonowe	6,00
5. Ziemniak	800,00
6. Burak cukrowy i pastewny	10,00
7. Pozostałe korzeniowe	1,50
8. Oleiste	6,00
9. Włókniste	5,00
10. Przemysłowe specjalne	1,00
11. Pozostałe rolnicze oraz lekarskie i przyprawowe	1,00
<i>II. Rośliny warzywne:</i>	
	<i>w kilogramach (kg)</i>
1. Strączkowe i kukurydza	4000,0
2. Korzeniowe, ogórek, cebula, szpinak, koper	400,0
3. Warzywa pod osłonami (ogórek, pomidor, papryka)	10,0
4. Pozostałe gatunki	100,0
<i>III. Rośliny sadownicze (materiał szkółkarski):</i>	
	<i>w tys. sztuk</i>
1. Drzewa owocowe	200,0
2. Krzewy jagodowe	200,0
3. Truskawki	1000,0
4. Podkładki drzew owocowych i krzewów jagodowych	200,0

Załącznik nr 9

GATUNKI ROŚLIN UPRAWNYCH, KTÓRE OBEJMUJE ZAKRES INFORMACJI
O OBRODZIE MATERIAŁEM SIEWNYM

Lp.	Rośliny uprawne
<i>A. Rośliny rolnicze</i>	
I. Rośliny zbożowe	
1	Jęczmień ozimy
2	Jęczmień jary
3	Kukurydza
4	Owies
5	Pszenica ozima
6	Pszenica jara
7	Pszenżyto ozime
8	Pszenżyto jare
9	Żyto
10	Gryka
11	Proso
II. Rośliny strączkowe	
12	Bobik
13	Groch siewny – pastewny
14	Groch siewny – jadalny i ogólnoużytkowe
15	Łubin żółty
16	Łubiny – pozostałe gatunki łącznie
17	Wyki
III. Rośliny motylkowe drobnonasienne	
18	Koniczyna biała
19	Koniczyna czerwona (łąkowa)
20	Koniczyna perska
21	Lucerna (wszystkie gatunki łącznie)
22	Seradela
IV. Trawy gazonowe	
23	Życica trwała
24	Wiechlina łąkowa
25	Kostrzewa czerwona
V. Trawy pastewne	
26	Życica trwała
27	Wiechlina łąkowa
28	Kostrzewa czerwona
29	Kostrzewa łąkowa
30	Tymotka łąkowa
31	Życica wielokwiatowa
32	Kupkówka pospolita
33	Pozostałe gatunki łącznie
VI. Rośliny okopowe	
34	Burak cukrowy
35	Burak pastewny
36	Ziemiak
VII. Rośliny oleiste	
37	Rzepak ozimy
38	Rzepak jary
39	Rzepak ozimy
40	Gorzycza
<i>B. Rośliny warzywne</i>	
41	Cebula
42	Ogórek gruntowy
43	Ogórek pod osłony
44	Kalafior
45	Kapusta głowiasta biała

46	Burak ćwikłowy
47	Marchew jadalna
48	Pietruszka korzeniowa
49	Seler korzeniowy
50	Pomidor gruntowy
51	Pomidor pod osłony
52	Fasola na suche nasiona
53	Fasola szparagowa zielonostrąkowa
54	Fasola szparagowa żółtostrąkowa
55	Groch łuskowy – odmiany wczesne i średniowczesne
56	Groch łuskowy – odmiany średniopóźne i późne

Załącznik nr 10

WYKAZ POPULACJI MIEJSCOWYCH MAJĄCYCH SZCZEGÓLNE
ZNACZENIE DLA OCHRONY RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Gatunek	Odmiana
1. <i>Phaseolus coccineus</i> L. Fasola wielokwiatowa – biczykowa	z Kraśnika
2. <i>Phaseolus coccineus</i> L. Fasola wielokwiatowa – biczykowa	z Kasilanu
3. <i>Phaseolus coccineus</i> L. Fasola wielokwiatowa – biczykowa	z Tyszowca
4. <i>Phaseolus coccineus</i> L. Fasola wielokwiatowa – tyczna	Piękny Jaś
5. <i>Allium sepa</i> L. Cebula	Lubartowska
6. <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. Pomidor	Malinowy – Bawole Serce
7. <i>Malus sp.</i> Jabłoń	Szara Reneta
8. <i>Malus sp.</i> Jabłoń	Złota Reneta (Parmena, Królowa Renet)
9. <i>Malus sp.</i> Jabłoń	Glogierówka
10. <i>Malus sp.</i> Jabłoń	Ananas Berżeński
11. <i>Malus sp.</i> Jabłoń	Antonówka Półtorafuntowa
12. <i>Malus sp.</i> Jabłoń	Kronselska
13. <i>Malus sp.</i> Jabłoń	Malinowa Oberlandzka
14. <i>Malus sp.</i> Jabłoń	Kosztela
15. <i>Malus sp.</i> Jabłoń	Grafsztynek
16. <i>Malus sp.</i> Jabłoń	Różanka
17. <i>Malus sp.</i> Jabłoń	Złota Kwidzyńska (Złota Nebrowska)
18. <i>Malus sp.</i> Jabłoń	Grochówka
19. <i>Pirus sp.</i> Grusza	Cytrynówka
20. <i>Prunus sp.</i> Wiśnia	Sokówka
21. <i>Prunus sp.</i> Czereśnia	Nieszawska
22. <i>Prunus sp.</i> Śliwa	Węgierka Łowicka

Załącznik nr 11

STAWKI OPŁATY HODOWLANEJ

Roślina uprawna lub grupa roślin	Wysokość opłaty wyrażona w procentach wartości sprzedanego materiału siewnego ¹	Wysokość opłaty wyrażonej w złotych
1	2	3
I. Rośliny rolnicze:		
1. Pszenica ozima i jara	—	4,80 zł/q
2. Jęczmień ozimy i jary, pszenżyto ozime i jare, żyto, owies	—	4,00 zł/q
3. Proso, gryka	—	5,00 zł/q
4. Wyka jara i ozima	—	10,00 zł/q
5. Łubin wąskolistny	—	8,00 zł/q
6. Łubin żółty	—	10,00 zł/q
7. Pozostałe strączkowe (motylkowate grubonasienne)	—	5,00 zł/q
8. Motylkowate drobnonasienne:		
a) koniczyna czerwona, koniczyna biała, koniczyna szwedzka, koniczyna perska, lucerna siewna, lucerna chmielowa, lucerna mieszańcowa, komonica zwyczajna	—	50,00 zł/q
b) seradela, esparceta, inkarnatka, nostryk	—	25,00 zł/q
9. Trawy pastewne:		
a) życica trwała, życica wielokwiatowa, życica mieszańcowa, życica westerwoldzka, kupkówka pospolita	—	14,00 zł/q
b) kostrzewa łąkowa, kostrzewa czerwona, kostrzewa różnolistna, tymotka łąkowa, wiechlina łąkowa, mozga trzcinowata, rajgras wyniosły, stokłosa bezostna, stokłosa uniolowata	—	20,00 zł/q
c) pozostałe trawy pastewne	—	26,00 zł/q
10. Trawy gazonowe:		
a) życica trwała	—	21,00 zł/q
b) kostrzewa czerwona, kostrzewa różnolistna, wiechlina łąkowa	—	30,00 zł/q
c) pozostałe trawy gazonowe	—	39,00 zł/q
11. Burak cukrowy	10	—
12. Burak pastewny	5	—
13. Inne korzeniowe pastewne	5	—
14. Ziemiak	4	—

1	2	3
15. Len	—	16,00 zł/q
16. Konopie	—	30,00 zł/q
17. Rzepak ozimy i jary, rzepik ozimy, rzodkiew oleista	—	20,00 zł/q
18. Gorczyca biała i sarepska	—	9,00 zł/q
19. Facelia	—	20,00 zł/q
20. Kukurydza sprzedawana wg wagi	—	30,00 zł/q
21. Kukurydza sprzedawana w jednostkach siewnych	—	5,00 zł/50 tys. nasion
22. Tytoń i machorka	8	—
23. Inne rośliny pastewne	5	—
24. Lekarskie	8	—
II. Rośliny ogrodnicze:		
1. Cebula, ogórek gruntowy, bób, fasola, ogórek szklarniowy, kapustne, sałata, szpinak, por, dynia, melon, kawon, cukinia	8	—
2. Burak ćwikłowy, marchew, groch, rzodkiewka, rzodkiew	7	—
3. Kukurydza cukrowa i pękająca, pomidor gruntowy, papryka szklarniowa i gruntowa	10	—
4. Pomidor szklarniowy	5	—
5. Czosnek, pietruszka, seler, koper	6	—
6. Inne warzywa	5	—
7. Rośliny przyprawowe	8	—
8. Grzyby jadalne	8	—
9. Drzewa, krzewy, truskawka	4	—
10. Rośliny ozdobne rozmnażane z nasion: begonia stale kwitnąca, lewkonía letnia, petunia ogrodowa, szalwia błyszcząca, werbena ogrodowa, stokrotka pospolita, cyklamen perski, pantofelnik ogrodowy, starzec popielny	8	—
11. Inne rośliny ozdobne rozmnażane z nasion	6	—
12. Rośliny ozdobne rozmnażane wegetatywnie (z wyjątkiem drzew i krzewów i krzewów)	3	—

Objaśnienie:

¹ Opłatę hodowlaną ustala się od ceny sprzedaży kwalifikowanego materiału siewnego przed pomniejszeniem jej o udzieloną bonifikatę.